MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA

PRASATA A VEPŘOVÉ MASO

2022

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český statistický úřad
EUROSTAT
FAO
Generální ředitelství cel
Ministerstvo zemědělství
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
Státní veterinární správa ČR
Státní zemědělský intervenční fond, a.s.
Svaz chovatelů prasat, z.s.
3trois3
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Odbor živočišných komodit a ochrany zvířat

Autor:
Ing. Kateřina Nevečeřalová

Ředitel Odboru živočišných komodit a ochrany zvířat:
Ing. Pavel Hakl, MZe

Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Předkládaná Situační a výhledová zpráva „Prasata a vepřové maso“ byla autorkou zpracována samostatně s použitím pramenů ve zprávě uvedených.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad chovatelů, studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz.

Autor fotografie:
Manop Boonpeng/Shutterstock.com

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-659-0, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA PRASATA A VEPŘOVÉ MASO

LISTOPAD
2022

OBSAH

Úvod 3
Souhrn 3
A. Chov prasat a produkce vepřového masa 5
1. Vývoj chovu prasat a trhu s vepřovým masem v České republice 5
2. Světový trh s vepřovým masem 15
3. Trh s vepřovým masem v EU 23
B. Ekonomika výroby vepřového masa v ČR a EU 31
C. Zpracovatelský průmysl 39
D. Klasifikace jatečně upravených těl 43
E. Šlechtění a hybridizační programy v chovu prasat v České republice 44
F. Produkce obilovin a výroba krmných směsí 48
1. Produkce obilovin 48
2. Výroba krmných směsí 49
3. Krmné směsi pro prasata 50
G. Kvalita a bezpečnost potravin ve vztahu k vepřovému masu 52
H. Opatření ve veterinární oblasti 53
1. Africký mor prasat 53
2. Klasický mor prasat 55
3. Vezikulární choroba prasat 55
4. Aujeszkyho choroba u domácích prasat 56
5. Brucelóza prasat 56
I. Integrovaná prevence a omezování znečištění (IPPC) 57
J. Dotační politika 60
1. Dotační politika v oblasti chovu prasat v ČR v roce 2022 60
2. Využívání dotací v chovu prasat v roce 2021 75
K. Program rozvoje venkova na období 2014–2022 76
L. Opatření administrovaná prostřednictvím PGRLF 79
M. Opatření administrovaná prostřednictvím SZIF 82
N. Legislativní předpisy a přehled dovozních cel 84

ÚVOD

Ministerstvo zemědělství České republiky vydává Situační a výhledovou zprávu Prasata a vepřové maso, jejímž cílem je informovat laickou i odbornou veřejnost o situaci v tomto sektoru v roce 2021 a v prvním pololetí roku 2022. Publikace navazuje na zprávu vydanou v červenci 2021. V první části stručně informuje o situaci na trhu prasat a vepřového masa ve světě, v EU a v České republice, dále se zabývá ekonomikou výroby, zpracovatelským průmyslem, šlechtěním, kvalitou potravin a opatřeními ve veterinární oblasti. Poslední část obsahuje popis dotační politiky, různých podpor zemědělským prvovýrobcům, legislativních přepisů a přehled dovozních cel.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici v elektronické podobě na internetové adrese:
https://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/publikace-a-dokumenty/situacni-a-vyhledove-zpravy.

SOUHRN

Z globálního hlediska představuje chov prasat jedno z nejvýznamnějších odvětví živočišné produkce a je nepostradatelným zdrojem živočišných bílkovin v lidské výživě. Cílem producentů je kontinuální zlepšování kvality chovu s využitím všech aktuálních poznatků z oblastí genetiky, výživy, technologií, technik a managementu.

Odvětví chovu prasat se v ČR potýká s vážnými potížemi, které jsou důsledkem kombinace několika negativních faktorů. Patří mezi ně opatření v návaznosti na onemocnění COVID-19, zpomalení vývozu do Číny, pokračující šíření afrického moru prasat (AMP) do dalších zemí Evropské unie a rostoucí výrobní náklady. V neposlední řadě má na odvětví negativní dopad ruská invaze na Ukrajinu, kdy ceny základních obilovin atakují rekordní hodnoty i na trhu odběratelů. Dražší krmné komponenty, které představují velkou část výdajů zemědělců, mají zásadní vliv na ziskovost a životaschopnost zemědělských podniků. Zdražování dopadá zejména na chovatele prasat, neboť výroba masa je neefektivní a dostala se již pod hranici rentability.

Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo k 1. 4. 2022 v ČR chováno 1 432 824 ks prasat, z toho 80 756 ks prasnic. V porovnání ke stejnému datu roku 2021 došlo k poklesu tohoto statistického ukazatele jak v počtu prasat, celkem o 85 578 ks (-6 %), tak v počtu prasnic o 9 721ks (-11 %). Z výše uvedeného vyplývá, že v průběhu roku 2022 měly celkové počty prasat i prasnic klesající tendenci. Naproti tomu pokračuje dlouhodobý trend zvyšování reprodukčních ukazatelů, a to díky kvalitní a intenzivní šlechtitelské práci, především zvýšením selekčního tlaku v chovu prasnic. Ve srovnání s rokem 2020 se v roce 2021 narodil na prasnici prakticky stejný počet selat (32,2 ks). Za uplynulé pětileté období bylo na jednu prasnici ročně odchováno o 1 sele více, zatímco úhyn selat do odstavu zůstal prakticky totožný.

V roce 2021 bylo v ČR poraženo 2 348,6 tis. prasat (+3,0 %) a vyrobeno 217 008 tun vepřového masa (+2,6 %). Pohyb zboží přes hranice u komodity živá prasata se meziročně zvýšil na straně dovozu (127,6 tis. ks; +5%) a zvýšil na straně vývozu (559,7 tis. ks; +7,5 %). Mladých prasat o průměrné hmotnosti 27,6 kg se vyvezlo 180,9 tis. ks. Vývoz těchto prasat tak dosáhl dvojnásobku jejich dovozu. Vývoz jatečných prasat stoupl na 247,8 tis. ks (+3,7 %). Jejich jatečná hmotnost odpovídala desetině roční produkce vepřového masa v ČR. Mladá prasata se ve zvýšené míře vyvážela do Rakouska, jatečná našla větší uplatnění v Polsku.

Schodek pohybu zboží přes hranice u komodity vepřové maso se mírně prohloubil tím, že se dovoz zvýšil na 281 790 t (+4,2 %), přestože vývoz se také navýšil (34 903 t; +6,1 %). Největší zvýšení dovozu vepřového masa bylo zaznamenáno u Německa a Belgie, poklesl dovoz ze Španělska a Nizozemska.

Cenový vývoj na evropském trhu ovlivnil i vývoj ceny zemědělských výrobců (CZV) v odvětví vepřového masa v České republice. CZV jatečných prasat byly v roce 2021 hluboko pod úrovní roku předcházejícího (-16,3 %) a dosáhly průměrné hodnoty 26,47 Kč/kg v živém nebo 34,41 Kč v mase. Nejvyšší cena vepřového masa byla zaznamenaná v dubnu 2022, poté mírně klesla. Ve II. čtvrtletí 2022 se oproti předchozímu čtvrtletí zvýšila cena o 32,1 %, oproti stejnému období roku 2021 byly CZV vyšší o 21,5 %.

Spotřeba masa se v ČR mezi roky 2019 a 2020 zvýšila o 0,8 kg na 84,0 kg na obyvatele, z toho podíl vepřového činil 51,7 %, drůbežího 35,5 % a hovězího 10,5 %. Spotřeba vepřového se od přelomu tisíciletí držela dlouho na úrovni okolo 41 kg a mírně narůstá až v posledních letech. V roce 2020 dosáhla 43,4 kg na obyvatele.

ČR je v produkci vepřového masa dlouhodobě nesoběstačná. V roce 2021 činila míra soběstačnosti 51,2 %, a oproti roku 2020 se ještě snížila. Při dlouhodobém sledování soběstačnost v komoditě vepřové maso poklesla od roku 2011 o 18,8 %.

Producenti prasat mohli v roce 2021 čerpat finanční prostředky z národních dotačních titulů: **2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat**. V tomto dotačním titulu byla za rok 2021 vyplacena v sektoru chovu prasat částka **2,7 mil. Kč**. Dále **8.F.d. Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovu prasat a 20.C. Zlepšení životních podmínek v chovu prasat**. Prostřednictvím těchto dvou programů bylo v roce 2021 chovatelům prasat vyplaceno **1 176,2 mil. Kč**. Ministerstvo zemědělství si uvědomuje tíživou situaci v sektoru živočišné výroby, a proto v roce 2022 společně s dalšími členskými státy EU vyjednala u Evropské komise mimořádnou podporu do nejvíce postižených sektorů zemědělství, přičemž do odvětví chovu prasat, bylo vyplaceno **334,43 mil. Kč**.

Česká republika patří společně s Rakouskem a Německem k zemím s nejvyššími výrobními náklady. V ČR bylo v letech 2018–2020 vynakládáno o 0,13–0,16 €/kg JUT více ve srovnání s průměrnými náklady sledovaných zemí EU. Naopak byla v České republice zjištěna nejnižší cena práce ze zemí EU, ale produktivita práce byla výrazně horší. Díky nízké ceně práce v ČR bylo možné udržet pracovní náklady na 1 kg JUT na srovnatelné úrovni s pracovními náklady vynaloženými nejlepšími západními producenty. Vyšší produktivita práce v západních zemích EU vypovídá o úrovni organizace, modernizace a automatizace v chovech prasat.

Světovou organizací pro zdraví zvířat (OIE) byl v ČR obnoven status země prosté afrického moru prasat (AMP). V rámci monitoringu AMP bylo v roce 2021 celkem vyšetřeno 3 622 prasat domácích a 9 881 prasat divokých (z toho 2 279 uhynulých a 7 602 ulovených). Všechna tato vyšetření byla negativní na AMP. Intenzivní monitoring AMP nicméně pokračuje u divokých i domácích prasat.

A. CHOV PRASAT A PRODUKCE VEPŘOVÉHO MASA

1. Vývoj chovu prasat a trhu s vepřovým masem v České republice

Trh s vepřovým masem v České republice byl v roce 2021 výrazně ovlivněn vývojem tohoto odvětví nejen v EU, ale i ve světě. V důsledku pandemie COVID-19 došlo také v ČR k uzavření provozů veřejného stravování a spotřebitelé byli odkázáni na nákup masa v maloobchodní síti. Ceny vepřového masa byly pro spotřebitele příznivější, to se podle odhadu projevilo v mírném nárůstu spotřeby.

Celkové stavy prasat se k 1. 4. 2022 dle soupisu hospodářských zvířat meziročně zvýšily o 19 tis. ks (1,3 %). Ke konci roku 2021 bylo u nás chováno podle údajů ČSÚ celkem 1 493 tis. ks prasat, což bylo v porovnání se stejným obdobím méně o 3,4 % (o 53 tis. ks). Stavy prasnic k 31.12. meziročně rovněž poklesly o 6,1 % (o 5,6 tis. ks) a stavy prasniček byly nižší o 5,0 %. Počet narozených selat v roce 2021 byl nižší než v předešlém roce o 23 tis. ks (0,7 %), počet odchovaných selat rovněž poklesl o 22 tis. ks (0,7 %) Tab. A.1.1, Tab. A.1.2 a Graf A.1.1.

Tab. A.1.1 Vývoj stavů prasat a počty narozených selat v ČR v letech 2010–2022

Rok	Stavy prasat celkem k 1. 4.	z toho stav prasnic k 1. 4.	Stavy prasat celkem k 31. 7.	z toho stav prasnic k 31. 7.	Stavy prasat celkem k 31. 12.	z toho stav prasnic k 31. 12.	Počet narozených selat k 31.12.
	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	tis.kusů	mil.kusů
2010	1 909	133	1 948	130	1 845	122	3,47
2011	1 749	112	1 658	103	1 487	97	3,02
2012	1 579	100	1 574	101	1 534	98	2,84
2013	1 587	102	1 513	102	1 548	102	3,03
2014	1 617	103	1 632	101	1 607	98	3,18
2015	1 560	96	1 560	96	1 555	96	3,07
2016	1 610	97	1 571	93	1 479	91	3,17
2017	1 491	91	1 563	93	1 532	94	3,22
2018	1 557	92	1 557	91	1 508	89	3,21
2019	1 544	91	1 510	91	1 509	91	3,34
2020	1 499	88	1 521	90	1 546	92	3,35
2021	1 518	90	1524	90	1 493	87	3,32
2022	1 433	81					

Pramen: ČSÚ, Soupis hospodářských zvířat k 1.4.2022

Tab. A.1.2 Vývoj stavů prasat v ČR (tis. ks)

Ukazatel		2019	2020	2021	2020 k 30.6.	2020 k 1.12.	2021 k 30.6.	2021 k 1.12.	2020/2021 k 31.12. (%)
Stavy prasat celkem		**1544,1**	**1499,3**	**1518,4**	**1521,071**	**1546,0**	**1523,7**	**1493,4**	**-3,4**
z toho:	stavy prasnic	90,9	87,7	90,5	89,703	92,4	89,775	86,8	-6,1
	stavy prasniček	39,9	42,3	40,4	43,161	41,7	42,748	39,6	-5,0
	stavy selat	503,4	477,1	451,1	498,245	481,9	444,173	468,3	-2,8

Pramen: ČSÚ – Chov prasat k 31.12, Soupis hospodářských zvířat k 1.4.

Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo k 1. 4. 2022 v ČR chováno 1 432 824 ks prasat, z toho 81 tis. ks prasnic. V porovnání ke stejnému datu roku 2021 došlo v roce 2022 k poklesu počtu prasat o 85 tis. ks (-5,6 %), a zároveň v počtu prasnic o 9 tis. ks (-10,7 %).

Z výše uvedeného vyplývá, že v průběhu roku 2022 měly celkové počty prasat i prasnic klesající tendenci. Naproti tomu pokračuje dlouhodobý trend zvyšování reprodukčních ukazatelů, a to díky kvalitní a intenzivní šlechtitelské práci, především zvýšením selekčního tlaku v chovu prasnic. Ve srovnání s rokem 2020 se v roce 2021 narodil na prasnici prakticky stejný počet selat (32,2 ks), přičemž ztráty selat od narození do odstavu tvořily jedenáct procent. Za uplynulé pětileté období bylo na jednu prasnici ročně odchováno o 1 sele více, zatímco úhyn selat do odstavu zůstal prakticky totožný (pokles pouze o 0,1 procentního bodu).

V reprodukčních ukazatelích dosahují čeští chovatelé úrovně vyspělých evropských zemí, například Německa nebo Belgie. Ve srovnání s rokem 2019 bylo v roce 2020 narozeno ročně na prasnici o 0,4 selete více (32,8 ks) a o stejný ekvivalent selete více odchováno, tedy o 0,4 ks (29,3 ks). Vývoj zmíněných reprodukčních ukazatelů za období let 2010 až 2021 uvádí Tab. A.1.3.

Graf A.1.1. Vývoj stavů prasat a prasnic v ČR v letech 1992–2022

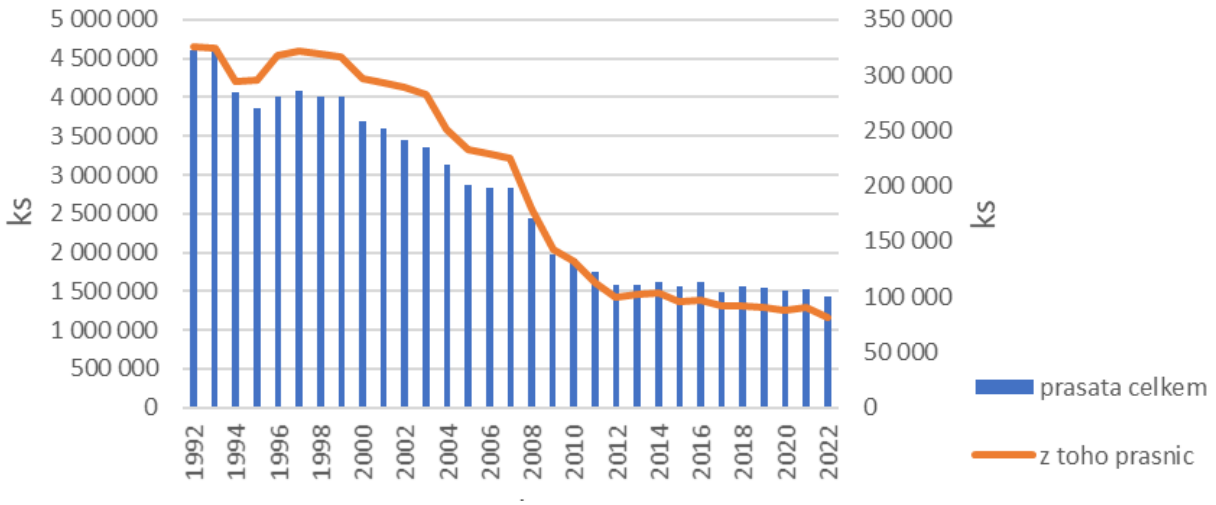

Pramen: ČSÚ, Soupis hospodářských zvířat k 1.4. 2022

Tab. A.1.3 Počet narozených a odchovaných selat na prasnici v letech 2010–2021

Rok	Narozených selat na prasnici	Odchovaných selat na prasnici	% uhynulých z narozených
2010	24,8	22,1	10,9
2011	26,3	23,5	10,9
2012	26,8	23,9	10,9
2013	27,9	25,0	10,6
2014	29,0	26,0	10,4
2015	28,6	25,7	10,2
2016	30,1	26,9	10,6
2017	31,2	27,9	10,8
2018	31,6	28,2	11,0
2019	32,4	28,9	11,0
2020	32,8	29,3	10,7
2021	32,2	28,8	10,7

Pramen: ČSÚ

Výroba jatečných prasat (hrubá výroba) meziročně stoupla o 2,0 % (o 5,9 tis. t ž. hm.) na 296,6 tis. t ž. hm. Tab. A.1.4.

Tab. A.1.4 Vývoj výroby vepřového masa a porážek jatečných prasat v ČR

Ukazatel		MJ	2017	2018	2019	2020	2021	2020/2021 (%)
Výroba (hrubá) jatečných prasat		tis. t ž. hm.	293,8	302,0	286,8	290,7	296,6	2,0
Porážky prasat celkem		tis. ks	2 374,0	2 342,9	2341,3	2280,8	2 348,6	3,0
z toho:	jatečných prasat	tis. ks	2 322,1	2 287,6	2292,4	2265,8	.	x
	porážky prasnic	tis. ks	51,9	55,3	48,9	47,6	.	x
Výroba (čistá)		tis. t j. hm.	220,3	210,9	209,6	211,4	217,0	2,7

Pramen: ČSÚ – Chov prasat k 31.12; Statistika zahraničního obchodu, Státní veterinární správa – porážky prasat.

Čistá produkce vepřového masa v roce 2021 meziročně mírně stoupla o 5,6 tis. t na 217,0 tis. t j. hm. Její podíl z celkové produkce vepřového masa EU 27 je stále velmi nízký, meziročně se nezměnil a zůstal těsně pod 1 %. Podíl z celkové produkce nových členských zemí představoval v loňském roce 6,3 % a meziročně se prakticky také nezměnil. Podle Státní veterinární správy bylo v České republice v roce 2021 na jatkách poraženo celkem 2,35 mil. ks prasat, což bylo o 3,0 % (o 69 tis.) více než v roce 2020. Více než 95 % jatečných zvířat pocházelo v roce 2021 z českých chovů a tento podíl se proti roku 2019 nezměnil.

Průměrná porážková hmotnost jatečných zvířat podle ČSÚ se nezměnila a zůstala na úrovni 118 kg ž. hm./ks (tj. 93 kg v j. hm.) Graf A.1.2.

Graf A.1.2 Vývoj porážek jatečných prasat a průměrné porážkové hmotnosti

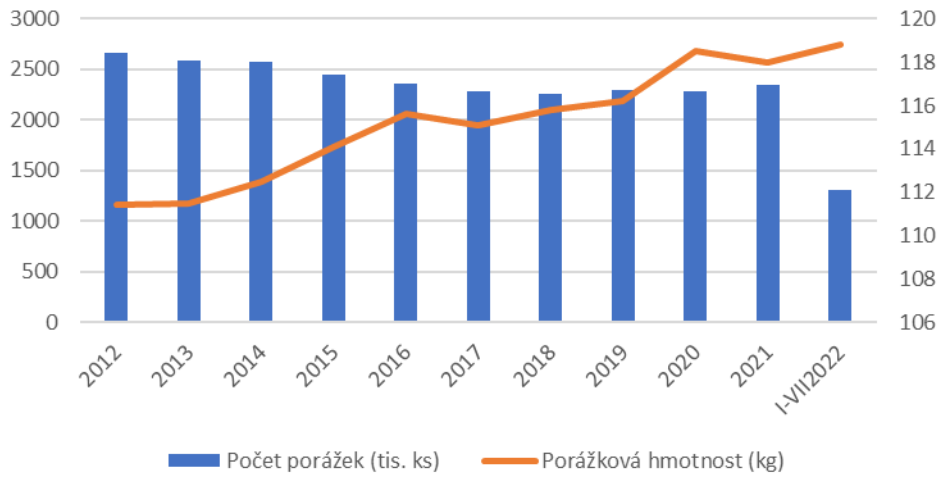

Pramen: ČSÚ

Ceny zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat v tuzemsku kopírovaly evropský cenový vývoj. Průměrná CZV jatečných prasat tř. SEU meziročně klesla o 13,8 % na 26,50 Kč/ž. hm. V porovnání s pětiletým průměrem (2015–2019) byly v roce 2021 ceny jatečných prasat tř. SEU v ČR nižší, a to o 12,7 % (o 3,87 Kč/kg). V I. polovině roku 2021 docházelo v ČR nejdříve k nárůstu ceny na 29,56 Kč/kg, ve II. polovině roku CZV jatečných prasat klesaly, obdobně jako tomu bylo v ostatních členských zemích. Zatímco v I. čtvrtletí 2021 byly CZV jatečných prasat tř. SEU proti stejnému období roku 2020 nižší o 29,3 % (10,47 Kč/kg ž. hm.), ve II. čtvrtletí se lišily o 13,0 %, ve III. čtvrtletí o 6,1 % a v posledním čtvrtletí loňského roku byly meziročně nižší o 3,6 % (o 0,96 Kč/kg) Tab. A.1.5 a Graf A.1.3.

Tab. A.1.5 Vývoj CZV jatečných prasat tř. SEU v letech 2019–2021 (Kč/kg ž. hm.)

Měsíc	Ø 2015–19	2019	2020	2021	2020/21 (%)	Ø 2015–19/2021 (%)
I.	28,15	26,82	35,94	25,02	-30,4	-11,1
II.	27,79	27,01	34,99	24,20	-30,8	-12,9
III.	28,18	27,35	36,11	26,42	-26,8	-6,3
IV.	29,35	30,60	35,26	27,61	-21,7	-5,9
V.	30,29	32,65	31,55	28,12	-10,9	-7,2
VI.	32,09	34,48	31,19	29,56	-5,2	-7,9
VII.	32,38	34,60	29,52	28,64	-3,0	-11,6
VIII.	32,38	34,45	28,93	26,75	-7,5	-17,4
IX.	32,38	34,63	27,74	25,52	-8,0	-21,2
X.	31,48	34,71	26,78	25,52	-4,7	-18,9
XI.	30,81	35,37	26,42	25,12	-4,9	-18,5
XII.	31,16	37,58	25,65	25,33	-1,2	-18,7
Rok průměr	**30,37**	**32,67**	**30,73**	**26,50**	**-13,77**	**-12,74**
I. čtvrtletí	28,04	27,06	35,68	25,21	-29,3	-10,1
II. čtvrtletí	30,58	32,58	32,67	28,43	-13,0	-7,0
III. čtvrtletí	32,38	34,56	28,73	26,97	-6,1	-16,7
IV. čtvrtletí	31,15	35,89	26,28	25,32	-3,6	-18,70

Pramen: TIS^{ČR} SZIF

Graf A.1.3 Vývoj CZV jatečných prasat tř. SEU (Kč/kg ž. hm.)

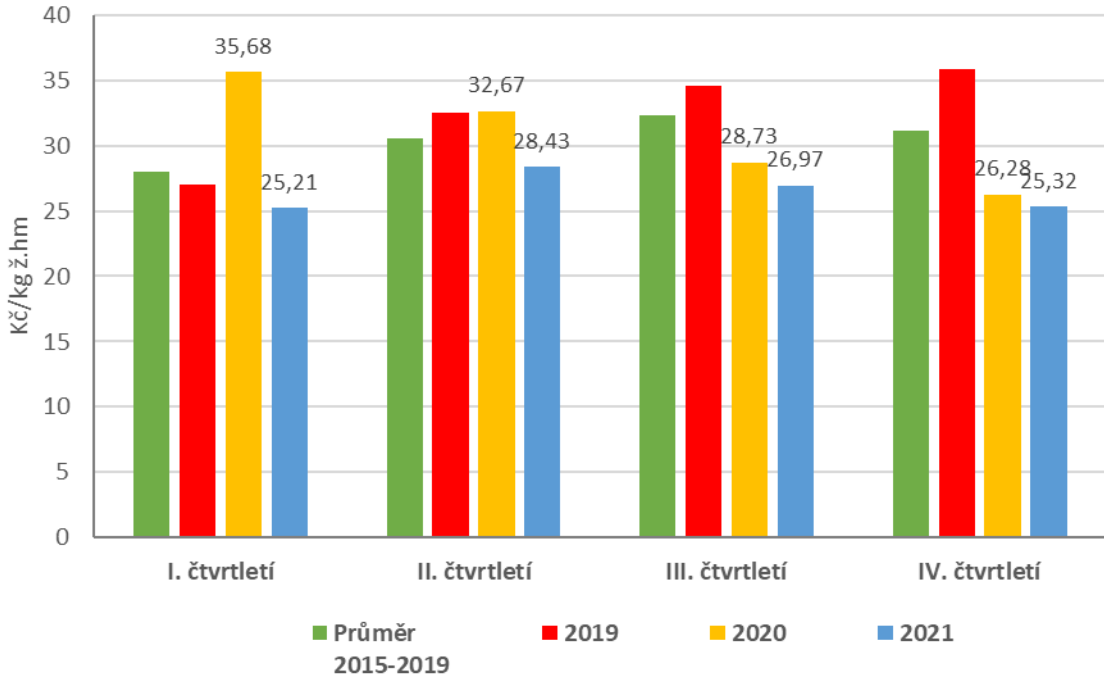

Pramen: TIS^{ČR} SZIF

Graf A.1.4 Srovnání vývoje CZV (chovy prasat), CPV (jatka) a SC (ceny retailu) v komoditě vepřového masa v letech 2016–2022*

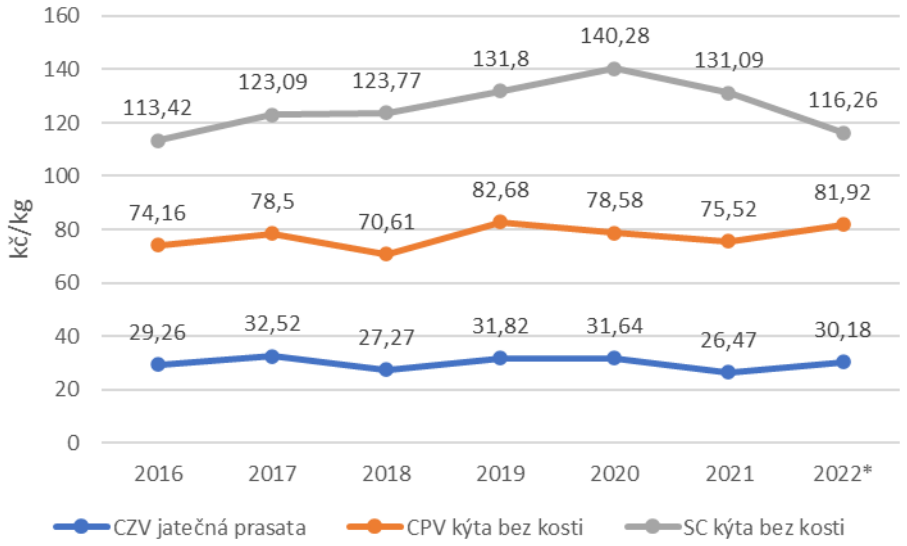

*Pramen: ČSÚ *leden–červenec*

Ceny průmyslových výrobců (CPV) vepřového výsekového masa reagovaly na vývoj CZV jatečných prasat poklesem. Jejich oslabení o 11,8 % bylo o něco mírnější než pokles CZV. Podle TIS^{ČR} SZIF dosáhly na 56,90 Kč/kg. Spotřebitelské ceny (SC) vepřového masa sledovaných druhů oproti roku 2020 poklesly. U vepřové kýty bez kosti došlo meziročně ke snížení ceny o 6,5 % Graf A.1.4.

V zahraničním obchodě pokračoval trend z předešlých let, kdy těžiště obchodu bylo především ve vepřovém mase a méně s živými prasaty. Saldo zahraničního obchodu s živými prasaty včetně vepřového masa bylo v roce 2021 opět pasivní a dosáhlo -12,2 mld. Kč, což ale představovalo proti roku 2020 zlepšení o 1 414,5 mil. Kč. Obchodní saldo s živými prasaty bylo opět aktivní, neboť vývoz živých prasat převyšoval dovoz, a to jak v početním (+432,0 tis. ks), tak objemovém (+40,4 tis. t ž. hm.) i finančním vyjádření (+1,1 mld. Kč). Obchod s vepřovým masem probíhal opět v režimu převažujících dovozů nad vývozy, kdy poměr vývozu k dovozům je 10:1.

Dovozy vepřového masa do ČR se každoročně zvyšují a ani rok 2021 nebyl výjimkou, neboť proti roku 2020 bylo v zahraničí nakoupeno více o 4,7 %, (+13,0 tis. t.) na 287,9 tis. t. V hodnotovém vyjádření pak nákupy dosáhly 14,9 mld. Kč. Lze uvést, že objem dovozů převýšil v roce 2021 objem vyrobeného vepřového masa v tuzemsku zhruba o třetinu (33 %), zatímco v roce 2016 to bylo výrazně méně (20 %). Hlavními dodateli vepřového masa do ČR jsou tradičně země EU, především Německo, Španělsko, Belgie a Polsko, odkud pocházelo v roce 2021 téměř 85 % nákupů Graf A.1.5.

Vývoz vepřového masa v roce 2021 dosáhl 37,2 tis. t. V meziročním porovnání stoupl v objemovém vyjádření o 6,1 % (o 2,2 tis. t), ve finančním vyjádření se však snížil o 172,2 mil. Kč na 1,6 mld. Kč kvůli nižším cenám jatečných prasat. Vyvezený objem převyšoval průměr let 2017–2020, kdy dosáhl 32,7 tis. t. Hlavním odběratelem bylo tradičně především Slovensko.

Graf A.1.5 Vývoj výroby a dovozu vepřového masa a podíl výroby k dovozu

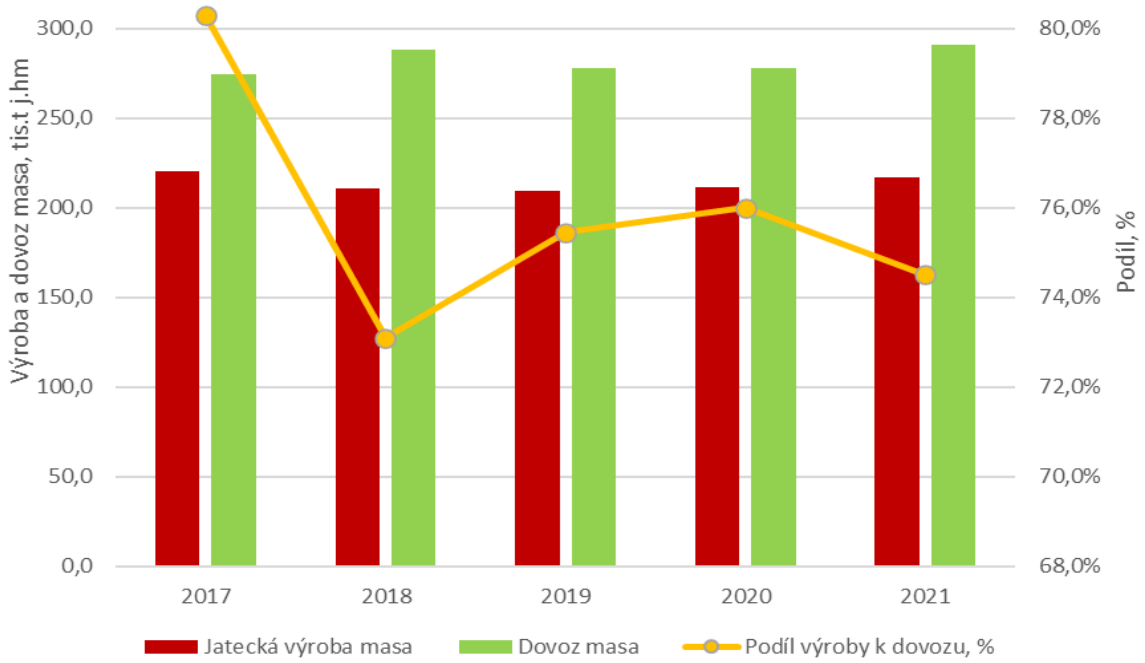

Pramen: ČSÚ – porážky hospodářských zvířat, Statistika zahraničního obchodu, výpočet ÚZEI

V zahraničním obchodě s živými prasaty převažoval vývoz nad dovozem. Chovatelům se dařilo prodávat zejména jatečná prasata, ale i selata do zahraničí. V roce 2021 bylo z ČR vyvezeno celkem 559 tis. ks živých prasat za 1 323,3 mil. Kč. Proti předchozímu roku se export v početním vyjádření meziročně zvýšil o 7,4 % (o 38,7 tis. ks) ve finančním klesl o 193,4 mil. Kč v důsledku nižších cen jatečných prasat i selat na unijním trhu. Převažoval z 54 % vývoz jatečných prasat a významný byl export selat s podílem 44 %. Hlavními odběrateli živých prasat bylo Slovensko, Německo a Maďarsko, kam směřovalo 86 % vývozu. Dovoz živých prasat meziročně posílil, a to o 14,0 % (tj. o 15,2 tis. ks) a dosáhl 124 tis. ks v hodnotě 176 mil. Kč. Nakoupená prasata pocházela pouze ze tří zemí EU – Německa, Dánska a Slovenska. Hlavní podíl z importu (95 %) představovala zástavová selata v počtu 117 tis. ks. Kromě selat byla importována v malém počtu také jatečná prasata (1,8 tis. ks) a dále plemenná zvířata.

Počet poražených prasat bez prasnic a kanců se v ČR dlouhodobě snižuje. Trend dlouhodobého snižování počtu poražených zvířat se poprvé za sledované období v roce 2020 zastavil. V roce 2020 bylo poraženo 2 230 tis. ks prasat (bez prasnic a kanců), což je oproti roku 2019 prakticky totožný početní objem (pokles pouze o 19 tis. ks, tj. o 0,8 %). Vzhledem k vyšší průměrné porážkové hmotnosti v roce 2020 (118,5 kg) oproti roku 2019 (116,2 kg) byl v hmotnostním vyjádření poražen nepatrně větší objem jatečných prasat, a to 264,2 tis. t ž. hm. (o 2,8 tis. t ž. hm. více). Z údajů ČSÚ vyplývá, že v roce 2021 bylo celkem na jatkách poraženo 2 349 tis. ks prasat (bez prasnic a kanců), což je o 119 tis. ks (+5,3 %) více než v roce 2020. Za první pololetí roku 2022 bylo poraženo 1 135 tis. ks jatečných prasat, což představovalo 135,1 tis. t ž. hm. Tab. A.1.6.

Tab. A.1.6 Porážky jatečných prasat v ČR – bez prasnic a kanců

Rok	tis. kusů	tis. t. ž. hm.
2010	3 034	263,3
2011	2 904	251,0
2012	2 656	230,2
2013	2 591	224,7
2014	2 574	224,1
2015	2 442	220,1

Rok	tis. kusů	tis. t. ž. hm.
2016	2 364	273,2
2017	2 283	262,8
2018	2 251	258,5
2019	2 249	261,4
2020	2 230	264,2
2021	2 349	277,2
I–VI/2022	1 135	135,1

Pramen: ČSÚ

V roce 2020 byl v ČR zaznamenán propad cen zemědělských výrobců (CZV) za tuto zemědělskou komoditu. Pokles cen pokračoval a dostal se v roce 2021 částkou 26,47 Kč/kg pod historicky minimální cenu 27,22 Kč/kg z roku 2010. Průměrná cena jatečných prasat placená zemědělským výrobcům byla v roce 2020 na úrovni 31,64 Kč/kg živé hmotnosti. Ceny zemědělských výrobců u odstavených selat zaznamenaly po prudkém propadu v roce 2021 (51,10 Kč/kg) v prvním pololetí roku 2022 částečné oživení. Vývoj cen zemědělských výrobců v rámci této komodity uvádí Tab. A.1.7.

Tab. A.1.7 CZV jatečných prasat v živém a v JUT (odp. klasifikaci SEU Kč/kg ž. hm.) a CZV odchovaných selat

Rok	CZV v ž. hm.	CZV v jat. hm.	CZV selat v ž. hm.
2010	27,22	35,07	53,62
2011	28,66	36,84	48,29
2012	33,25	42,78	56,99
2013	34,43	43,59	59,07
2014	33,00	43,05	59,05
2015	29,09	37,86	52,80
2016	29,26	37,80	51,56
2017	32,52	41,59	62,02
2018	27,27	34,81	61,47
2019	31,82	40,90	59,84
2020	31,64	40,71	58,44
2021	26,47	33,48	51,10
I–VII/2022	30,18	38,73	56,84
Průměr let 2016–2021	29,83	38,22	57,41

Pramen: ČSÚ

Cena průmyslových výrobců (CPV) vepřové kýty bez kosti v roce 2020 stoupla na 91,84 Kč/kg. V meziročním srovnání let 2019/2020 byl zaznamenán vzestup o 2,77 Kč/kg (+3,1 %). Naproti tomu v roce 2021 byl zaznamenán významný pokles ceny na 75,52 Kč/kg. Jedná se o historicky minimální cenu od roku 2010 Tab. A.1.8.

Tab. A.1.8 Ceny průmyslových výrobců – vepřová kýta (Kč/kg)

Rok	Vepřová kýta (bez kosti)
2010	76,47
2011	79,63
2012	84,54
2013	86,17
2014	86,44
2015	82,25
2016	81,34
2017	88,94
2018	78,35
2019	89,07
2020	91,84
2021	75,52
I–VII/2022	81,92
Průměr let 2016–2021	84,18

Pramen: TIS ČR SZIF – průměr roku, průměr let je vážený průměr

Spotřebitelské ceny (SC) sledovaných partií vepřového masa v roce 2020 zaznamenaly oproti roku 2019 významný nárůst. Podle údajů ČSÚ zaplatili spotřebitelé v roce 2020 za kýtu bez kosti o 6,4 % více než v roce 2019. V roce 2021 byl u obou sledovaných partií zaznamenán cenový propad a tento trend pokračuje i v prvním pololetí roku 2022 Tab. A.1.9.

Tab. A.1.9 Spotřebitelské ceny – vepřová kýta a vepřový bok (Kč/kg)

Rok	Vepřová kýta (bez kosti)	Vepřový bok
2010	102,89	65,29
2011	103,00	65,80
2012	112,90	77,28
2013	119,70	83,55
2014	122,60	84,14
2015	116,20	80,44
2016	113,42	82,91
2017	123,09	93,94
2018	123,77	91,15
2019	131,80	95,35
2020	140,28	105,91
2021	131,1	99,77
I–VII/2022	116,26	110,02

Pramen: ČSÚ

Situaci v sektoru chovu prasat a produkci vepřového masa s ohledem na údaje za rok 2021 lze charakterizovat pasivní bilancí zahraničního obchodu. Celkové saldo ve vepřovém mase včetně živých prasat vykázalo v tomto roce ve finančním vyjádření zápornou hodnotu -12 158 mil. Kč Tab. A.1.10. a Tab. A.1.11.

Tab. A.1.10 Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty (mil. Kč)

Rok	Dovoz	Vývoz	Saldo
2017	14 677	3 306	-11 371
2018	16 062	3 226	-12 836
2019	14 862	2 798	-12 064
2018	17 155	3 194	-13 961
2020	16 754	3 240	-13 514
2021	15 076	2 918	-12 158

Tab. A.1.11 Finanční bilance zahraničního obchodu (mil. Kč)

Rok	Živá prasata (0103)			Vepřové maso (0203)		
	Vývoz	Dovoz	Saldo	Vývoz	Dovoz	Saldo
2012	780,3	1 394,6	-614	2 321,4	12 999,8	-10 678
2013	931,8	977,9	-46	2 475,0	13 285,6	-10 811
2014	1 257,7	1 055,3	+202	2 655,9	14 295,3	-11 629
2015	1 270,5	708,3	+562	1 780,6	13 145,4	-11 365
2016	1 319,7	446,4	+873	1 986,7	14 230,1	-12 243
2017	1 230,3	456,6	+774	1 995,5	15 646,1	-13 651
2018	1 359,2	293,3	+1 070	1 438,9	14 568,7	-13 130
2019	1 559,3	229,0	+1 330	1 631,7	16 940,8	-15 309
2020	1 516,7	216,0	+1 301	1 713,2	16 642,5	-14 929
2021	1 324,1	181,9	+1 142	1 611,0	14 910,8	-13 300
2022*	748,3	75,3	+673	891,3	8 319,3	-7 428

*Pramen: Celní statistika *leden–červen*

Tab. A.1.12 Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty

Rok	Vepřové maso (0203)	Živá prasata (0103)	
	tun j. hm.	ks	tun ž. hm.
2012	-186 996	-497 183	-6 615
2013	-183 681	-201 584	+5 246
2014	-197 936	-118 656	+13 615
2015	-217 287	-1 568	+23 228
2016	-229 295	+183 817	+32 015
2017	-229 219	+144 044	+25 976
2018	-253 253	+365 132	+39 481
2019	-244 055	+390 174	+37 467
2020	-241 744	+412 203	+38 234
2021	-247 742	+432 024	+40 404
2022*	-127 209	+226 360	+20 924

*Pramen: Celní statistika *leden–červen*

Rok 2021 byl charakterizován nárůstem dovozu živých prasat. V meziročním srovnání 2020/2021 se jednalo o 19 821 tis. ks více (+5 %) Tab. A.1.12. Zatímco v roce 2019 bylo do ČR dovezeno 118,7 tis. ks prasat, v roce 2020 to bylo jen 108,4 tis. ks, ale v roce 2021 došlo k nárůstu na 127,6 tis. ks prasat. Naopak v hmotnostním vyjádření byl dovoz živých prasat v roce 2021 prakticky totožný jako v roce 2020 Tab. A.1.13. V meziročním srovnání 2020/2021 dochází k 16% poklesu dovozových cen za kg živé hmotnosti. Celková finanční hodnota dovozu této zemědělské komodity činila v roce 2021 téměř 182 mil. Kč. Na importu živých prasat se v roce 2021 podíleli prakticky tři dovozci, a to Německo (28 %), Slovensko (30 %) a Dánsko (41 %).

V roce 2021 byl zaznamenán nepatrný nárůst vývozu živých prasat. Celkem bylo vyvezeno 559,7 tis. ks živých prasat (43 748 t ž. hm.) za 1 324 mil. Kč Tab. A.1.13. Ve srovnání s rokem 2020 to byl nárůst o 39 075 tis. ks (o 7,5 %) a 2 200 t ž. hm (o 5,3 %). Vzhledem k poklesu průměrné vývozové ceny se však v roce 2021 finanční objem exportu této zemědělské komodity oproti roku 2020 snížil o 192,6 mil. Kč, tj. o 14,5 %. Export živých plemenných prasat byl zanedbatelný a dosáhl pouze 1,2 % z celkového vývozu. Hlavními destinacemi exportu živých prasat bylo Slovensko (45% podíl na celkovém vývozu), dále Maďarsko (19 %) a Německo (17 %).

V roce 2021 činilo záporné saldo zahraničního obchodu u vepřového masa -13 300 mil. Kč. V témže roce dosáhl dovoz vepřového masa výše 288 tis. t jatečné hmotnosti a meziročně v porovnání s rokem 2020 vzrostl o 4,7 %. Předními dodavateli vepřového masa do ČR bylo již tradičně Německo (100 561 t), Španělsko (60 257 t) a Polsko (34 118 t) ve finanční hodnotě 10,8 mld. Kč.

Z důvodu cenového vývoje vepřového masa v roce 2021 jeho vývoz vzrostl. V roce 2021 bylo z ČR vyvezeno 37,3 tis. t vepřového masa. Oproti roku 2020 to bylo o 2,2 tis. t více (+6,4 %) v celkové finanční hodnotě 1 615 mil. Kč. Průměrná cena 1 kg vyvezeného vepřového masa v roce 2021 činila 43,36 Kč/kg, což oproti roku 2020 představovalo pokles o 7,57 Kč/kg. Místem, kam v roce 2021 směřoval export vepřového masa z České republiky bylo již tradičně Slovensko (25 010 t) následováno s velkým odstupem Polskem (3 117 t) a Německem (2 941 t). Export se týkal zpravidla čerstvého a chlazeného masa.

Tab. A.1.13 Zahraniční obchod s živými prasaty (0103)

Rok	Dovoz			Vývoz		
	kusy	tuny ž. hm.	cena Kč/kg ž.hm.	kusy	tuny ž. hm.	cena Kč/kg ž.hm.
2012	754 995	31 366	50,65	257 812	24 751	38,31
2013	484 363	22 643	49,81	282 779	27 889	38,78
2014	480 797	23 389	47,32	362 141	37 004	35,55
2015	400 732	16 376	43,25	399 164	39 604	32,08
2016	242 664	8 666	51,52	426 481	40 681	32,44
2017	221 122	7 216	62,68	365 166	33 192	37,19
2018	172 531	5 020	58,42	528 663	44 501	30,54
2019	118 732	3 300	69,38	508 906	40 767	38,25
2020	108 400	3 314	65,17	520 603	41 548	36,50
2021	127 654	3 344	54,41	559 678	43 748	30,27
2022*	47 339	1 332	56,57	273 699	22 256	33,62

*Pramen: Celní statistika *leden–červen*

Spotřeba masa se v ČR mezi roky 2019 a 2020 zvýšila o 0,8 kg na 84,0 kg na obyvatele. Nadpoloviční podíl ve spotřebě masa u nás zaujímá vepřové (51,7 %), dále následují drůbeží (35,5 %) a hovězí (10,5 %). V poslední době roste zejména spotřeba drůbežího masa, která se od roku 2000 zvýšila o 7,5 kg na rekordních 29,8 kg. Spotřeba vepřového se od přelomu tisíciletí držela dlouho na úrovni okolo 41 kg a až v posledních letech mírně narůstá. V roce 2020 dosáhla 43,4 kg na obyvatele Tab. A.1.14.

Tab. A.1.14 Spotřeba vepřového masa (kg/os/rok)

Rok	Maso celkem na kosti	Z toho vepřové maso	Podíl spotřeby vepřového masa k masu celkem (%)
2012	77,4	41,3	53,4
2013	74,8	40,3	53,9
2014	75,9	40,7	53,6
2015	79,3	42,9	54,1
2016	80,3	42,8	53,3
2017	80,3	42,3	52,7
2018	82,4	43,2	52,4
2019	83,2	43,0	51,7
2020	84,0	43,4	51,7

Pramen: ČSÚ

ČR je v produkci vepřového masa dlouhodobě nesoběstačná. V roce 2021 činila míra soběstačnosti 51,2 % a oproti roku 2020 se ještě snížila. Při dlouhodobém sledování soběstačnost v komoditě vepřové maso poklesla od roku 2011 o 18,8 % Tab. A.1.15.

Tab. A.1.15 Soběstačnost v produkci vepřového masa v ČR

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Soběstačnost(%)	60,8	54,5	56,9	57,2	55,0	55,1	51,8	51,1	50,9	51,5	51,2

*Pramen: ČSÚ, MZe, Celní statistika *odhad*

V ČR bylo ke konci roku 2021 dle databáze ústřední evidence zvířat evidováno 7 936 hospodářství s chovem prasat, z toho 1765 hospodářství s chovem prasnic. Od roku 2018 dochází ke skokovému nárůstu evidovaných subjektů, a to především z důvodu povinnosti evidovat chov již od jednoho chovaného prasete. Počet hospodářství s chovem prasat nad 100 ks činil 626. V roce 2020 bylo 93 % prasat v chovech nad 500 kusů (celkový počet i s prasnicemi).

Podrobné aktuální přehledy a časové řady údajů o cenách, produkci, vývozu a o dovozu prasat a vepřového masa v ČR jsou pravidelně každý měsíc k dispozici na webových stránkách:

www.eagri/Zemědělství/Živočišné komodity/Prasata/Komoditní karta Vepřové maso

2. Světový trh s vepřovým masem

Vývoj na trhu v roce 2021

Světový obchod s masem zůstal v roce 2021 z pohledu vývozu i dovozu náročný, protože pandemie COVID–19 nadále vytvářela problémy nejen s dodavatelskými řetězci, ale i s dopravou. V roce 2021 se podle předběžných údajů USDA-FAS z dubna 2022 meziročně zvýšila celková produkce masa ve světě o 5,4 %, tj. o 13,6 mil. t. po klesajícím trendu nastartovaném v roce 2019. Hlavním důvodem nárůstu globální produkce bylo její zvýšení především v odvětví vepřového masa, kde v porovnání s ostatními druhy mas

produkce meziročně vzrostla o 12,4 %, tj. o téměř 13 mil. t. Tento nárůst byl důsledkem zotavení po výskytu onemocnění afrického moru prasat v chovech největšího světového producenta – Číny a zvýšení produkce v EU. Tab. A.2.1 a Graf A.2.2.

Tab. A.2.1 Světová produkce a spotřeba masa v letech 2018–2021 (mil. t)

Ukazatel		2018	2019	2020	2021 předb.	2022 odhad	2022/21 v %
Produkce**	Hovězí a telecí	57,731	58,653	57,735	58,134	58,693	1,0
	Vepřové	111,921	101,03	95,767	107,730	110,509	2,6
	Drůbeží*	92,667	97,39	99,254	100,537	100,974	0,4
	Maso celkem	**262,319**	**257,073**	**252,756**	**266,401**	**270,176**	**1,4**
Spotřeba**	Hovězí a telecí	55,451	56,376	56,125	56,601	56,895	0,5
	Vepřové	111,072	99,877	95,075	107,193	109,83	2,5
	Drůbeží*	90,264	94,785	96,835	98,093	98,502	0,4
	Maso celkem	**256,787**	**251,038**	**248,035**	**261,887**	**265,227**	**1,3**

Poznámka: * *Drůbeží maso zahrnuje kuřecí a krůtí,*
** *údaje pouze za sledované země*

Pramen: USDA-FAS, duben 2022

Graf A.2.1 Podíl globální spotřeby jednotlivých druhů masa z celkové spotřeby (%)

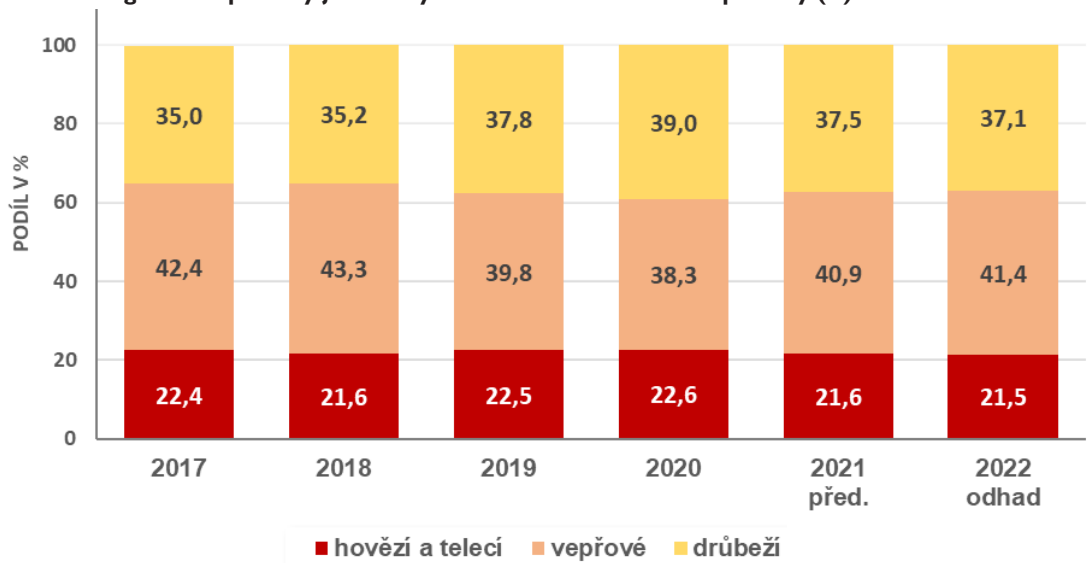

Pramen: USDA-FAS, duben 2022, výpočet ÚZEI

Největší podíl z celkové spotřeby masa zaujímalo až do roku 2019 vepřové maso. V roce 2020 se na první příčku vyhouplo maso drůbeží. Zatímco v roce 2012 připadlo z celkového objemu spotřeby masa na vepřové 43,2 %, do roku 2020 tento podíl klesl na 38,3 % a v roce 2021 se opět zvýšil na 40,9 % Graf A.2.1.

Podle předběžných údajů USDA-FAS v roce 2021 světový obchod s masem meziročně opět mírně posílil v důsledku nárůstu poptávky a nabídky hlavně hovězího a drůbežího masa. Světový obchod s vepřovým masem naopak oslabil. Hlavním hybatelem globálního obchodu s vepřovým masem byla Čína, když meziročně (2020/21) snížila celkový dovoz masa o 18 %.

Globální export masa celkem podle předběžných údajů v roce 2021 meziročně mírně vzrostl o 0,3 % (tj. o 0,1 mil. t) na 37,0 mil. t. Hlavní podíl na jeho zvýšení mělo především maso hovězí a drůbeží (o 1,8 % resp. 1,5 %). Naopak vývoz vepřového masa meziročně klesl o 3,2 %. Z celkového exportovaného objemu masa tvořilo v roce 2021 drůbeží maso 36 %, vepřové 33 % a hovězí a telecí maso 31 % Tab. A.2.2.

Tab. A.2.2 Světový obchod s masem v letech 2018–2022 (mil. t)

Ukazatel		2018	2019	2020	2021	2022 odhad	2022/21 v %
Dovoz**	Hovězí a telecí	8,364	9,086	9,680	9,906	9,955	0,5
	Vepřové	8,578	9,364	11,736	11,631	10,987	-5,5
	Drůbeží*	10,070	10,522	10,669	10,863	10,888	0,2
	Maso celkem	**27,012**	**28,972**	**32,085**	**32,400**	**31,830**	**-1,8**
Vývoz**	Hovězí a telecí	10,637	11,378	11,242	11,447	11,764	2,8
	Vepřové	9,365	10,367	12,565	12,210	11,685	-4,3
	Drůbeží*	12,493	13,110	13,119	13,326	13,352	0,2
	Maso celkem	**32,495**	**34,855**	**36,926**	**36,983**	**36,801**	**-0,5**

Pramen: USDA-FAS, duben 2022

Poznámka: * Drůbeží maso zahrnuje kuřecí a krůtí,
** údaje pouze za sledované země – v rámci globálního importu a exportu sleduje USDA-FAS jen vybrané země, které jsou nejvýznamnějšími hráči na trhu. Z těchto důvodů objem exportu není totožný s objemem importu.

Graf A.2.2 Světová produkce vepřového masa v roce 2019

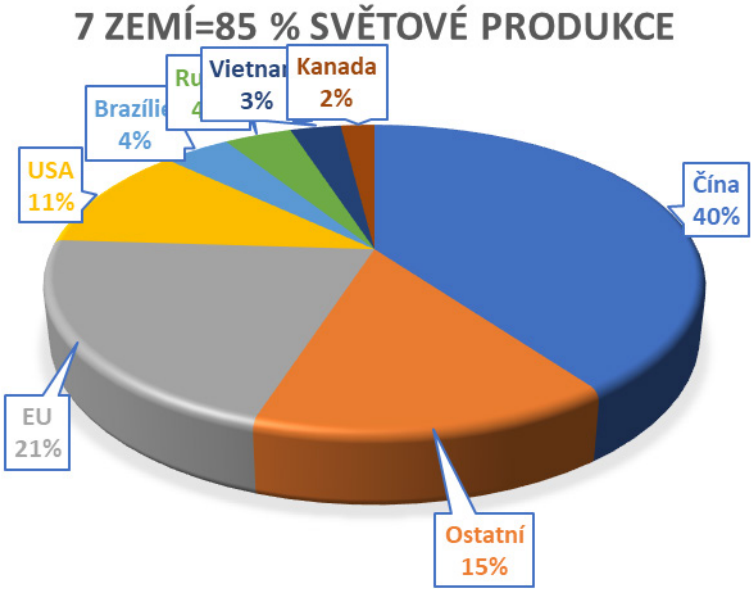

Pramen: FAO, srpen 2022

Globální import masa celkem podle předběžných údajů za rok 2021 v porovnání s předchozím rokem mírně posílil o 0,9 % (tj. o 0,3 mil. t) na 32,4 mil. t. Hlavní podíl na jeho zvýšení mělo především maso hovězí a drůbeží (o 2,0 % resp. 1,9 %). Naopak dovoz vepřového masa meziročně klesl o 0,9 %. Z celkového importovaného objemu masa tvořilo v roce 2021 drůbeží maso 34 %, vepřové 36 % a hovězí a telecí maso 30 %.

Navzdory nedávným poklesům zůstaly světové ceny masa vysoké při omezených exportovatelných zásobách. Poté, co index FAO od října 2020 deset měsíců po sobě rostl, v červenci 2021 stoupl na 114,1 bodů, a to především díky dobré globální dovozní poptávce. Od srpna 2021 index zaznamenal pokles, podpořený především zpomalením dovozu v Číně v důsledku prudkého nárůstu produkce vepřového masa, kterému předcházela zvýšená likvidace stavů prasat po poklesu cen.

V březnu 2022 dosáhl index cen masa FAO v průměru 120,0 bodů, což je o 5,5 bodu (4,8 %) více než v únoru a dostal se na historické maximum. Ceny vepřového masa zaznamenaly v březnu nejprudší měsíční nárůst v historii od roku 1995.

Rok 2021 byl poznamenán mírným zvýšením produkce jatečných prasat v Číně a snížením poptávky ze strany exportu vepřového masa do této země. Cena vepřového masa v Číně v roce 2021 klesala a tento pokles se promítnul i do cen evropských producentů. V roce 2021 podle posledních předběžných údajů USDA-FAS z ledna t. r. globální produkce vepřového masa rostla. Celosvětově bylo vyrobeno 106,1 mil. t, což bylo v meziročním porovnání více o 10,8 %, tj. o 10,3 mil. t. Tento vývoj byl způsobem vyšší produkcí v Číně, která reprezentuje největšího globálního chovatele prasat i dovozce vepřového masa. V této zemi bylo v roce 2021 vyprodukováno celkem 46,0 mil. t vepřového masa, což ve srovnání s předchozím rokem představovalo nárůst o 9,6 mil. t, tj. o 26,6 %. K mírnému zvýšení výroby došlo také v EU (o 0,461 mil. t) a v Brazílii (o 0,2 mil. t). K meziročnímu růstu produkce došlo také v Rusku (o 0,089 mil. t), ve Vietnamu (o 0,123 mil. t), v Kanadě (o 0,035 mil. t), ale i v Mexiku a v Japonsku. V Brazílii udržují produkci stabilní náklady na krmivo a velký počet prasat, zatímco v Ruské federaci je růst produkce podpořen rozsáhlými investicemi do nových chovatelských a zpracovatelských zařízení.

K meziročnímu oslabení výroby došlo ve Spojených státech, které reprezentují třetího největšího producenta vepřového masa. V roce 2021 vyrobily 12,5 mil. t, což ve srovnání s předchozím rokem představovalo pokles o 0,286 mil. t (-2,2 %). Mezi další země, kde se produkce snížila, patří Filipíny (-10,3 %; 0,115 mil. t) a Jižní Korea (-2,0 %; 0,028 mil. t) Tab. A.2.3.

Tab. A.2.3 Produkce vepřového masa ve světě v letech 2018–2022 (tis. t)

Země	2018	2019	2020	2021 předp.	2022 odhad	2021/2020
						v %
Čína	54 040	42 550	36 340	46 000	49 500	26,6
EU	24 082	23 956	23 219	23 680	23 660	2,0
USA	11 943	12 543	12 845	12 559	12 487	-2,2
Brazílie	3 763	3 975	4 125	4 325	4 455	4,8
Rusko	3 155	3 324	3 611	3 700	3 710	2,5
Vietnam	2 811	2 380	2 467	2 590	2 720	5,0
Kanada	1 955	2 000	2 115	2 150	2 150	1,7
Filipíny	1 601	1 585	1 115	1 000	1 000	-10,3
Jižní Korea	1 329	1 364	1 403	1 375	1 365	-2,0
Japonsko	1 284	1 279	1 306	1 320	1 330	1,1
Mexiko	1 321	1 408	1 451	1 495	1 540	3,0
Hongkong	128	74	63	70	70	11,1
Ostatní	5 528	5 540	5 695	5 839	5 900	2,5
Celkem	**112 940**	**101 978**	**95 755**	**106 103**	**109 887**	**10,8**

Pramen: USDA-FAS, leden 2022
Poznámka: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Stavy prasat ve světě v roce 2021 po dvouletém snížení v předchozích letech zaznamenaly nárůst, který v meziročním porovnání představoval 100 mil. ks. Hlavním důvodem bylo zvýšení stavu prasat v Číně, která se zotavuje po masivním výskytu afrického moru prasat a postupně obnovuje stáda a nakupuje chovné jedince v zahraničí. V porovnání s rokem 2020 se v roce 2021 zvýšil počet prasat v Číně o 96 mil. ks (+31,0 %) na 406 mil. ks Tab. A.2.4 a Graf A.2.3.

Tab. A.2.4 Stavy prasat ve světě a ve vybraných zemích (mil. ks)

Země	2018	2019	2020	2021 předb.	2021/20 v %	2022 odhad	2021/20 v %
Čína	441,59	428,07	310,41	406,50	31,0	410,00	31,0
EU	145,54	143,52	143,15	146,23	2,2	145,62	2,2
USA	73,15	75,07	76,83	76,82	0,0	74,20	0,0
Brazílie	38,83	38,43	37,85	37,35	-1,3	36,35	-1,3
Rusko	22,95	23,60	25,05	25,74	2,8	26,20	2,8
Kanada	14,17	13,98	13,97	14,03	0,4	13,65	0,4
Mexiko	10,41	10,70	11,05	11,50	4,1	11,78	4,1
Jižní Korea	11,27	11,33	11,28	11,08	-1,8	11,00	-1,8
Japonsko	9,28	9,16	9,09	9,29	2,2	9,11	2,2
Ostatní	13,94	10,80	10,58	10,74	1,5	10,70	1,5
Celkem	**781,13**	**764,65**	**649,26**	**749,28**	**15,4**	**748,61**	**15,4**

Pramen: USDA-FAS, leden 2022
Poznámka: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Z dalších chovatelsky významných zemí došlo v meziročním porovnání k nárůstu stavů také v EU (o 3,0 mil. ks), v Rusku (o 0,7 mil. ks), v Mexiku (o 0,5 mil. ks), mírně se zvýšily i v Kanadě a v Japonsku. Ve Spojených státech se počet prasat meziročně téměř nezměnil. V Brazílii a Jižní Koreji se stavy prasat v roce 2021 mírně snížily Tab. A.2.4.

Graf A.2.3 Struktura chovů prasat ve světě podle nejvýznamnějších zemí (%)

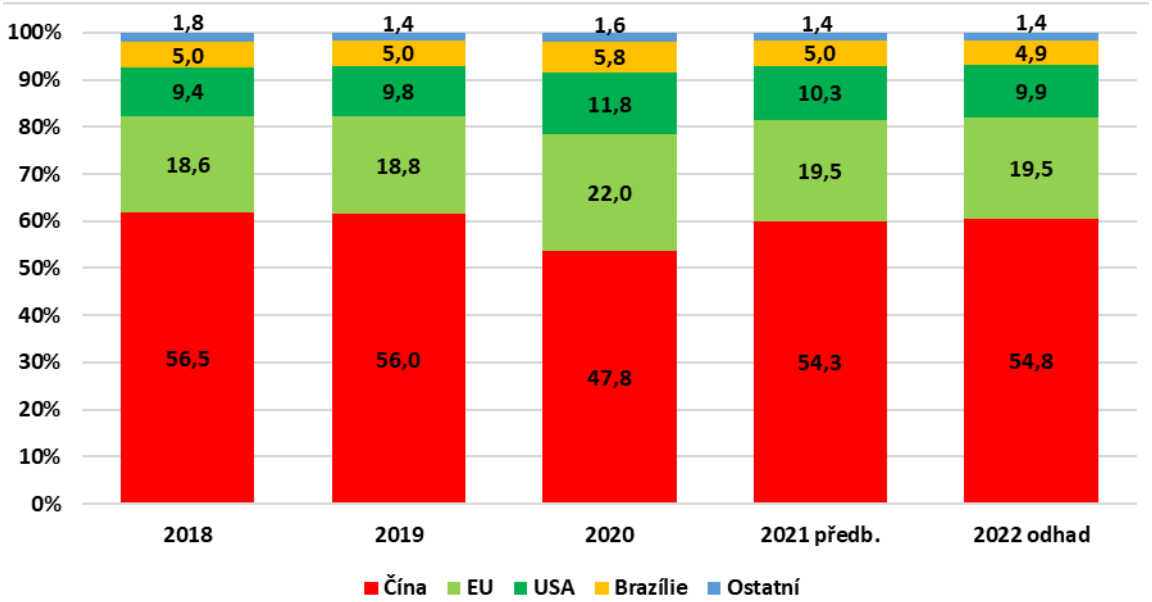

Pramen: USDA-FAS, leden 2022, výpočet ÚZEI

Světová spotřeba vepřového masa se v roce 2021 zvýšila. V porovnání s rokem 2020 byla vyšší o 10,7 % (tj. o 10,2 mil. t) a dosáhla úrovně 105,2 mil. t. Příčinou byl nárůst spotřeby hlavního světového konzumenta Číny, meziročně o 21,4 %, tj. o 8,9 mil. t. Tato nejlidnatější země má roční spotřebu 50,4 mil. t a téměř 48% podíl z celkové globální spotřeby vepřového masa. Důvodem vyšší spotřeby byla dostatečná nabídka čínské produkce a klesající ceny vepřového masa. Velkoobchodní ceny vepřového masa v Číně klesly téměř o 54 % na 3,12 USD/kg, zhruba na úroveň, která byla před začátkem pandemie AMP. Spotřeba

se zvýšila také v EU o 3,2 % (o 0,58 mil. t), v Rusku o 1,7 % (o 0,060 mil. t), v Brazílii o 2,8 % (o 0,08 mil. t), ve Vietnamu o 7,3 % (o 0,20 mil. t), v Mexiku o 8,2 % (o 0,17 mil. t), na Filipínách o 17 % (o 0,22 mil. t) a v Hongkongu o 6,6 % (o 0, 03 mil. t).

V dalších významných producentských zemích došlo v roce 2021 k omezení spotřeby vepřového masa. Například ve Spojených státech se spotřeba snížila o 2,3 % (-0,24 mil. t). Mírně poklesla spotřeba vepřového masa také v Japonsku, v Jižní Koreji a v Kanadě Tab. A.2.5.

Tab. A.2.5 Spotřeba vepřového masa ve světě v letech 2018–2022 (tis. t)

Země	2018	2019	2020	2021 předp.	2022 odhad	2021/2020
						v %
Čína	55 295	44 866	41 521	50 400	53 600	21,4
EU	19 654	18 894	18 201	18 780	18 780	3,2
USA	9 747	10 066	10 034	9 799	9 902	-2,3
Rusko	3 202	3 363	3 468	3 528	3550	1,7
Brazílie	3 043	3 116	2 949	3 032	3 098	2,8
Japonsko	2 774	2 714	2 732	2 730	2 765	-0,1
Vietnam	2 869	2 493	2 687	2 884	2965	7,3
Mexiko	2 116	2 159	2 052	2 220	2 365	8,2
Jižní Korea	2 001	2 011	1 976	1 919	2 003	-2,9
Filipíny	1 883	1 806	1 281	1 499	1 374	17,0
Kanada	913	947	858	851	960	-0,8
Hongkong	539	405	441	470	490	6,6
ostatní	7 031	7 035	6 853	7 133	7 228	4,1
Celkem	**111 067**	**99 875**	**95 053**	**105 245**	**109 080**	**10,7**

Pramen: USDA-FAS, leden 2022
Poznámka: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Globální obchod s vepřovým masem byl v roce 2021 stále intenzivní a vycházel z vysoké poptávky klíčových importérů. Dovoz vepřového masa se v roce 2021 meziročně jen mírně snížil o 0,8 % (o 0,1 mil. t) a dosáhl 11,6 mil. t. Ve srovnání s rokem 2020 snížila Čína dovoz vepřového masa o 0,78 mil. t na 4,5 mil. t (tj. o 14,8 %), což představovalo 38,7 % světového importu. Hlavním dodavatelem na čínský trh v roce 2021 byla EU, především pak Španělsko, Dánsko a Nizozemsko.

Dovoz se mírně snížil v Japonsku, Jižní Koreji a Kanadě. Výrazně navýšily dovoz vepřového masa Mexiko o 16,4 %, USA o 22,4 %, Vietnam o 33,3 % a Filipíny téměř třikrát. EU je v současnosti největším vývozcem vepřového masa a vepřových výrobků do Vietnamu, následuje Rusko. Rusko, i když nepatří k největším světovým vývozcům vepřového masa, zvýšilo svůj podíl na trhu s nulovou celní sazbou, která začala platit v roce 2020 v rámci dohody o volném obchodu s Vietnamem. Rusko je v současnosti jedinou zemí, která může vyvážet solená střeva do Vietnamu Tab. A.2.6.

Tab. A.2.6 Dovoz vepřového masa ve světě v letech 2018–2022 (tis. t)

Země	2018	2019	2020	2021 předp.	2022 odhad	2021/2020
						v %
Čína	1 457	2 451	5 281	4 500	4 200	-14,8
Japonsko	1 480	1 493	1 412	1 400	1 450	-0,8
Mexiko	972	985	945	1100	1175	16,4

Země	2018	2019	2020	2021 předp.	2022 odhad	2021/2020 v %
Jižní Korea	753	694	554	550	620	-0,7
USA	473	429	410	502	519	22,4
Hongkong	411	331	378	400	420	5,8
Kanada	228	242	273	260	270	-4,8
Filipíny	283	222	167	500	375	199,4
Vietnam	78	73	225	300	250	33,3
EU	169	164	160	100	100	-37,5
Rusko	84	107	13	13	10	0,0
Brazílie	2	2	2	2	3	0,0
Ostatní	2 188	2 170	1 907	2 003	2 095	5,0
Celkem	**8 578**	**9 363**	**11 727**	**11 630**	**11 487**	**-0,8**

Pramen: USDA-FAS, leden 2022
Poznámka: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Světový vývoz vepřového masa se v roce 2021 meziročně mírně oslabil (o 0,07 mil. t, tj. o 0,5 %) a dosáhl 12,5 mil. t. Největší podíl na tomto poklesu měl nejvýznamnější světový exportér EU, která prodala do třetích zemí 5,0 mil. t. V porovnání s předchozím rokem to představovalo snížení o 0,18 mil. t (tj. o 3,4 %). Objem vývozu druhého největšího exportéra USA, byl 3,3 mil. t vepřového masa, tj. o 0,04 mil. t (1,1 %) méně než v roce 2020.

V ostatních zemích se export vepřového masa v roce 2021 naopak zvýšil. Brazílie a Kanada využily vysoké globální poptávky a navýšily meziročně export o 9,9 %, resp. o 0,4 %. I většina ostatních významných světových vývozců zaznamenala meziroční růst exportu, např. Mexiko o 9,0 % a Rusko o 18,6 % Tab. A.2.7.

Tab. A.2.7 Vývoz vepřového masa ve světě v letech 2018–2022 (tis. t)

Země	2018	2019	2020	2021 předp.	2022 odhad	2021/2020 v %
EU	3 671	4 266	5 178	5 000	4 980	-3,4
USA	2 666	2 867	3 302	3 265	3 175	-1,1
Kanada	1 277	1 284	1 544	1 550	1 480	0,4
Brazílie	722	861	1178	1 295	1 360	9,9
Mexiko	177	234	344	375	350	9,0
Rusko	37	68	156	185	170	18,6
Čína	202	135	100	100	100	0,0
Vietnam	20	10	5	6	5	20,0
Japonsko	4	3	4	5	5	25,0
Jižní Korea	1	2	5	7	7	40,0
Filipíny	1	1	1	1	1	0,0
Hongkong	0	0	0	0	0	0,0
Ostatní	587	636	748	709	696	-5,2
Celkem	**9 365**	**10 367**	**12 565**	**12 498**	**12 329**	**-0,5**

Pramen: USDA-FAS, leden 2022
Poznámka: Údaje za svět celkem jsou pouze za sledované země

Graf A.2.4 Ceny vývozu vepřového masa ve vybraných zemích (USD/t)

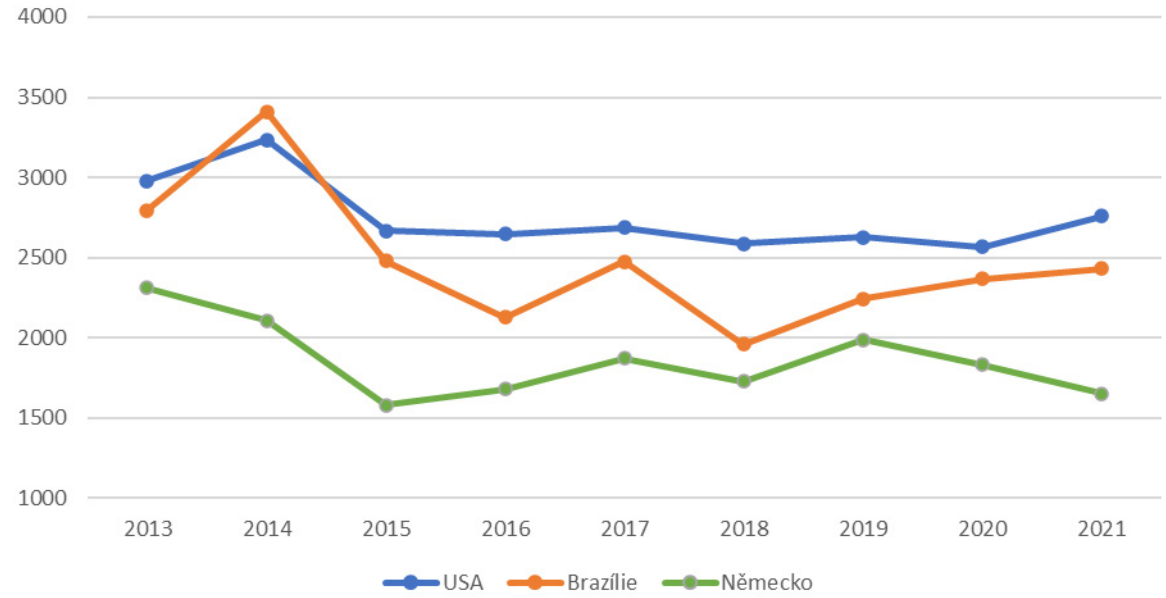

Pramen: FAO, Meat Market Review, prosinec 2021
Poznámka: USA – vepřové maso (čerstvé, chlazené nebo mražené), exportní hodnota,
Brazílie – vepřové maso (čerstvé, chlazené nebo mražené), exportní hodnota,
Německo – měsíční tržní ceny jatečných prasat tř. E v j. hm.

Očekávaný vývoj na trhu v roce 2022

V roce 2022 bude globální trh s masem ovlivněn rusko-ukrajinským konfliktem, v druhé polovině roku se již očekává oživení světového obchodu s vepřovým masem, a to zejména v důsledku předpokládaného zvýšení dovozní poptávky z Číny. Již od měsíce února byl zaznamenán prudký vzestup cen obilovin a olejnin. Válka také způsobila zvýšení cen energií (ropa, plyn) což má dopad na růst cen vstupů prakticky všech odvětví, nejen v zemědělství a potravinářství, přesto jsou to zejména potraviny, u nichž navýšení cen spotřebitel nejrychleji pocítí.

Pro rok 2022 se podle USDA-FAS odhaduje, že celková výroba masa ve světě dosáhne přibližně 270,2 mil. t, což v meziročním porovnání představuje zvýšení přibližně o 1,4 %, tj. o 4 mil. t. S růstem se počítá především u vepřového a hovězího masa (o 2,6 % a o 1,0 %), u drůbežího masa nárůst bude ještě mírnější (+0,4 %). Se zvýšením produkce vepřového masa se počítá v Číně, kde dochází k obnově stád. Spotřeba masa se podle odhadů meziročně téměř nezmění. Výjimkou je vepřové maso, kde je predikován nárůst spotřeby o 2,5 % z důvodu vyšší produkce a mírnějších cen. Ve většině latinskoamerických zemí se vepřové a drůbeží maso díky příznivým cenám stalo oblíbeným masem, které uspokojuje rostoucí poptávku střední třídy.

Světový obchod s masem v roce 2022 bude u nejvýznamnějších hráčů na trhu spíše ve znamení útlumu. Vývoz masa se proti roku 2021 prakticky nezmění a dosáhne 36,8 mil. t. Hlavním důvodem je očekávaný pokles exportu vepřového masa z důvodů poklesu poptávky ze strany Číny. Poptávka na globálním trhu po mase u nejvýznamnějších importérů naproti tomu meziročně oslabí o 1,8 % (0,6 mil. t). Hlavní podíl na tomto vývoji bude mít pokles importu vepřového masa o 5,5 %.

Odhaduje se, že celosvětová produkce vepřového masa v roce 2022 meziročně stoupne o 3,6 % na 109,9 mil. t. Hlavním důvodem nárůstu je očekávané zotavení čínského odvětví vepřového masa z onemocnění afrického moru prasat (AMP) o 7,6 % na 49,5 mil. t. Počet chovných prasat v zemi byl nejvyšší v polovině roku 2021, očekává se však, že na začátku roku 2022 tyto počty budou vyšší než před rokem. Produktivita také roste s tím, jak se vyřazují méně výkonné prasnice. Ceny vepřového masa v roce 2021 v Číně významně poklesly a menší výrobci budou pravděpodobně i nadále bojovat v současném cenovém prostředí. Očekává se, že tento faktor spolu s vládní podporou urychlí pokračující

trend vzniku velkochovů, které by mohly efektivněji zvládat případnou pandemii AMP. Dostatečné zásoby vepřového masa v Číně a větší objem porážek ve II. čtvrtletí 2021 sníží poptávku po dovozu. Dne 23. září 2021 čínské Ministerstvo zemědělství (MARA – Ministry of Agriculture and Rural Affairs) zveřejnilo dočasný prováděcí plán pro chov prasat (GAIN Report CH2021-0121). Tento plán má za cíl stabilizovat sektor prasat a předcházet dramatickým výkyvům. Jedním z cílů je udržet počet prasnic na úrovni 41 mil. ks.

Předpokládá se, že celosvětový dovoz vepřového masa v roce 2022 oproti roku 2021 poklesne o 1 % (o 0,143 mil. t), a to hlavně z důvodu nižší poptávky ze strany Číny (o 0,3 mil. t) a Filipín (o 0,125 mil. t). Mírně se zvýší dovoz do Japonska, Mexika a Jižní Koreje. V Mexiku se očekává nižší porážková hmotnost, což by mohlo brzdit nárůst produkce. Ve Spojených státech, bude v první polovině roku 2022 opraseno méně prasnic, a to omezí produkci v roce 2022.

Celosvětový vývoz vepřového masa v roce 2022 se odhaduje na 12,3 mil. tun, což je o 1,4 % méně než v roce 2021, především kvůli slabší poptávce ze strany největšího dovozce Číny. Nižší dovoz do Číny se dorovná vyšší poptávkou Japonska (o 3,6 %) a Jižní Koreje (o 12,7 %), kde dojde k oživení ekonomiky a větší dostupnost vepřového masa na mezinárodních trzích bude podporovat obchod a spotřebu. Odhaduje se i vyšší dovoz do Mexika kvůli vyšší poptávce ze strany spotřebitelů.

3. Trh s vepřovým masem v EU

Vývoj na trhu v roce 2021

Celkové stavy prasat se v EU 27 ke konci roku 2021 (prosinec) meziročně mírně snížily o 4,3 mil. ks (tj. o 3,0 %) a dosáhly 142 mil. ks. V jednotlivých regionech byl však vývoj rozdílný. K poklesu počtu prasat v Unii přispěli téměř všichni významní chovatelé, vyjma Španělska, Rumunska a Irska. Největším chovatelem v Evropě je od roku 2015 Španělsko, které každoročně počty prasat navyšuje. V roce 2021 došlo opět k rozšíření španělského stáda meziročně o 1,7 mil. ks (tj. o 5,1 %) na rekordních 34,5 mil. ks, především z důvodů investičních pobídek státu do tohoto odvětví a dobrého odbytu vepřového masa ve třetích zemích. Od roku 2015 do roku 2021 v zemi stouply stavy prasat více než o 27,5 %, tj o 6 mil. ks. Ve Španělsku bylo v loňském roce soustředěno 24,3 % prasat z celkového počtu stáda v EU, zatímco v roce 2015 to bylo jen 19,7 %.

V Německu, které reprezentuje druhého největšího chovatele v EU, se počty prasat meziročně velmi snížily (o 2,5 mil. ks) a dostaly se tak poprvé do roku 2017 pod hranici 24 mil. ks. V zemi zároveň během posledních let dochází ke koncentraci zvířat na farmách.

Francie vykázala v roce 2021 snížení stavů o 452 tis. ks (tj. o 3,4 %) na 12,9 mil. ks. Rovněž v Dánsku poklesly stavy prasat na 13,2 mil. ks, což představovalo snížení o 239 tis. ks (o 1,8 %). K dalším zemím, ve kterých došlo k meziročnímu poklesu stavů patří Nizozemsko (o 669 tis. ks), Polsko (snížení o 1,5 mil. ks), Itálie (o 135 tis. ks), Belgie (o 176 tis. ks), Maďarsko (o 124 tis. ks), Rakousko (o 20 tis. ks) a Česká republika (o 53 tis. ks).

V EU bylo na konci roku 2021 chováno celkem 10,9 mil. ks prasnic. V meziročním porovnání došlo k redukci stavů, a to o 403 tis. ks (o 3,6 %). Počty prasnic se zvýšily u největšího producenta – Španělska o 1,9 % (na 50,0 tis. ks). V Německu došlo k největšímu poklesu počtů prasnic o 7,3 % (o 124 tis. ks). V Dánsku a Nizozemsku se počty prasnic snížily o 3,0 % (o 38, 0 tis. ks) a 1,4 % (o 13,0 tis. ks).

Počty selat do 20 kg ž. hm. se meziročně snížily o 259 tis. ks, tj. o 0,6 %. K tomuto vývoji přispělo především Německo, kde poklesly stavy téměř o 10,3 % (o 792 tis. ks) proti roku 2020. Naproti tomu více selat bylo evidováno ve Španělsku (o 13,6 %) a v Irsku (o 13,0 %) Tab. A.3.1.

Tab. A.3.1 Vývoj stavů prasat v EU 27 k prosinci 2020 a 2021 (tis. ks)

Země	Prasata celkem			Prasnice			Selata (0–20 kg)		
	2020	2021	%	2020	2021	%	2020	2021	%
Španělsko	32 796	34 454	5,1	2 635	2 685	1,9	8 484	9 639	13,6
Německo	26 070	23 620	-9,4	1 695	1 571	-7,3	7 709	6 917	-10,3
Francie	13 393	12 941	-3,4	965	928	-3,8	4 933	4 731	-4,1
Dánsko	13 391	13 152	-1,8	1 273	1 235	-3,0	4 674	4 608	-1,4
Nizozemsko	11 541	10 872	-5,8	923	910	-1,4	4 872	4 773	-2,0
Polsko	11 727	10 242	-12,7	815	654	-19,7	2 377	2 145	-9,7
Itálie	8 543	8 408	-1,6	569	551	-3,1	1 424	1 384	-2,8
Belgie	6 218	6 042	-2,8	395	386	-2,3	1 650	1 623	-1,6
Rumunsko	3 750	3 765	0,4	308	313	1,7	707	703	-0,6
Maďarsko	2 850	2 726	-4,4	243	241	-0,9	717	703	-1,9
Rakousko	2 806	2 786	-0,7	227	224	-1,2	664	655	-1,4
Irsko	1 679	1 714	2,1	147	145	-1,4	427	483	13,0
ČR	1 546	1 493	-3,4	134	126	-5,8	482	468	-2,8
Ostatní	9 566	9 341	-2,4	926	882	-4,7	2 770	2 799	1,0
EU 27	**145 877**	**141 556**	**-3,0**	**11 255**	**10 852**	**-3,6**	**41 890**	**41 631**	**-0,6**

Pramen: Eurostat

Produkce vepřového masa v EU 27 v roce 2021 meziročně mírně vzrostla o 382 tis. t (tj. o 1,7 %) na 23,4 mil. t. Hlavním důvodem byl nárůst výroby v původních členských zemích (EU 14) meziročně o 361 tis. t (tj. o 1,8 %) na 20,0 mil. t, které se na celkové unijní výrobě vepřového masa podílely 85,4 %. Příznivé ceny a velmi dobré exportní podmínky v roce 2020 stimulovaly chovatele v mnoha členských zemích k navýšení výroby také v roce 2021. Zatímco v původních členských zemích (EU 14) produkce meziročně rostla, ve většině nových členských zemích (NČZ 13) spíše stagnovala. V Maďarsku jako jedné z mála NČZ se dařilo výrobu vepřového masa v průběhu let 2015–2021 postupně navyšovat až na 463 tis. t. K meziročnímu růstu došlo v roce 2021 zejména ve Španělsku, Dánsku, Belgii a Nizozemsku, a to souhrnně o 718 tis. t.

Španělsko navýšilo produkci v porovnání s předchozím rokem o 191 tis. t (tj. o 3,8 %) na 5,2 mil. t. Největší podíl z celkové produkce vepřového masa v EU zaujímají shodně Německo a Španělsko. U Německa došlo od roku 2016 do roku 2020 ke snížení tohoto podílu z 25 % na 22 %, u Španělska naopak za stejné období k navýšení z 18 % na 22 %. Francie si udržuje za uvedené období stále 10% podíl z unijní produkce, stejně jako Polsko a Dánsko, které dosahují 9 %, resp. 6 %.

Výrazný pokles výroby byl v roce 2020 zaznamenán v Itálii, a to o 177 tis. t (o 12,2 %). Rovněž Německo snížilo produkci meziročně o 115 tis. t a mírný pokles byl evidován také v Polsku (o 4,4 tis. t) a z dalších zemí i v Portugalsku a v Rumunsku. Ke stagnaci došlo ve Francii Tab. A.3.2.

Tab. A.3.2 Výroba vepřového masa ve vybraných zemích EU (tis t j. hm.)

Země	2017	2018	2019	2020	2021	2021/2020
						v %
Německo	5 455	5 343	5 227	5 112	4 965	-2,9
Španělsko	4 299	4 530	4 641	5 003	5 194	3,8
Francie	2 177	2 182	2 200	2 201	2 204	0,1
Polsko	1 990	2 082	1 979	1 974	1 976	0,1
Nizozemsko	1 456	1 536	1 628	1 662	1 719	3,4
Dánsko	1 530	1 581	1 499	1 595	1 724	8,1
Itálie	1 467	1 471	1 448	1 271	1 335	5,0
Belgie	1 045	1 073	1 039	1 099	1 440	31,0
Rakousko	505	510	502	503	502	-0,2
Maďarsko	435	436	435	448	463	3,3
Portugalsko	356	362	366	358	359	0,3
Rumunsko	328	365	343	331	311	-6,0
Irsko	294	303	304	320	335	4,7
Švédsko	240	249	240	247	253	2,4
ČR	211	211	210	211	217	2,8
Finsko	179	167	169	175	176	0,6
ostatní	492	519	539	521	240	-53,9
EU 27*	**22 460**	**22 920**	**22 769**	**23 031**	**23 413**	**1,7**
EU 14	19 097	19 401	19 357	19 634	19 995	1,8
EU 13	3 362	3 519	3 411	3 397	3 418	0,6

Pramen: Eurostat,

Poznámka: **Údaje za roky 2017–2021 bez Velké Británie*

Graf A.3.1 Podíl nejvýznamnějších výrobců vepřového masa na výrobě EU 27 v roce 2021

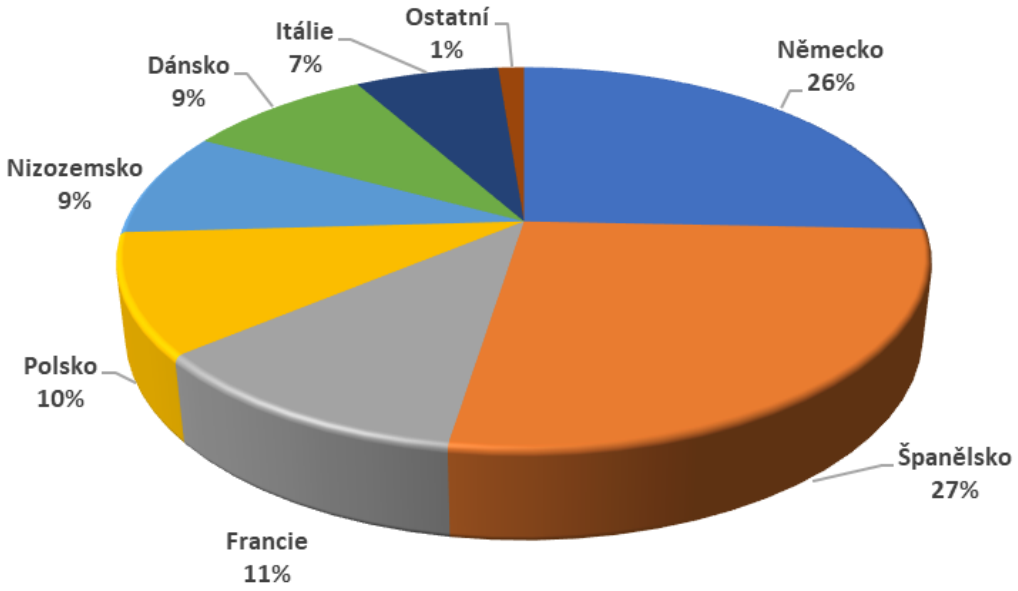

Pramen: Eurostat

V EU 27 (bez započtení Velké Británie) byly porážky jatečných prasat v roce 2021 ve srovnání s předchozím rokem vyšší. Celkem bylo loni v Unii poraženo 249,7 mil. ks jatečných prasat a jejich počet v porovnání s předchozím rokem vzrostl o 1,8 %, tj. o 4,4 mil. ks.

V jednotlivých členských zemích lze však pozorovat velmi odlišný vývoj. Například v Německu se počet porážek prudce snížil, a to o 1 536 tis. ks na 51,8 mil. ks. Počet poražených prasat klesl i v Rumunsku meziročně o 244 tis. ks na 3,5 mil. ks. V ostatních významných producentských zemích Unie se počet porážek zvýšil. Španělsko nadále budovalo svoji vedoucí pozici chovatele prasat v EU. Lze uvést, že téměř každé páté jatečné prase poražené v Unii připadá na Španělsko. V roce 2021 bylo v zemi poraženo 58,5 mil. ks prasat, což představovalo meziroční přírůstek 2,4 mil. ks. Také v Polsku v roce 2021 se počet poražených jatečných prasat zvýšil o 249 tis. ks na 21,1 mil. ks. K nejvyššímu nárůstu porážek došlo v Dánsku (o 1 251 tis. ks), poraženo bylo 18,5 mil. ks jatečných prasat Graf A.3.1 a Graf A.3.2.

Graf A.3.2. Porážky prasat v EU (mil. ks)

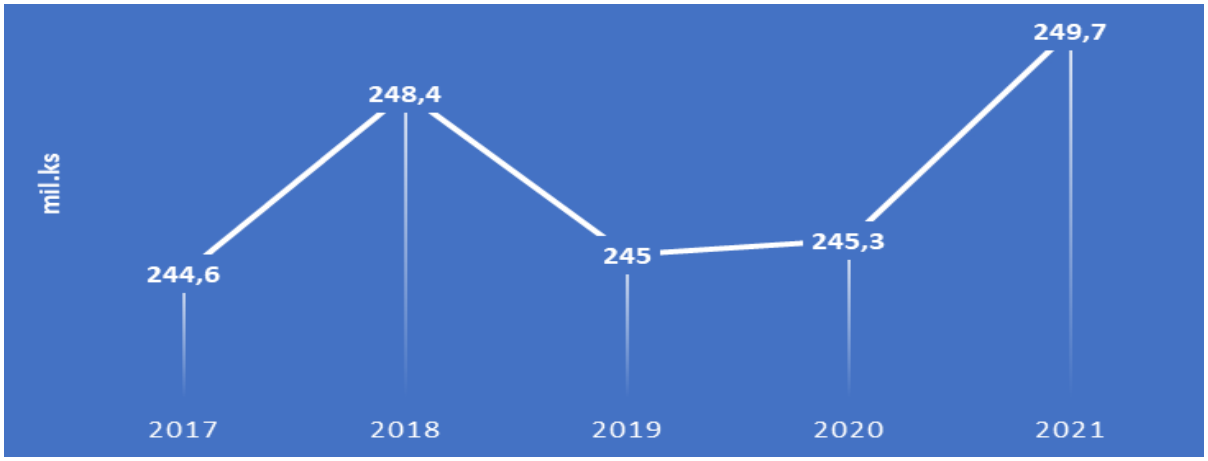

V jednotlivých členských zemích se lišil i vývoj porážkové hmotnosti. K nejvyššímu poklesu došlo v Portugalsku, kde se porážková hmotnost snížila na 65,4 kg j. hm/ks. Porážková hmotnost v této zemi je jedna z nejnižších v EU Graf A.3.3.

Graf A.3.3 Změna v počtu poražených prasat a v porážkové hmotnosti jatečného zvířete v roce 2021 proti roku 2020 ve vybraných zemích EU (v %)

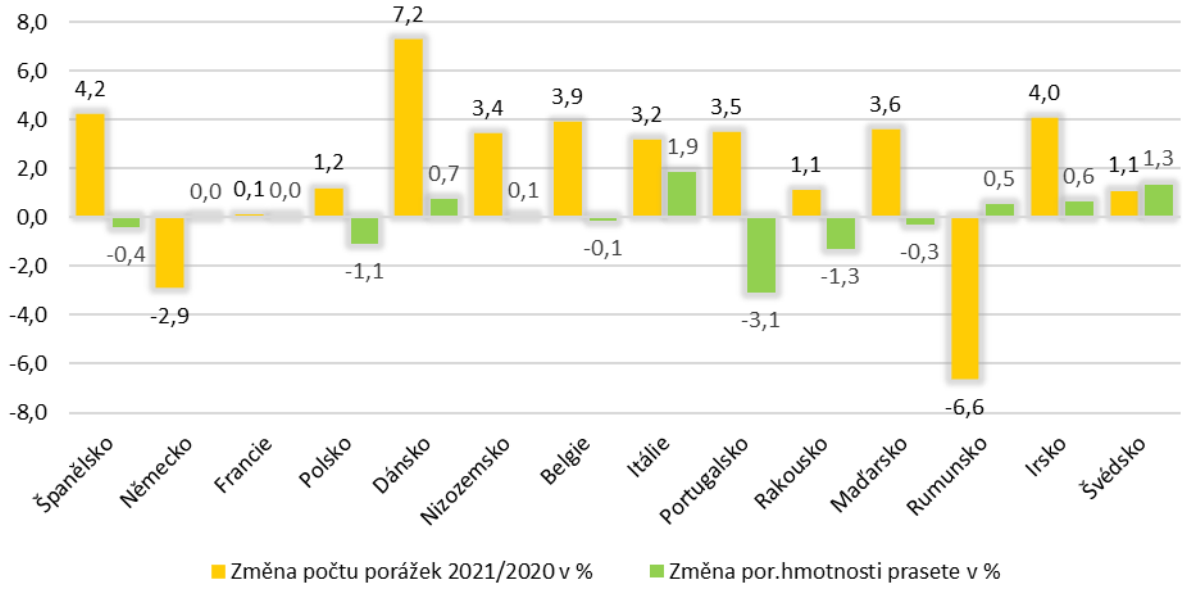

Pramen: Eurostat

Podle předběžných údajů Evropské komise se celková spotřeba vepřového masa v EU v roce 2021 ve srovnání s předchozím rokem mírně zvýšila o 107 tis. t (tj. o 0,6 %) a dosáhla 18,6 mil. t. Roční spotřeba vepřového masa na obyvatele v EU podle odhadu mírně vzrostla o 0,6 % (o 0,2 kg) na 32,4 kg a na celkové spotřebě masa se podílela 49,1 %. Vzhledem k omezení provozu gastronomických zařízení, ke kterému došlo v mnoha zemích na základě vládních protiepidemických opatření, se spotřebitelská poptávka orientovala na maloobchod, což se projevilo i ve zvýšeném prodeji levnějších druhů masa. Míra soběstačnosti v EU se podle údajů Evropské komise meziročně zvýšila vlivem nárůstu produkce o 1 p. b. na 127 %.

Export vepřového masa EU byl v roce 2021 ovlivněn mírnější poptávkou na globálním trhu a výskytem afrického moru prasat v Německu a v Polsku. EU v roce 2021 vyvezla do třetích zemí 5,3 mil. t vepřového masa včetně živých prasat. To představovalo pokles dodávek vepřového masa na globální trh meziročně o 146 tis. t (tj. o 2,7 %). Hlavní příčinou tohoto vývoje byl pokles exportu do Číny, na jejíž trhy se v předchozích letech soustředila většina velkých evropských vývozců vepřového masa. EU tomuto největšímu globálnímu odběrateli v roce 2021 dodala 2,6 mil. t, což bylo ve srovnání s předchozím rokem méně o 776 tis. t (tj. o 22,9 %). Pro Unii představovala i v roce 2021 Čína nejvýznamnějšího odběratele s podílem 48,8 % z veškerého exportu. Tento podíl se však meziročně snížil o 12,8 p.b. Meziročně nižší vývoz z EU byl zaznamenán také do Hong Kongu (o 45,8 %). Pokles vývozu do těchto dvou destinací byl částečně kompenzován exportem do ostatních zemí. Výrazně se zvýšil vývoz vepřového masa do Filipín (o 128,8 %), Jižní Koreje (o 45,6 %), USA (o 38,5 %), Austrálie (o 59,5 %) a Vietnamu (o 35,4 %) Tab. A.3.3.

Tab. A.3.3 Vývoj vývozu vepřového masa vybraných členských zemí a EU 27 (tis. t)

Země	2017	2018	2019	2020	2021	2021/2020
						v %
Čína	1 344	1 281	2 305	3 338	2 572	-22,9
Japonsko	445	453	454	360	380	5,6
Filipíny	245	276	220	153	350	128,8
Jižní Korea	282	343	266	195	284	45,6
Hong Kong	357	212	203	284	154	-45,8
USA	151	159	120	104	144	38,5
Austrálie	101	102	110	84	134	59,5
Vietnam	41	84	94	96	130	35,4
Ostatní	814	882	796	806	1 126	39,7
EU 27 [1)]	**3 780**	**3 792**	**4 569**	**5 420**	**5 274**	**-2,7**
Velká Británie[2)]	1 141	1 120	1 018	946	896	-5,3

Pramen: Evropská komise, DG Agri G3

Poznámka: [1)] EU 27 bez Velké Británie,
[2)] rok 2020 a 2021 odhad

Hlavní vývozní položkou bylo, obdobně jako v předchozích letech, vepřové maso mražené s 53% podílem, následovaly vnitřnosti s podílem 24 %, ostatní tvořil vepřový tuk, čerstvé maso a uzeniny.

Největším vývozcem v rámci zemí EU 27 bylo již třetím rokem po sobě Španělsko, které meziročně navýšilo prodej na globální trh až o 5 %. Hlavní prodeje ze Španělska směřovaly na trhy Číny, ale také Filipín, Jižní Koreje a Japonska. Německo jako druhý největší exportér meziročně prodeje do třetích zemí omezilo. Hlavním důvodem byl pokračující výskyt AMP, který vedl k omezení prodeje klíčovým partnerům (Čína, Jižní Korea a Japonsko). Ostatní členské státy EU, zejména Španělsko, Nizozemsko a Dánsko, dokázaly vyplnit mezeru dodávek do třetích zemí, která touto restrikcí německých vývozců nastala Graf A.3.4.

Graf A.3.4 Vývoj vývozu vepřového masa vybraných členských zemí a EU celkem (tis. t)

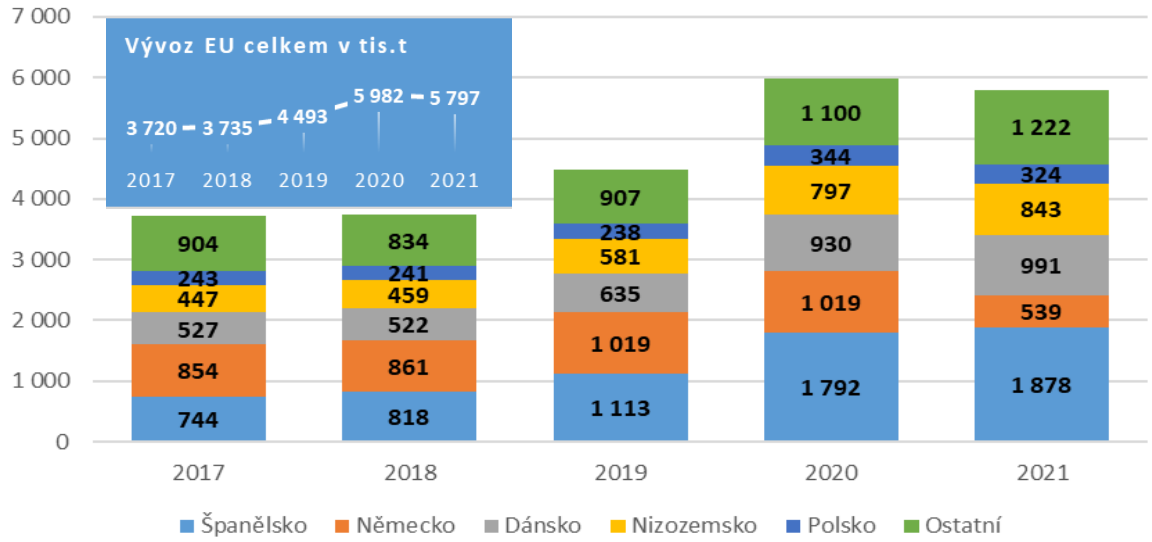

Pramen: EUROSTAT

Největší podíl vyvezeného vepřového masa z tuzemské výroby vykázalo v roce 2021 Dánsko, a to téměř 62 %. Meziročně se tento ukazatel nezměnil, nicméně, v porovnání s rokem 2018 došlo k nárůstu o 12,1 p.b. Druhým v pořadí bylo Nizozemsko, které vyvezlo 50,7 % z celkové tuzemské výroby vepřového masa, třetí pak Španělsko s podílem 37,5 % z roční produkce Graf A.3.5.

Graf A.3.5 Podíl vývozu z celkové produkce vepřového masa hlavních exportérů EU (%)

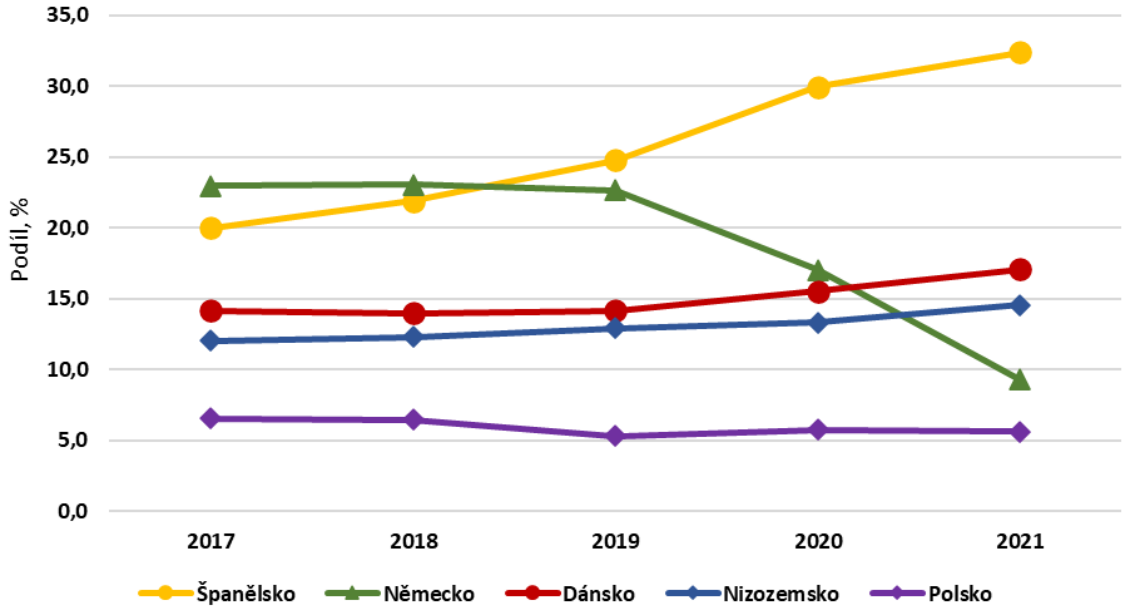

Pramen: Evropská komise, výpočet ÚZEI

Dovoz vepřového masa do EU 27 (bez Velké Británie) byl i v roce 2021 ve srovnání s vývozem tradičně zanedbatelný. Proti předchozímu roku se však zvýšil, a to o 4,1 tis. t (tj. o 10,5 %) na 42,7 tis. t. Nejvýznamnějším dodavatelem zůstalo opět Švýcarsko, odkud bylo importováno 20,0 tis. t, což bylo o 3,4 % (o 0,6 tis. t) více než v předchozím roce. Podíl na celkovém importu Unie z této evropské destinace činil 46,7 %. K dalším významnějším zemím, ze kterých EU dovezla vloni vepřové maso patří např. Norsko (5,4 tis.t) a Chile (2,3 tis.t). Pokud by byla započtena i Velká Británie, pak by v roce 2021 bylo z této ostrovní země do EU importováno 101,8 tis. t.

V roce 2021 ceny zemědělských výrobců jatečných prasat na reprezentativních trzích v průměru EU 27 meziročně klesly téměř o 11 % (tj. o 17,11 €/100 kg j. hm.), na 142,99 €/100 kg j. hm. K oslabení

CZV jatečných prasat tř. E v Unii došlo ve srovnání s předchozím rokem prakticky ve všech členských zemích s výjimkou Slovenska, kde se naopak cena mírně zvýšila o 0,5 %. Od února do června 2021 ceny vepřového masa ve většině zemí EU rostly. Během následujícího půlroku však došlo k jejich výraznému oslabování, na které mělo vliv hlavně konkurenční jednání klíčových globálních dodavatelů vepřového masa na čínský trh. Dále k tomu přispělo i omezení vývozu Německa vlivem výskytu AMP. Německo tak prodávalo vepřového maso na trhu Unie, což do jisté míry způsobilo vyšší nabídku i další pokles cen. Průměrná cena jatečných prasat tř. E v EU byla v prvním pololetí 2021 v meziročním porovnání o 16,9 % (o 30,1 €/100 kg j. hm.) nižší, ve druhém pololetí 2021 klesla proti stejnému období roku 2020 o 4,2 €/100 kg j. hm. V porovnání s průměrem let 2016–2020 byly v roce 2021 ceny jatečných prasat v průměru EU nižší o 7,9 %. Tab. A.3.4 a Graf A.3.6.

Tab. A.3.4 Vývoj CZV jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích EU ve vybraných zemích v €/100 kg j. hm. a její změna v %

Země	2017	2018	2019	2020	2021	2021/2020 v %	2021/ 2016–2020 v %
Německo	165,9	146	177,5	162,7	139,9	-14,0	-13,0
Maďarsko	168,8	148,1	177,2	162	138,2	-14,7	-14,5
Rakousko	166,7	148,7	175,7	167,7	156,5	-6,7	-3,3
Slovensko	168,6	147,8	175	160,8	134,3	-16,5	-16,4
Chorvatsko	165,2	146,9	169,9	164,6	136,2	-17,2	-14,4
ČR	161,1	139,6	167,2	154,8	136,6	-11,8	-11,1
Polsko	160,1	139,5	166,5	153,4	135,7	-11,6	-11,3
Španělsko	154,8	138,8	166,1	164,2	154,1	-6,1	1,0
Dánsko	148,7	128	164,4	172,6	147,3	-14,6	-1,8
Francie	148,9	130,8	159,1	151,8	145,1	-4,4	-0,6
Nizozemsko	146,5	126,3	158,3	144,4	128,6	-10,9	-9,1
Belgie	141,9	116	142,5	129,1	121,7	-5,7	-7,6
EU 27*	**160,7**	**142**	**169,1**	**160,1**	**143,0**	**-10,7**	**-7,9**

*Pramen: Evropská komise, Pozn.: *Bez Velké Británie*

Graf A.3.6 Vývoj CZV jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích EU ve vybraných zemích v €/100 kg j. hm. a její změna v %

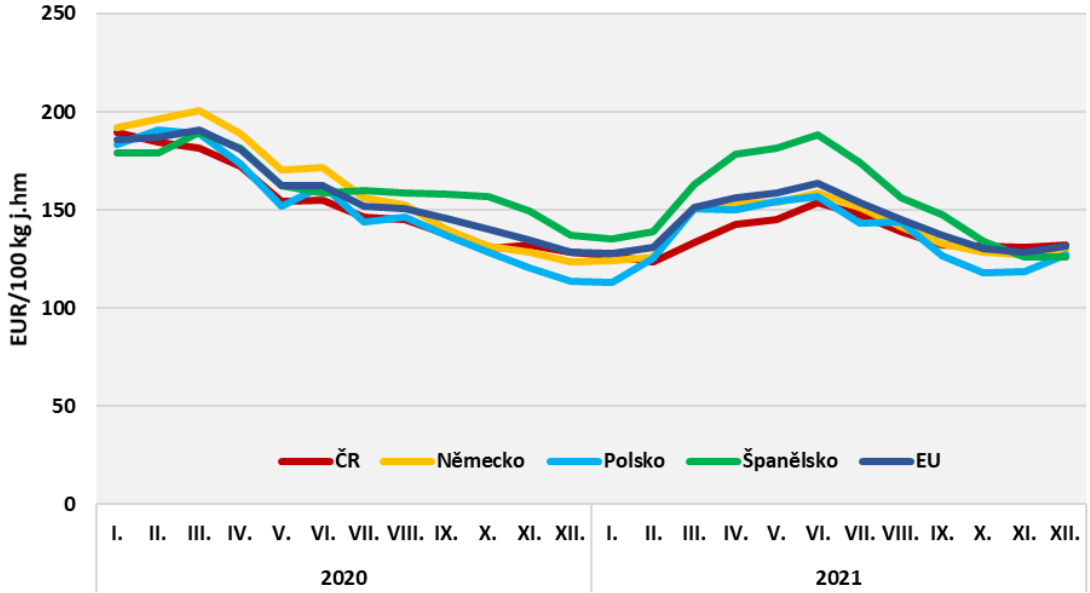

Pramen: Evropská komise

Očekávaný vývoj na trhu v roce 2022

Podle prognózy Evropské komise by se měla produkce vepřového masa v EU v roce 2022 meziročně zvýšit pouze mírně (+0,6 %). Předpokládá se, že roční spotřeba vepřového masa na obyvatele nepatrně poroste (+1,4 %), protože na vnitřním trhu unie bude k dispozici více vepřového masa za nižší cenu. Soupis hospodářských zvířat z prosince 2021 naznačuje pokles stavů prasat ve výkrmu proti stejnému období předchozího roku o 4 321 tis. ks (-3,0 %). Počet selat se rovněž snížil o 258 tis. ks. K největšímu poklesu došlo v Německu (-10,3 %; 792 tis. ks) a v Polsku (-9,8 %; 232 tis. ks), k mírnějšímu pak ve Francii, v Dánsku, v Itálii a v Nizozemsku. Tento pokles byl kompenzován nárůstem ve Španělsku o 13,6 % (1 155 tis. ks). To pravděpodobně povede v první polovině roku 2022 k poklesu produkce vepřového masa v EU. Počet prasnic se snížil o 3,6 %.

V roce 2022 se očekává mírný útlum vývozu vepřového masa, ale i tak zůstane na velmi vysoké úrovni. Ačkoli se sektor vepřového masa v Číně začíná zotavovat z výskytu onemocnění AMP, stále se v zemi objevují nové případy. To může zpomalit růst tamní výroby. Rovněž v dalších asijských regionech, kde byl lokalizován výskyt AMP, bude trvat ještě déle, než dojde k oživení výroby. Počítá se s tím, že i v letošním roce bude klíčovým trhem pro EU nadále Čína a země jihovýchodní Asie.

Vzhledem k rostoucím cenám krmných obilovin (zejména kukuřice), ke kterým docházelo po loňské sklizni v EU, ale i rostoucím cenám na globálním trhu (např. sója, kukuřice) se očekává, nárůst cen krmiv. To může mít negativní dopad na ekonomiku chovu prasat, především v I. pololetí tohoto roku, zejména pokud ceny vepřového masa nebudou růst.

Vývoj na trhu vepřového masa v EU byl na začátku roku 2022 ovlivněn následujícími faktory:

1. Ruskou invazí na Ukrajině, po které se očekává prudký nárůst cen na světových trzích se surovinami pro výrobu krmných směsí. V krátké době se výrobní náklady na živé prase zvýšily z 1,30 na více než 1,55 eur na 1 kg ž.hm. Diskutuje se o tom, zda bude dostatek krmiva pro výkrm hospodářských zvířat.
2. Cena plynu a náklady na energii prudce vzrostly.
3. Inflace je na úrovních, které nebyly za posledních 30 let zaznamenány; brzy zjistíme, že je to jen začátek.
4. Více než 16 měsíců nízkých prodejních cen vepřového masa vedlo k poklesu stavu prasat kvůli obavám z finančních ztrát.
5. Přetrvávají zdravotní problémy (zejména respirační syndrom), které nadále decimují selata na postižených farmách.

Očekávaný vývoj na trhu v roce 2023

Sezóna 2022/23 bude ve znamení vysokých cen vstupních surovin a volatility. Trh na prudký růst cen vstupů intenzivně reaguje. Světová produkce vepřového masa by se podle odhadu OECD-FAO měla během deseti let zvýšit o 17 %. Předpokládá se, že v příštích deseti letech celosvětová spotřeba vepřového masa dosáhne 129 milionů tun, což představuje třetinu celkového nárůstu spotřeby masa. Očekává se však, že spotřeba na obyvatele bude ve sledovaném období stagnovat. Výskyt AMP bude i v roce 2023 udržovat celosvětovou produkci vepřového masa pod dřívějšími maximálními úrovněmi, poté je předpoklad stabilního růstu až do roku 2031.

I přes změny ve stravovacích návycích, kdy se zvyšuje spotřeba levnějšího kuřecího masa, zůstane vepřové maso v příštím desetiletí nejkonzumovanějším masem v EU. Předpokládá se ovšem, že v EU produkce vepřového masa poklesne, protože obavy o životní prostředí a dobré životní podmínky zvířat omezí domácí poptávku. Také klesající dovoz do Číny bude mít na trh negativní vliv.

B. EKONOMIKA VÝROBY VEPŘOVÉHO MASA V ČR A EU

Rok 2020 poznamenal evropský trh s vepřovým masem hned několika nepříznivými vlivy. Vysoké ceny jatečných prasat z roku 2019 se udržely také v I. čtvrtletí 2020, od dubna do května se však začaly propadat vlivem výskytu pandemie onemocnění COVID-19, která globální obchod na chvíli oslabila. Kromě toho USA díky obnově stád v předchozím roce navýšily v roce 2020 výrobu vepřového masa a jejich export od ledna do září na čínský trh dynamicky vzrostl (meziročně až o 190 %). Tím se konkurence na tomto významném asijském trhu mezi hlavními dodavateli (EU vs. USA) zostřila, protože američtí exportéři nabízeli vepřové maso za nižší ceny než evropští. To mělo dopad na ceny vepřového masa v EU, které se pro udržení Unie na čínském trhu musely přizpůsobit konkurenčním cenám USA a pokračovaly v oslabování. Další ranou pro odvětví byl výskyt afrického moru prasat v Evropě, a to u divokých prasat v Belgii, následně v chovech prasat v Polsku. V září také u divokých prasat v Německu, které představovalo až do roku 2019 evropského lídra ve vývozu vepřového masa na světový trh. Výskyt onemocnění AMP se projevil poklesem vývozu německého vepřového masa v říjnu meziročně o 36 % a v listopadu dokonce o 59 %, zároveň došlo i k dalšímu snížením cen v celé EU. V porovnání s rokem 2019 se průměrná CZV jatečných prasat tř. E v EU v roce 2020 snížila o 5,3 % na 1,60 €/kg j. hm. K jejímu poklesu došlo téměř ve všech členských zemích (např. v Německu o 8,4 %, v Polsku o 7,9 %), vyjma Dánska (nárůst o 5,0 %), severských zemí a Irska. Také čeští chovatelé prodávali jatečná prasata meziročně za nižší ceny, a to o 3,0 % (leden až listopad), naopak ceny průmyslových výrobců vepřového výsekového masa podle TIS^{ČR} SZIF za uvedené období o 3 % vzrostly.

V roce 2021 stouply v EU ceny meziročně o 19,5 %. Vyšší poptávka po vepřovém mase a jeho rostoucí ceny stimulovaly hlavní exportéry k navýšení výroby. Celkové stavy se nejvýrazněji zvýšily hlavně ve Španělsku, Dánsku a Francii kvůli vyššímu exportu vepřového masa do Číny. Mírná stabilizace situace v Číně v roce 2021, snižující se dovoz vepřového masa do Číny a výskyt AMP v evropských zemích, zejména v Německu a Polsku (druhé a čtvrté největší producentské zemi v EU) a následný zákaz dovozu ze strany Číny způsobily přetlak nabídky vepřového masa v EU. Ceny vepřového masa začaly klesat i v Číně kvůli tomu, že ve II. čtvrtletí 2021 bylo v zemi poráženo více prasat, meziročně se produkce zvýšila o 36 %. Nárůst produkce v EU a omezení vývozu Německa a Polska tlačí na ceny vepřového masa. Pokles cen jatečných prasat je navíc v současné době doprovázen zvýšením cen komponentů do krmných směsí (obiloviny, sója). Ceny krmiv pro prasata a drůbež v Evropě v loňském roce poměrně výrazně meziročně vzrostly a nacházely se vysoko nad pětiletým průměrem.

Ceny a náklady v chovu prasat

Průměrné výrobní náklady ve sledovaných zemích EU dosahovaly v letech 2018–2020 1,51–1,53 €/kg JUT za tepla. V roce 2020 průměrné náklady poklesly o 0,02 €/kg na 1,51 €/kg JUT za tepla. Téměř ve všech sledovaných státech došlo meziročně k poklesu realizační ceny o 5 až 18 eurocentů/kg JUT. Průměrná realizační cena tak klesla v roce 2020 meziročně o 4 % na 1,58 €/kg JUT za tepla. K poklesu realizační ceny došlo v České republice, Francii, Nizozemsku, Rakousku, Německu a Maďarsku, naopak v Dánsku a Belgii došlo meziročně k nárůstu realizační ceny o 4–10 eurocentů/kg JUT, ve Španělsku cena stagnovala na úrovni roku 2019.

Česká republika patří společně s Rakouskem a Německem k zemím s nejvyššími výrobními náklady. Naopak Dánsko, Španělsko, Francie a Belgie jsou tradiční země s nejnižšími výrobními náklady. V ČR bylo v letech 2018–2020 vynakládáno o 0,13–0,16 €/kg JUT více ve srovnání s průměrnými náklady sledovaných zemí EU.

Tab. B.1. Výrobní náklady prasat (€/kg JUT za tepla)

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	Česká republika			Dánsko			Francie		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Náklady na krmiva	0,87	0,90	0,85	0,81	0,87	0,84	0,85	0,89	0,88
Veterinární náklady a léčiva	0,07	0,07	0,07	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05	0,05
Náklady na obnovu stáda	0,02	0,02	0,02	0,03	0,02	0,03	0,05	0,05	0,05
Energie	0,05	0,05	0,05	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04
Opravy a udržování	0,04	0,04	0,06	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Pracovní náklady	0,14	0,13	0,13	0,14	0,14	0,14	0,13	0,13	0,12
Odpisy	0,10	0,10	0,10	0,14	0,15	0,14	0,17	0,17	0,17
Finanční náklady	0,05	0,06	0,05	0,07	0,05	0,04	0,03	0,02	0,01
Ostatní náklady	0,31	0,32	0,31	0,08	0,08	0,08	0,09	0,09	0,10
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	**1,65**	**1,69**	**1,63**	**1,39**	**1,42**	**1,38**	**1,44**	**1,47**	**1,46**
Realizační cena prasat	**1,35**	**1,61**	**1,48**	**1,26**	**1,64**	**1,75**	**1,33**	**1,58**	**1,52**
Zisk/ztráta	**-0,30**	**-0,08**	**-0,15**	**-0,13**	**0,22**	**0,37**	**-0,11**	**0,11**	**0,05**

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	Belgie			Nizozemsko			Rakousko		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Náklady na krmiva	0,93	0,89	0,88	0,85	0,90	0,89	0,92	0,90	0,91
Veterinární náklady a léčiva	0,05	0,05	0,06	0,04	0,04	0,04	0,08	0,08	0,09
Náklady na obnovu stáda	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04	0,03	0,04
Energie	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05
Opravy a udržování	0,01	0,01	0,01	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05
Pracovní náklady	0,12	0,07	0,14	0,13	0,14	0,13	0,17	0,17	0,17
Odpisy	0,16	0,17	0,16	0,14	0,14	0,15	0,26	0,27	0,29
Finanční náklady	0,06	0,06	0,05	0,06	0,04	0,04	0,09	0,09	0,10
Ostatní náklady	0,08	0,07	0,08	0,18	0,20	0,20	0,02	0,04	0,04
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	**1,45**	**1,37**	**1,43**	**1,52**	**1,57**	**1,56**	**1,66**	**1,66**	**1,71**
Realizační cena prasat	**1,30**	**1,42**	**1,47**	**1,34**	**1,65**	**1,47**	**1,51**	**1,78**	**1,73**
Zisk/ztráta	**-0,15**	**0,05**	**0,04**	**-0,18**	**0,08**	**-0,09**	**-0,15**	**0,12**	**0,02**

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	Německo			Španělsko			Maďarsko		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Náklady na krmiva	0,89	0,86	0,88	0,92	0,93	0,93	0,93	0,99	0,86
Veterinární náklady a léčiva	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,05	0,05	0,06
Náklady na obnovu stáda	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05	0,03
Energie	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04	0,05	0,04	0,03
Opravy a udržování	0,06	0,07	0,07	0,03	0,03	0,03	0,01	0,00	0,01
Pracovní náklady	0,15	0,15	0,15	0,10	0,10	0,10	0,14	0,14	0,10
Odpisy	0,19	0,20	0,20	0,10	0,10	0,10	0,16	0,16	0,16
Finanční náklady	0,06	0,06	0,06	0,03	0,03	0,03	0,06	0,07	0,07
Ostatní náklady	0,10	0,07	0,08	0,07	0,07	0,07	0,13	0,11	0,08
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	**1,60**	**1,57**	**1,59**	**1,39**	**1,40**	**1,41**	**1,56**	**1,61**	**1,38**
Realizační cena prasat	**1,38**	**1,69**	**1,55**	**1,41**	**1,70**	**1,70**	**1,42**	**1,70**	**1,54**
Zisk/ztráta	**-0,22**	**0,12**	**-0,04**	**0,02**	**0,30**	**0,29**	**-0,14**	**0,09**	**0,15**

Struktura nákladů (€/kg JUT za tepla)	ČR Top33			Dánsko Top33			Francie Top33		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Náklady na krmiva	0,86	0,89	0,84	0,78	0,82	0,79	0,80	0,84	0,83
Veterinární náklady a léčiva	0,07	0,07	0,07	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05
Náklady na obnovu stáda	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,05	0,05	0,05
Energie	0,04	0,05	0,05	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04
Opravy a udržování	0,04	0,04	0,06	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Pracovní náklady	0,14	0,13	0,12	0,14	0,14	0,14	0,12	0,12	0,10
Odpisy	0,10	0,10	0,10	0,14	0,14	0,13	0,17	0,16	0,17
Finanční náklady	0,05	0,05	0,05	0,07	0,04	0,04	0,03	0,02	0,01
Ostatní náklady	0,29	0,27	0,26	0,08	0,08	0,08	0,11	0,10	0,09
Náklady celkem (Euro/kg JUT za tepla)	**1,60**	**1,62**	**1,57**	**1,33**	**1,33**	**1,30**	**1,40**	**1,42**	**1,38**
Realizační cena prasat	**1,35**	**1,61**	**1,48**	**1,26**	**1,64**	**1,75**	**1,34**	**1,60**	**1,53**
Zisk/ztráta	**-0,25**	**-0,01**	**-0,09**	**-0,08**	**0,31**	**0,45**	**-0,05**	**0,18**	**0,15**

Pramen: InterPig; ÚZEI

V roce 2020 byly nejnižší výrobní náklady 1,38 €/kg JUT zaznamenány v Dánsku a Maďarsku, nejvyšší 1,71 €/kg JUT v Rakousku. Na nejlepší evropské producenty (Dánsko, Španělsko, Francii a Belgii) Česká republika ztrácela 17–26 eurocentů/kg JUT, ve srovnání s Německem a Nizozemím to bylo 4–8 eurocentů/kg JUT. V porovnání s Rakouskem byly náklady v České republice nižší o 8 eurocentů/kg JUT. Česká republika a Rakousko byly zeměmi s nejvyššími výrobními náklady v roce 2020.

Náklady nejlepší třetiny podniků ve Francii a Dánsku byly v roce 2020 nižší o cca 0,13–0,21 €/kg JUT za tepla než průměr sledovaných zemí EU. Ve třetině nejlepších podniků v ČR byly výrobní náklady

v roce 2020 v průměru o 6,8 eurocentů/kg JUT nižší než průměrné náklady celé ČR, ale ve srovnání s průměrem vybraných zemí EU byly náklady vyšší o 6 eurocentů/kg JUT.

Z podrobnějšího průzkumu jednotlivých nákladových položek vyplývá, že Česká republika je v hlavních nákladových položkách plně konkurenceschopná s ostatními sledovanými zeměmi EU, nákladové položky dosahují průměrných nákladů, nebo nižších (Tab. B.1 a Graf B.1). Zásadní rozdíl byl zjištěn v položce ostatní náklady, která zahrnuje ostatní přímé náklady, pojištění, úroky, náklady pomocných činností a režijní náklady tzn. veškeré zbývající náklady, které dle metodiky InterPIG nebylo možné zahrnout jinam.

Graf B.1. Struktura nákladů a výnosy (€/kg JUT za tepla)

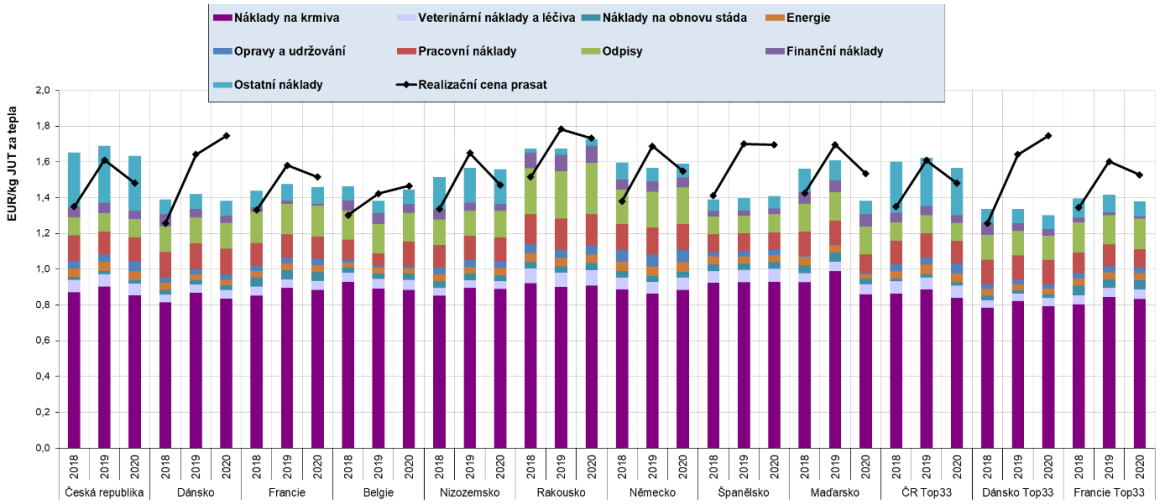

Pramen: InterPig; ÚZEI

Průměrné náklady na krmiva vybraných zemí EU se v letech 2018–2020 pohybovaly na úrovni 0,88–0,90 €/kg JUT, přičemž v roce 2020 meziročně klesly o 2,5 % na 0,88 €/kg JUT. Nejnižší náklady na krmiva 0,84 €/kg JUT byly v roce 2020 zjištěny v Dánsku. Naopak nejvyšší byly v Rakousku a Španělsku, kde činily 0,91–0,93 €/kg JUT. V České republice se náklady na krmiva pohybovaly pod úrovní průměrných nákladů zemí EU a činily 0,85 €/kg JUT. Meziroční změny nákladů na krmiva byly hlavní příčinou poklesu nebo růstu celkových nákladů ve sledovaném období a byly ovlivněny jednak vývojem cen krmiv, ale také zlepšováním konverze krmiva a užitkových parametrů prasnic, selat v předvýkrmu a prasat ve výkrmu. V roce 2020 průměrná cena krmiv zemí EU klesla o 0,7 % a činila 250,7 €/t. V České republice, Maďarsku, Dánsku, Francii a Nizozemsku došlo k poklesu o 0,3–4,8 %, naopak v Belgii, Španělsku, Rakousku a Německu ceny vzrostly přibližně o 0,2–3,1 % Graf B.2. Nejlepší 1/3 podniků ve Francii, České republice a Dánsku vykazovala úsporu na krmivech oproti průměru sledovaných zemí EU přibližně o 0,04–0,09 €/kg JUT. Nižší náklady na krmiva jsou výsledkem vyšší užitkovosti prasnic, vyšších přírůstků v předvýkrmu a výkrmu a mírně lepší konverze krmiva.

Graf B.2 Průměrná cena krmiv (€/t)

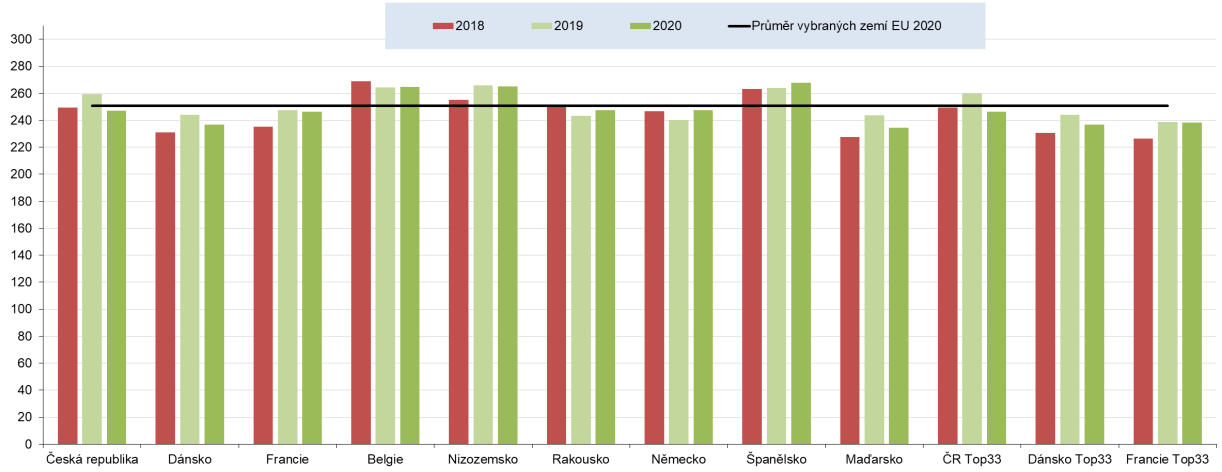

Pramen: InterPig
Poznámka: průměrná cena krmné směsi vypočtena jako vážený průměr spotřebovaných krmiv v jednotlivých fázích odchovu, včetně započtení vlastních krmiv

Jak ukazuje Graf B.3, náklady práce se v jednotlivých zemích v EU velmi lišily. V České republice a Maďarsku byla zjištěna nejnižší cena práce ze zemí EU, ale produktivita práce byla výrazně horší, což dokládá např. v ČR téměř 2x vyšší počet hodin práce vynaložených na 1 t JUT než v Rakousku, Německu a přibližně 3x vyšší než Dánsku a Nizozemsku (v Maďarsku byla produktivita práce ještě horší než v ČR o 11–32 %). Díky nízké ceně práce v ČR bylo možné udržet pracovní náklady na 1 kg JUT na srovnatelné úrovni s pracovními náklady vynaloženými nejlepšími západními producenty. Vzhledem k relativně nízké ceně práce ve srovnání s ostatními zeměmi EU by mohla ČR získávat konkurenční výhodu, avšak z průměrných výsledků vyplývá, že v pracovních nákladech existují rezervy. Na 1 tunu JUT za tepla bylo v roce 2020 v ČR potřeba přibližně 16,7 hodin práce, kdežto v Nizozemsku, Dánsku, Španělsku, Francii, Belgii a Německu to bylo 5,0–8,2 hodin, v Rakousku 10,0 hodin a v Maďarsku 18,5 hodin. Na 1 h vynaložené práce bylo v ČR vyrobeno 59,9 kg vepřového masa, kdežto v Dánsku a Nizozemsku to bylo 171,57–200,8 kg, v Německu 132,05 kg a v Rakousku 100,3 kg. Nejlepší 1/3 podniků ve Francii vyrobila za 1 h práce 197,6 kg a v Dánsku 182,7 kg. Vyšší produktivita práce v západních zemích EU vypovídá o úrovni organizace, modernizace a automatizace v chovech prasat, což je spojeno s poměrně vysokou investiční náročností, která se promítá do odpisů.

Dalšími položkami variabilních nákladů jsou náklady na obnovu stáda, veterinární náklady, náklady na léčiva a dezinfekční prostředky, náklady na opravy a udržování a náklady na energie. Náklady na obnovu stáda, které jsou kalkulovány na základě pořizovací ceny prasnice, prodejní ceny při vyřazení, úhynu prasnic a délky využití prasnice, dosahovaly v zemích EU v roce 2020 0,02–0,05 €/kg JUT. Česká republika dosahovala nejnižších nákladů na obnovu stáda a pohybovala se tak na spodní hranici tohoto intervalu. Průměrná výše položky náklady na obnovu stáda činila v zemích EU 0,03 €/kg JUT (Tab. B.1). Veterinární náklady a náklady na léčiva byly v zemích EU vynakládány ve výši 0,04–0,09 €/kg JUT, v průměru to bylo 0,06 €/kg JUT. V České republice byly tyto náklady téměř o 20 % vyšší než průměr zemí EU. V porovnání s Dánskem, Francií a Nizozemskem, vynakládala Česká republika vyšší veterinární náklady a náklady na léčiva o 0,02 €/kg JUT, tj. ve srovnatelné výši jako v Německu a Španělsku (0,07 €/kg JUT). Náklady na energie se pohybovaly v rozmezí 0,03–0,05 €/kg JUT, průměrné náklady dosahovaly 0,04 €/kg JUT. V České republice náklady na energie meziročně klesly o necelých 5 %, byly na srovnatelné úrovni s Rakouskem a Německem, ale byly průměrně o 22 % vyšší než průměr zemí EU. Podprůměrné náklady na energie byly vykázány v Dánsku, Belgii, Nizozemsku a Maďarsku, srovnatelné náklady na energii s průměrem EU vykazovala Francie a Španělsko.

Graf B.3 Náklady práce a počet hodin práce vynaložených na 1 t JUT prasat

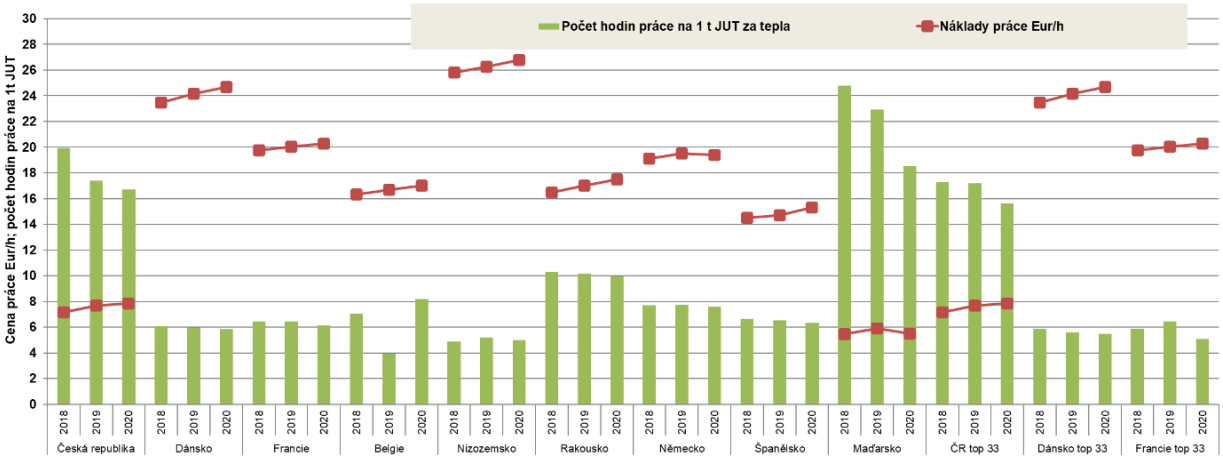

Pramen: InterPig

Poznámka: počet hodin práce na jatečné prase, resp. na produkci se v ČR nesleduje, jedná se o odhad na základě celkových pracovních nákladů na jatečné prase a nákladů práce podle ČSÚ

Odpisy související s investicemi do chovů prasat a ostatní náklady jsou posledními posuzovanými nákladovými položkami. Mezi jednotlivými zeměmi byly zjištěny značné rozdíly v odpisech. Zatímco nejnižší odpisy 0,1 €/kg JUT vykazuje Španělsko a Česká republika, většina západních konkurentů má odpisy o 40–100 % vyšší. Přibližně 2,8x vyšší odpisy vynaložili chovatelé v Rakousku. V průměru představovaly odpisy v zemích EU 0,16 €/kg JUT.

Ostatní náklady představují zbývající balík nákladů, které dle metodiky InterPig nebylo možné zahrnout jinam. Zatímco ve většině nákladových položek je Česká republika konkurenceschopná v porovnání s předními producenty EU, v položce ostatní náklady významně převyšuje náklady všech ostatních zemí. V ostatních nákladech je v případě České republiky obsažena výrobní a správní režie, náklady pomocných činností, ostatní přímé náklady, úroky, pojištění zvířat. Průměrná výše položky ostatní náklady dosahovala v zemích EU 0,11 €/kg JUT a v jednotlivých zemích se pohybovala v rozmezí 0,04–0,20 €/kg JUT, v České republice dosahovaly ostatní náklady 0,31 €/kg JUT. Lze předpokládat, že v případě českých producentů existuje prostor pro úsporu právě v těchto nákladech, především pak v položkách výrobní a správní režie. Výrazně vyšší ostatní náklady jsou hlavní příčinou, proč Česká republika na ostatní evropské konkurenty ztrácí.

Významnou roli v ekonomice hraje realizační cena, která v sektoru prasat v určitých cyklech kolísá. Zatímco v roce 2018 se cena pohybovala v rozmezí 1,26–1,51 €/kg JUT za tepla, v roce 2019 realizační cena ve všech zemích významně vzrostla. Nejnižší cena byla vykázána v Belgii 1,42 €/kg JUT za tepla, naopak nejvyšší tradičně v Rakousku 1,78 €/kg JUT za tepla. Vyšší cena v Rakousku je výsledkem dobré vyjednávací pozice sdružení asociací, které zastupují zemědělské podniky při vyjednávání s jatky a zpracovateli prasat. V roce 2020 došlo téměř ve všech státech k poklesu realizační ceny, která se tak pohybovala v rozmezí od 1,47–1,75 €/kg JUT. K nárůstu realizační ceny došlo pouze v Dánsku a Belgii. Průměrná realizační cena v ČR dosahovala v roce 2020 1,48 €/kg JUT, oproti roku 2019 došlo k meziročnímu poklesu o 8 %. Ve srovnání s průměrem zemí EU (1,58 €/kg JUT) byla cena v ČR téměř o 7 % nižší Graf B.1.

Graf B.4 Čistý zisk bez podpor (€/kg JUT za tepla)

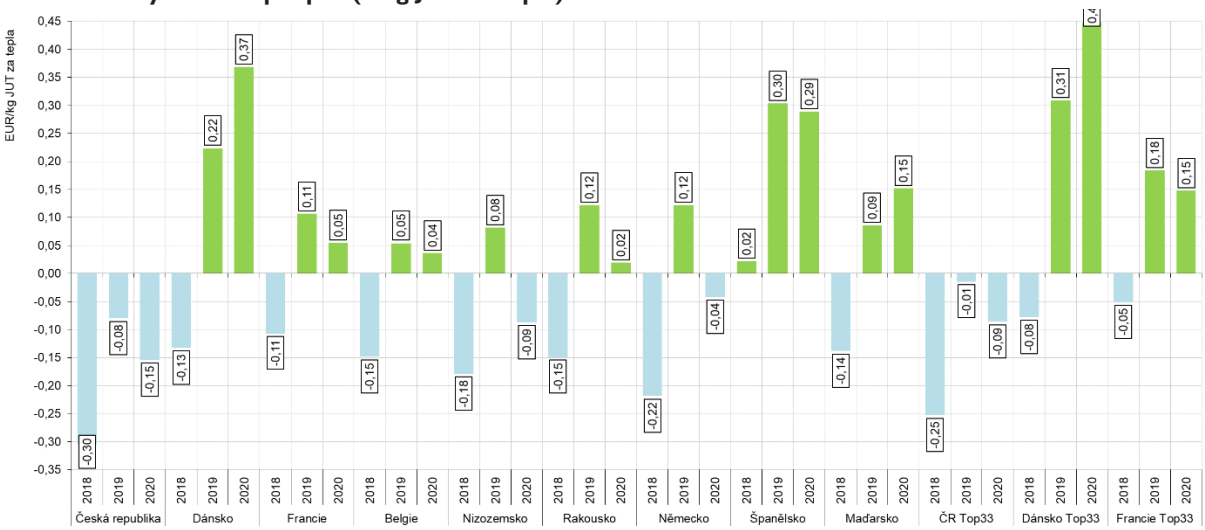

Pramen: InterPig

V Grafu B.4 je znázorněn ekonomický efekt z chovu prasat v jednotlivých zemích, čistý zisk nebo ztráta v €/kg JUT za tepla. Jak vyplývá z grafu, v roce 2018 se ekonomika chovu prasat zhoršovala ve všech sledovaných zemích kvůli klesajícím realizačním cenám za jatečná prasata. Chov prasat byl ve většině zemí ztrátový. V průměru za sledované země EU dosahoval ztrátu 0,15 €/kg JUT. Nejvyšší ztrátu vykazovali v roce 2018 chovatelé v České republice a Německu (-0,30 a -0,22 €/kg JUT), následováni Nizozemskem, Belgií, Rakouskem, Maďarskem (-0,18 až -0,14 €/kg JUT) a Dánskem a Francií (-0,13 až -0,11 €/kg JUT). Pouze Španělsko vykazovalo zisk, a to 0,02 €/kg JUT. V roce 2019 se díky meziročnímu nárůstu cen ekonomika ve všech zemích EU zlepšila o 0,21–0,36 €/kg JUT, a kromě České republiky vykázaly všechny sledované země EU zisk, který se pohyboval v rozmezí 0,05–0,30 €/kg JUT. Ztráta v České republice činila -0,08 €/kg JUT. Ve třetině nejlepších podniků Dánska byl zisk dokonce 0,45 €/kg JUT a ve třetině nejlepších podniků Francie 0,15 €/kg JUT, v České republice byla ztráta ve srovnání s průměrnými českými výsledky o 7 eurocentů/kg JUT nižší. V roce 2020 vykazovali ztrátu chovatelé prasat pouze ve třech zemích, v Německu (-0,04 €/kg JUT), v Nizozemsku (-0,09 €/kg JUT) a v České republice (-0,15 €/kg JUT). V ostatních sledovaných zemích realizační ceny pokrývaly vynaložené náklady a byl tak generován zisk. Největšího zisku bylo dosaženo v Dánsku, kde činil 0,37 €/kg JUT, následovalo Španělsko (0,29 €/kg JUT), Maďarsko (0,15 €/kg JUT), Francie (0,05 €/kg JUT), Belgie (0,04 €/kg JUT) a Rakousko (0,02 €/kg JUT). Průměrný zisk činil za všechny sledované země 0,07 €/kg JUT.

Ukazatele intenzity

Z Grafu B.5 vyplývá, že užitkovost prasnic, vyjádřená počtem odstavených selat na prasnici, ve většině sledovaných zemích EU v průměru každoročně rostla. V roce 2018 se počet odstavených selat zvýšil o necelé 1 % na 29 kusů a v roce 2019 o 1,3 % na 29,4 kusů. V roce 2020 došlo k nejvyššímu meziročnímu nárůstu počtu odstavených selat, tj. nárůst o 3,7 % na 30,6 kusů. Mezi jednotlivými zeměmi byly velké rozdíly v užitkovosti prasnic. Česká republika se počtem odstavených selat na prasnici vyrovnává nejlepším producentům EU. Nejvyšší užitkovost prasnic byla s odstupem od všech zemí vykázána v Dánsku (33,9 ks), avšak v České republice, Maďarsku, Belgii, Nizozemsku a Německu to bylo nadprůměrných 30,63–32,04 ks. Nejnižší užitkovost prasnic vykazovalo Rakousko (25,7 ks) a Španělsko (28,1 ks). Top 1/3 nejlepších podniků v Dánsku, České republice a Francii vykazovala ve srovnání s průměrem zemí EU o 3–19 % vyšší užitkovost prasnic (ČR +8 %). Zlepšování parametrů užitkovosti je v ČR odrazem kvalitní plemenářské práce, významné podpory v rámci ozdravných programů prasat 8. F, kdy spousta chovů se intenzivně zapojuje do ozdravných programů v chovech prasat a zároveň v minulosti prošla depopulací, ale také i úbytkem ekonomicky méně efektivních podniků v sektoru.

Graf B.5 Počet odstavených selat na prasnici/rok

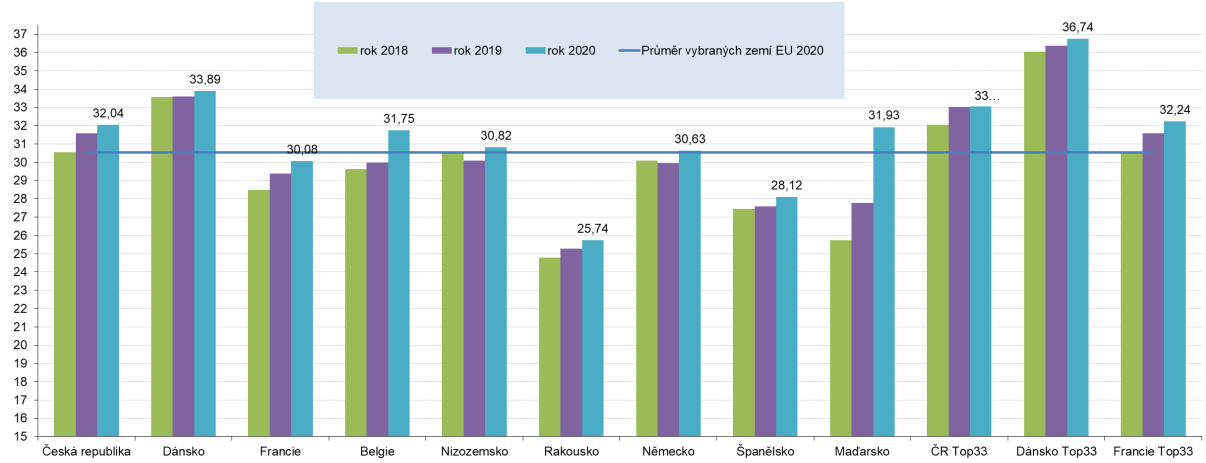

Pramen: InterPig

Souhrnná konverze krmiva, přírůstek v předvýkrmu a výkrmu prasat i množství vyprodukovaného masa na prasnici za rok jsou dalšími důležitými ukazateli produktivity. Souhrnná konverze krmiva vyjadřuje množství spotřebovaného krmiva v kg na vyprodukování 1 kg ž. hm. prasat, tj. včetně spotřeby krmiva prasnicí. Uvedené hodnoty konverze nejsou standardizovány na jednotnou hmotnost zvířat (vstupní, výstupní). V České republice není souhrnná konverze krmiva přesně sledována, proto je její hodnota odhadnuta za pomoci modelu, který vychází z normativního průměrného denního příjmu krmné směsi v jednotlivých fázích odchovu, doplněného o přírůstek v jednotlivých fázích odchovu prasat. Průměrná konverze krmiva ve sledovaných zemích EU v roce 2020 dosahovala 2,79 kg/kg ž. hm. V roce 2020, stejně jako v předchozích letech, dosáhli nejlepší souhrnné konverze krmiva v Nizozemsku a Španělsku (2,66 a 2,67 kg/kg ž. hm.). S mírným odstupem následovalo Dánsko a Česká republika (2,69 a 2,72 kg/kg ž. hm.). Ve Francii, Belgii, Německu, Rakousku a Maďarsku byla spotřeba krmiva na kg přírůstku vyšší než průměr zemí EU. Výrazné zlepšení souhrnné konverze krmiva v České republice je dáno revizí modelového výpočtu souhrnné konverze krmiva v roce 2018. V předchozích letech byla nadhodnocena spotřeba krmiva v předvýkrmu prasat a tím byla výrazně ovlivněna souhrnná konverze krmiva. Celkem bylo na jatečné prase v České republice spotřebováno 332 kg krmiva při jatečné hmotnosti 119 kg Graf B.6.

Graf B.6 Celková spotřeba krmiva na jatečné prase a konverze krmiva v roce 2020

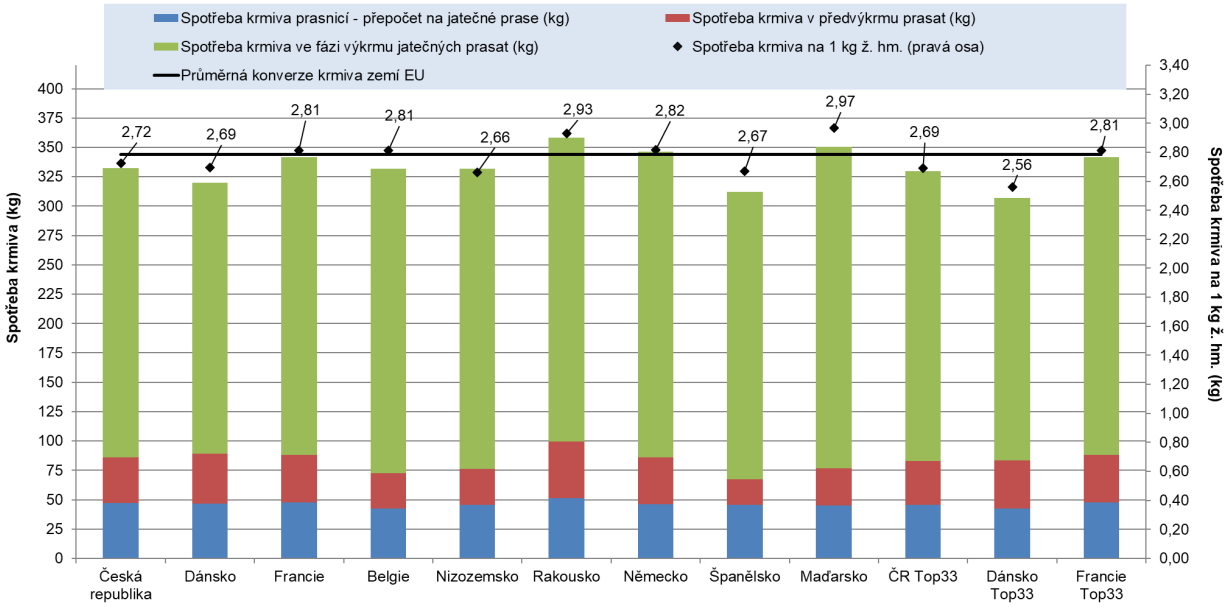

Pramen: InterPig

Absolutní přírůstky v předvýkrmu a výkrmu prasat jsou částečně ovlivněny převodní hmotností zvířat z předvýkrmu do výkrmu a finální jateční hmotností prasat. Aby byl eliminován vliv rozdílných hmotností, byl použit ukazatel standardizovaný přírůstek hmotnosti. To znamená, že užitkovost byla přepočtena na jednotnou hmotnost od 8–120 kg tak, aby vyjadřovala průměrný přírůstek v tomto intervalu. Po přepočtu byl nejvyšší standardizovaný přírůstek od 8–120 kg zjištěn sestupně v Dánsku, České republice, Německu, Nizozemsku a Rakousku (0,81–0,72 kg/KD). V 1/3 nejlepších podniků Dánska to bylo dokonce 0,86 kg/KD. Následovalo sestupně podle zjištěného přírůstku Francie, Belgie, Španělsko a Maďarsko (0,71 až 0,63 kg/KD). V České republice byl v roce 2019 standardizovaný přírůstek 10,3 % nad průměrným standardizovaným přírůstkem sledovaných zemí EU.

Produkce jatečného masa na prasnici za rok je vypočtena jako součin prodaných prasat na prasnici a průměrné jatečné hmotnosti. Průměrná produkce v roce 2020 dosahovala 2,69 tun (Graf B.7), tj. o 157 kg více než v předchozím roce. Nejvyšší produkce jatečného masa na prasnici byla zjištěna sestupně v Belgii, Nizozemsku, Maďarsku, Dánsku a České republice (2,82–2,90 tun). Naopak nejnižší produkci masa na prasnici vykázalo Španělsko (2,26 tun). V České republice byla produkce masa na prasnici nadprůměrná a dosahovala 2,82 tun, tj. oproti roku 2019 nárůst o 107 kg/prasnici. Nejlepší 1/3 podniků ve Francii, České republice a Dánsku vyprodukovala na prasnici okolo 2,83–3,16 tun masa. V případě libového masa se průměrná produkce na prasnici ve sledovaných zemích EU pohybovala na úrovni 1,63 tun. V Belgii, Dánsku, Nizozemsku, Maďarsku, České republice a Německu převyšovala produkce libového masa průměr zemí EU (1,63–1,84 tun). Ve Španělsku, Rakousku a Francii byla produkce libového masa na prasnici nižší než průměr zemí EU o 34–238 kg. V nejlepší 1/3 podniků České republiky, Dánska a Francie vyprodukovali na prasnici 1,72–1,94 tun libového masa.

Graf B.7 Produkce jatečného masa a libového masa na prasnici

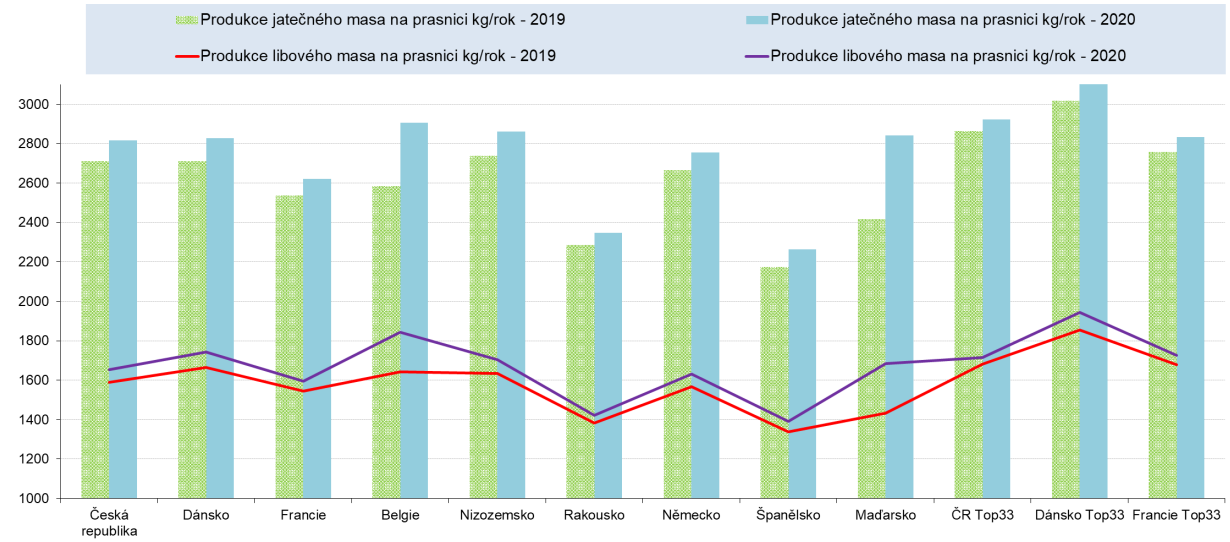

Pramen: InterPig

C. ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

Zpracovatelský průmysl uvádí dlouhodobé přehledy, z nichž je patrné, že trvalý trend poklesu spotřeby vepřové i hovězí suroviny pro vlastní potřebu v masných závodech byl v roce 2014 zastaven. Po jeho dvouroční stagnaci (roky 2015 a 2016) došlo k mírnému oživení tohoto ukazatele, a to u hovězí suroviny (index 2020/2019 činil 103,4), zatímco u suroviny vepřové spotřeba pro vlastní výrobu opět poklesla (index 97,5). Z celkového množství spotřebované suroviny činilo v roce 2021 hovězí maso pouze 15,6 % a vepřové maso 79,5 %. V porovnání s rokem 2020 dle indexu 2021/2020 zůstala dle údajů TIS^{ČR} SZIF průměrná cena průmyslových výrobců u hovězí suroviny na totožné úrovni, u vepřové suroviny byl index 100,8 Tab. C.1.

Tab. C.1 Skladba suroviny pro vlastní výrobu v masných závodech ČR

Období	Skladba (v tunách)			Skladba v %			Průměrná CPV hov. masa (Kč/kg) dle skladby roku 2021	Průměrná CPV vepř. masa (Kč/kg) dle skladby roku 2021
	Spotřeba suroviny celkem	z toho surovina :		Spotřeba suroviny celkem	z toho surovina :			
		hovězí	vepřová		hovězí	vepřová		
2004	337 682	62 706	244 523	100	18,6	72,4	88,31	62,39
2005	318 296	50 503	241 001	100	15,9	75,7	96,08	61,72
2006	322 547	48 956	247 180	100	15,2	76,6	97,82	60,14
2007	323 558	45 964	251 489	100	14,2	77,7	98,62	57,15
2008	322 446	44 256	252 979	100	13,7	78,5	97,97	58,89
2009	312 779	41 458	244 510	100	13,3	78,2	99,14	57,24
2010	307 791	40 736	235 362	100	13,2	76,5	96,98	53,31
2011	298 647	37 360	234 154	100	12,5	78,4	101,02	56,50
2012	277 588	30 615	220 587	100	11,0	79,5	111,82	63,54
2013	260 948	28 468	209 247	100	10,9	80,2	114,54	64,66
2014	251 559	29 278	203 433	100	11,6	80,9	115,69	63,62
2015	256 441	31 150	206 927	100	12,1	80,7	115,59	58,24
2016	254 728	34 881	204 310	100	13,7	80,2	115,67	59,79
2017	250 658	35 639	200 827	100	14,2	80,1	118,98	65,18
2018	251 649	36 561	201 427	100	14,5	80,0	117,74	58,21
2019	254 345	38 133	202 781	100	15,0	79,7	117,77	66,79
2020	250 751	39 417	197 791	100	15,7	78,9	117,25	66,79
2021	250 872	39 044	199 465	100	15,6	79,5	122,75	58,83
Index 2021/2020	**100,0**	**99,1**	**100,8**	**x**	**99,4**	**100,8**	**104,7**	**88,1**

Pramen: TIS ČR SZIF

Poznámka: –sledování TIS ČR SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,
–výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

Produkce výrobků z masa činila v roce 2021 celkem 264 475 tun. Ve srovnání s rokem 2020 to odpovídá mírnému poklesu (o 1 %). Tento pokles byl způsoben především poklesem výroby výsekového masa (index 2021/2020 na úrovni 98,3 %). U masných výrobků byl zaznamenán mírný nárůst (index 2021/2020 na úrovni 101,3). Nejvyšší podíl na produkci činily masné výrobky (54,2 %) následovány výsekovým

masem (45,3 %). Podíl masových konzerv na celkové výrobě výrobků z masa byl zanedbatelný, a tvořil pouhé čtyři desetiny procenta. Obecně lze tedy říci, že dle údajů zpracovatelských závodů v ČR se v roce 2021 spotřebitel více orientoval na masné výrobky než tomu bylo v roce 2020, a to na úkor výsekového masa Tab. C.2.

Tab. C.2 Podíl výroby výsekového masa, masných výrobků a konzerv na celkové výrobě výrobků z masa v masných závodech ČR

Rok	Skladba (v tunách)				Skladba (v %)			
	Výroba výrobků z masa celkem	z toho:			Výroba výrobků z masa celkem	z toho:		
		výsekové maso	masné výrobky	masové konzervy		výsekové maso	masné výrobky	masové konzervy
2004	353 389	159 938	185 637	7 814	100	45,3	52,5	2,2
2005	336 796	156 835	174 198	5 763	100	46,6	51,7	1,7
2006	342 718	165 518	172 457	4 743	100	48,3	50,3	1,4
2007	341 610	165 164	172 637	3 809	100	48,3	50,5	1,1
2008	337 588	155 601	178 099	3 888	100	46,1	52,8	1,2
2009	331 466	152 977	175 384	3 105	100	46,2	52,9	0,9
2010	327 584	149 749	175 496	2 339	100	45,7	53,6	0,7
2011	320 217	146 347	171 956	1 914	100	45,7	53,7	0,6
2012	299 322	130 200	167 668	1 454	100	43,5	56,0	0,5
2013	281 760	118 124	162 729	907	100	41,9	57,8	0,3
2014	271 346	111 755	158 846	745	100	41,2	58,5	0,3
2015	272 844	118 451	153 605	788	100	43,4	56,3	0,3
2016	271 028	115 035	155 184	809	100	42,4	57,3	0,3
2017	264 431	113 400	150 148	883	100	42,9	56,8	0,3
2018	269 482	122 327	146 078	1 077	100	45,4	54,2	0,4
2019	273 102	127 809	144 251	1 042	100	46,8	52,8	0,4
2020	267 079	123 154	143 012	913	100	46,1	53,5	0,3
2021	264 475	119 920	143 370	1185	100	45,3	54,2	0,4
Index 2021/2020	**99,0**	**97,4**	**100,3**	**129,8**	**100**	**98,3**	**101,3**	**133,3**

Pramen: TIS ČR SZIF

Poznámka: –sledování TIS ČR SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,
–výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

Po poklesu výroby jatečného (vepřového + hovězího) masa v letech 2015–2017 došlo od roku 2018 k výraznému oživení výše uvedeného produkčního ukazatele. Tato hodnota byla prakticky totožná i v následujících letech a činila 126 tis. t (rok 2020) a 126,6 tis. t (rok 2021). To dokládá i index 2021/2020 na úrovni 100,4. Ve srovnání s rokem 2020 však v roce 2021 poklesl tržní odbyt výrobků z masa o 1,9 % na 234,3 tis. tun Tab. C.3.

Tab. C.3 Vývoj výroby jatečného masa, odbytu masa

	Výroba jatečného masa (tis. t)								Tržní odbyt [1] (tis. t)							
měsíc	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 21/20 (%)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 21/20 (%)
I.	11,2	10,4	9,8	10,5	10,6	10,7	9,8	**91,5**	19,2	17,9	18,4	17,6	19,8	18,9	17,2	**91,1**
II.	10,3	10,4	9,1	9,6	9,3	9,7	9,6	**98,6**	19,5	18,8	18,2	17,0	17,8	17,2	17,7	**102,7**
III.	11,8	11,3	10,7	10,8	10,5	11,3	11,6	**103,0**	20,7	20,8	20,6	20,2	19,6	21,0	21,6	**102,8**
IV.	11,4	10,6	9,8	10,2	11,5	9,7	10,8	**111,8**	21,1	19,9	20	18,5	23,2	20,7	19,1	**92,4**
V.	10,9	11,7	10,5	10,8	11,3	9,9	10,8	**108,7**	20,5	20,8	20,8	20,4	22,2	20,1	18,9	**93,7**
VI.	11,4	10,9	9,8	10,1	9,4	10,5	10,6	**100,5**	20,5	20,4	20,2	18,8	19,8	19,9	19,4	**97,4**
VII.	10,8	10	9,2	10,3	10,8	10,8	9,9	**92,1**	21,1	20,3	19,3	19,8	20,7	20,5	19,0	**92,8**
VIII.	10,2	11,3	10,3	10,5	10,3	10	10,6	**106,2**	19,5	21,6	20,7	19,9	20	19,7	19,6	**99,0**
IX.	10,9	10,1	9,7	9,7	10,3	10,4	10,3	**99,7**	20,3	19,7	18	18,1	18,6	18,7	19,8	**105,5**
X.	11,2	9,9	10,5	11,8	11,1	11	10,3	**93,4**	20,7	23,8	18,7	20,8	21,5	20,0	19,5	**97,4**
XI.	10,8	10,5	10,5	11,2	11	10,7	11,1	**103,7**	19,7	21,1	19,6	19,5	20,4	19,5	20,6	**105,4**
XII.	11,7	11,2	10,9	10,5	10,6	11,4	11,1	**97,5**	23,1	22,6	20,4	19,6	21,5	22,5	22,1	**98,4**
I.–XII.	**132,5**	**128,3**	**120,9**	**126,1**	**126,6**	**126**	**126,6**	**100,4**	**245,7**	**247,8**	**234,8**	**230**	**245**	**238,8**	**234,3**	**98,1**

Pramen: TIS^{ČR} SZIF

Poznámka: –sledování TIS ČR SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice,
–výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

Poznámka : [1] Odbyt výrobků z masa – z toho vnitřní trh celkem
Pro výpočet údajů o porážkách skotu a prasat v mase byl použit koeficient výtěžnosti jatečných prasat 71 %, pro skot byl použit koeficient jatečné výtěžnosti 53 %.

V prosinci roku 2021 byly zásoby hotových výrobků 3,59 tis. tun, a zaznamenáváme zde nárůst ve srovnání se stejným měsícem roku 2020 (meziroční index 126,9). Stejně jako v předchozích letech nelze ani v roce 2021 shledat žádnou dynamiku vývoje zásob hotových výrobků v rámci jednotlivých měsíců. Pravidelně však dochází k poklesu zásob v prosinci Tab. C.4.

Tab. C.4 Vývoj zásob hotových výrobků (tis. t)

Měsíc	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 20/19	Index 21/20
I.	5,44	6,7	8,65	9,7	9,08	7,57	4,62	3,89	3,4	3,44	3,52	**101,1**	**102,4**
II.	5,74	7,34	8,88	8,13	7,85	7,54	4,38	3,99	3,87	3,8	3,74	**98,2**	**98,4**
III.	5,94	8,05	8,78	8,28	8	7,58	4,59	3,67	4,15	4,14	3,57	**99,7**	**86,2**
IV.	5,59	7,76	9,44	7,99	8,08	7,07	4,39	3,92	3,6	3,54	3,57	**98,2**	**101,0**
V.	5,76	8,31	8,99	8,18	8,15	7,16	4,43	4,22	3,99	3,12	3,62	**78,1**	**116,0**
VI.	5,95	8,44	9,28	8,24	8,24	7,35	4,29	4,31	3,73	3,53	3,85	**94,6**	**108,9**
VII.	5,49	8,21	9,39	8,26	7,62	7,04	4,24	4,57	3,8	3,28	3,72	**86,3**	**113,2**
VIII.	5,35	7,83	9,64	8,4	7,82	6,7	3,95	4,46	3,77	3,47	4,06	**92,1**	**117,0**
IX.	5,34	8,37	9,82	8,91	8,09	7,34	3,85	3,7	4,21	3,43	3,60	**81,3**	**105,0**
X.	5,81	8,15	10,44	8,74	8,19	4,71	4,48	4,23	3,68	3,47	4,19	**94,2**	**120,9**
XI.	6,81	9,82	11,65	9,85	9,18	5,18	4,94	4,91	4,34	4,29	5,05	**98,9**	**117,8**
XII.	6,35	8,25	10,96	9,11	7,3	4,34	3,43	3,49	2,85	2,83	3,59	**99,1**	**126,9**

Pramen: TIS^{ČR} SZIF

Poznámka: –sledování TIS^{ČR} SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice, výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy

Z vývoje provozních zásob masa v jednotlivých měsících roku 2021 lze zaznamenat jak u masa celkem, tak u vepřového masa podobný trend. Největší objem provozních zásob masa je v měsících duben a květen. Provozní zásoby masa celkem byly v prosinci roku 2021 v meziročním srovnání vyšší o 15,5 %, u vepřového masa vyšší o 15 % Tab. C.5.

Tab. C.5 Vývoj provozních zásob masa v letech 2015 až 2021

Měsíc	Celkem (tis. t)								z toho vepřového masa (tis. t)							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 21/20	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 21/20
I.	5,02	5,66	4,72	5,24	4,13	4,70	3,78	**80,4**	3,57	4,00	3,56	4,05	2,90	3,44	2,81	**81,6**
II.	5,69	6,16	4,90	5,55	4,21	5,24	4,47	**85,3**	4,18	4,52	3,79	4,39	3,04	4,11	3,46	**84,0**
III.	5,72	5,82	5,93	5,86	4,48	5,45	4,50	**82,4**	4,29	4,16	4,74	4,66	3,33	4,10	3,47	**84,6**
IV.	5,73	5,61	5,69	6,36	4,44	4,51	4,90	**108,6**	4,26	4,09	4,53	5,39	3,30	3,47	3,81	**109,8**
V.	5,50	5,91	5,84	5,87	4,48	4,38	4,82	**109,9**	4,25	4,33	4,71	4,98	3,19	3,27	3,84	**117,6**
VI.	6,09	5,62	6,06	6,57	4,12	4,27	4,46	**104,6**	4,94	4,22	4,86	5,64	2,98	3,32	3,44	**103,5**
VII.	6,26	5,45	5,44	5,07	4,15	4,43	4,46	**100,8**	5,21	4,01	4,36	4,18	3,02	3,41	3,52	**103,2**
VIII.	6,17	5,16	5,14	4,69	4,50	4,06	3,97	**97,7**	5,15	3,91	4,17	3,88	3,53	3,00	3,08	**102,7**
IX.	5,58	5,09	5,41	4,25	4,41	4,12	4,04	**98,0**	4,54	3,90	4,40	3,31	3,41	3,16	3,18	**100,7**
X.	5,66	5,70	5,92	4,16	4,09	4,20	4,00	**95,2**	4,50	4,31	4,85	3,18	3,07	3,24	3,04	**93,8**
XI.	5,86	5,03	4,91	4,12	4,47	4,49	4,50	**100,1**	4,55	3,72	3,89	3,08	3,25	3,43	3,46	**101,0**
XII.	4,99	4,95	5,26	3,91	4,29	3,92	4,52	**115,5**	3,65	3,72	4,22	2,80	3,10	3,02	3,47	**115,0**

Pramen: TIS ČR SZIF

Poznámka: sledování TIS ČR SZIF zahrnuje přibližně 50 % nákupu jatečných prasat v České republice, výběrový soubor nezohledňuje zpětně změněný podíl sledovaných podniků, tím jsou ovlivněny uváděné objemy.

D. KLASIFIKACE JATEČNĚ UPRAVENÝCH TĚL

Je to již více než dvacet let, co se u nás vyprodukovaná jatečná zvířata nezpeněžují v živém, ale podle klasifikace jatečně upravených trupů. Povinnost zajistit klasifikaci jatečně upravených těl vychází z evropské legislativy a to z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/1182 ze dne 20. dubna 2017, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o klasifikační stupnice Unie pro jatečně upravená těla prasat.

Povinnost klasifikovat jatečná prasata se podle nařízení Komise vztahuje na všechny jatecké provozy, ve kterých počet poražených prasat za týden v ročním průměru přesáhne hranici 200 ks.

Členské státy se však mohou rozhodnout, že nebudou stupnici SEUROP uplatňovat v provozech s průměrem týdenních porážek nepřesahujícím 500 kusů a v těch, kde porážejí pouze prasata narozená a současně vykrmená ve vlastních chovných zařízeních, a která všechna získaná jatečně upravená těla (dále jen „JUT“) bourají.

Při hodnocení jatečných prasat podle SEUROP systému je základním ukazatelem kvality jatečného těla podíl svaloviny. Klasifikace JUT se smí provádět pouze metodami schválenými Evropskou komisí. Česká republika má schválených celkem šest metod klasifikace jatečně upraveného těla prasat, a to manuální dvoubodovou metodu ZP a dále metody využívající aparativní přístroje FOM, UFOM 300, HGP, IS-D-05 a IS-D-15. V průběhu let 2012–2013 proběhla revize metod klasifikace a byly odvozeny nové regresní rovnice pro výpočet odhadovaného podílu svaloviny.

Tab. D.1 Výsledky klasifikace JUT prasat podle tříd jakosti v roce 2021

Třída jakosti (podíl svaloviny)		Počet JUT	Zastoupení JUT ve třídě (%)	Průměrný podíl svaloviny v JUT (%)	Průměrná hmotnost JUT za studena (kg)
S	60 a více %	851 821	42,19	61,78	89,87
E	55 až 59,9 %	999 722	49,52	58,09	94,07
U	50 až 54,9 %	129 439	6,41	53,31	97,27
R	45 až 49,9 %	11 458	0,57	48,26	100,5
O	40 až 44,9 %	1 003	0,05	43,21	101,88
P	méně než 40 %	332	0,02	39,54	95,7
N	JUT do 59,9 kg	9 272	0,46	31,68	46,82
T	JUT nad 120 kg	15 589	0,77	40,81	126,78
Celkový součet		**2 018 636**			

Pramen: MZe – Výsledky klasifikace jatečně upravených těl prasat za rok 2021

E. ŠLECHTĚNÍ A HYBRIDIZAČNÍ PROGRAMY V CHOVU PRASAT V ČESKÉ REPUBLICE

České republika klade velký důraz na šlechtění a plemenitbu hospodářských zvířat. Pravidla pro tuto oblast jsou upravena zvláštním zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Zákon byl od doby svého vzniku v roce 2000 již několikrát novelizován, především z důvodů harmonizace s předpisy Evropského společenství.

Ministerstvo zemědělství podle § 5 plemenářského zákona uznává chovatelská sdružení, která vedou plemenné knihy nebo plemenářské evidence, vystavují potvrzení o původu plemenným zvířatům a zpracovávají chovné cíle a šlechtitelské programy jednotlivých druhů a plemen. Členy těchto uznaných chovatelských sdružení je rozhodující většina chovatelů plemenných zvířat. Ve šlechtitelských programech jsou zakotveny vlastnosti a znaky jednotlivých plemen, postupy provádění kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek a testování, způsoby hodnocení zvířat a další šlechtitelská opatření. V roce 2022 ministerstvo eviduje 25 uznaných chovatelských sdružení, z toho v oblasti chovu prasat jen jedno.

Souhlas k provádění odborné činnosti udělilo ministerstvo oprávněným osobám v chovu hospodářských zvířat v rozsahu kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek, testů a posuzování hospodářských zvířat podle § 7 zákona a k činnosti při ověřování původů a stanovování genetického typu plemenných zvířat ve svých imunogenetických laboratořích.

K inseminaci, případně vlastnímu přenosu embryí podle § 17 zákona získaly souhlas fyzické nebo právnické osoby, podnikající podle ustanovení § 3 plemenářského zákona, především v plemenitbě skotu, koní, prasat a ovcí.

Dne 1. 8. 2019 nabyla účinnost novela vyhlášky č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů. V novele došlo k zásadní změně. Zatímco dříve byla povinnost registrovat hospodářství a hlásit změny stavu do centrální evidence od dvou prasat výše, novelou je hranice snížena na jediné prase. Zároveň byl zaveden institut dočasného hospodářství, který byl dříve znám pouze u ovcí.

Z ostatních změn, dotýkajících se též chovu prasat, uvádíme zejména úpravu ustanovení, které se týká vedení evidence formou počítačové databáze a zasílání hlášení elektronickou cestou, kde je v souladu s rozvojem elektronické komunikace umožněno zadávání dat přes Portál farmáře.

Shromažďováním a zpracováváním údajů v informačním systému ústřední evidence a prováděním souvisejících odborných činností byla od roku 2011 pověřena Českomoravská společnost chovatelů, a.s. Pověřená osoba předává chovatelům a ostatním povinným osobám veškeré potřebné formuláře k poskytování údajů, pokyny k vedení evidence a provádí mezi chovateli poradenskou činnost. Významnou úlohu splňuje při kontrole údajů předávaných chovateli, při opravách a doplňování databáze, archivaci a ochraně údajů.

Uznaným chovatelským sdružením pro chov prasat v České republice je Svaz chovatelů prasat, z. s., který je nositelem Národního šlechtitelského programu. Pod něj spadalo na počátku roku 2022 přibližně 2 800 plemenných zvířat, která byla umístěna v 54 šlechtitelských chovech. Plemenná skladba těchto zvířat odpovídala tradiční hybridizační pyramidě.

Na jejím vrcholu jsou mateřská plemena, jejichž populace je tradičně největší. Prasnic plemene české bílé ušlechtilé (ČBU) bylo 1695, druhého nejpočetnějšího plemene česká landrase (ČL) 528 prasnic.

Reprodukce má poměrně malou dědivost a v počtech dochovaných selat hraje velkou roli celá řada negenetických faktorů. Přesto se jedná u mateřských plemen samozřejmě o nejdůležitější selekční ukazatel a díky využití velkého množství dat při odhadu plemenné hodnoty systémem BLUP Animal model se daří neustále zlepšovat výsledky. V loňském roce dosáhl průměrný počet živě narozených selat v jednom vrhu 14,1 u ČBU a 13,6 u ČL. Pokud se započítají veškeré ztráty do odstavu, znamenají tato čísla dochov 31,5 resp. 31,4 selat na prasnici a rok. U obou mateřských plemen došlo v průběhu

posledních 10 let k nárůstu užitkovosti o více než jedno odstavené sele v každém vrhu – tedy přibližně o 2,5 selete na prasnici a rok. V kontextu informací o výsledcích některých užitkových stád se to může zdát málo, ale je třeba vzít v úvahu to, že se jedná o čistokrevné populace. U reprodukce je obvykle popisován heterózní efekt na úrovni 10 %. Prasnice F1 běžně dosahují počtů nad 33 odstavených selat za rok.

Ještě výrazně vyšší ukazatele reprodukce je možno sledovat v superplodné populaci. V odhadu plemenné hodnoty je v této subpopulaci ještě výrazněji akcentována reprodukce a výsledky jsou tedy ještě lepší. Prasnice superplodné populace u bílého ušlechtilého dokázaly odstavit více než 31 selat za rok a 29,5 u plemene landrase.

Vedle reprodukce jsou samozřejmě sledovány i parametry růstu a podíl libového masa. Proto všechna mladá zvířata procházejí testem vlastní užitkovosti, při němž jsou krmena ad libitum. Jen v průběhu roku prošlo tímto testem téměř 7 tisíc zvířat u plemene ČBU a 3500 zvířat u ČL. U části zvířat byla navíc testována individuální spotřeba krmné směsi a konverze krmiva. V rámci testačního období rostla zvířata ČBU i ČL tempem 1150 gramů za den. Podíl libového masa se u mateřských populací pohyboval těsně okolo 60%. V rámci šlechtění je však tomuto znaku u mateřských plemen věnována jen malá pozornost Tab. E.1.

Populace otcovských plemen jsou výrazně menší, protože jejich potřeba je, díky takřka stoprocentnímu rozšíření inseminace, mnohem nižší. Celkově je v plemenné knize evidováno 240 prasnic otcovských plemen. Vzhledem k možnosti importů je však tato populace schopna dávat velmi dobré výsledky. Jejich nejlepší dokumentací jsou parametry zvířat, která byla nakoupena na inseminační stanice. Ta jsou vždy výkladní skříní každého šlechtitelského programu.

Tab. E.1 Užitkovost plemen prasat zapojených do šlechtitelského programu ČR

Plemeno	Počet kanců	Přírůstek v g/KD/ks		% libové svaloviny
		v testu	od narození	
LI 34	4	1 417	865	63,3
LI 38	7	1 189	758	62,9
LI 48	14	1 300	803	62,9
D	11	1 293	816	62,0
BO	5	1 423	858	61,0
PN	24	1 288	809	63,5
ČBU	27	1 314	816	59,9
ČL	23	1 297	819	58,6

Pramen: SCHP

Z počtu zvířat nakoupených na ISK je patrné, že se postupně snižuje popularita hybridních kombinací a naopak se zvyšuje poptávka po čistokrevných kancích otcovských plemen. Týká se to především kanců plemen Pietrain a Duroc.

Neoddělitelnou částí národního šlechtitelského programu je genetický zdroj plemene přeštické černostrakaté (PC). K 1.1.2022 bylo evidováno 312 prasnic v 18 chovech. Ve struktuře je patrná velká nerovnováha. Ve třech chovech je ustájena více než polovina evidovaných plemenic. Zbylé chovy jsou výrazně menší. Na rozdíl od ostatních plemen zapojených do plemenné knihy není možné do genetického zdroje importovat zvířata ze zahraničí. Zásadním problémem chovu přeštického černostrakatého tak je, a i v budoucnu bude, zajištění genetické variability a udržení příbuznosti na co nejnižší úrovni.

Ministerstvo uznalo též několik chovatelských podniků prasat, jejichž hybridizační programy vychází nebo jsou přímo součástí hybridizačních programů některých zahraničních, vesměs nadnárodních producentů. Tyto chovatelské podniky provozují vyšší stupně chovů i vlastní inseminační stanice a nabízí

smluvně propojeným chovatelům ucelené programy s jednou nebo několika kombinacemi křížení specializovaných linií pro produkci jatečných prasat. V České republice jsou uznány chovatelské podniky prasat společností AGRAMM s. r. o., Česká PIC s. r. o., Service4farmers s. r. o. a Topigs Norsvin s. r. o.

Chov prasat se více než 40 let vyznačuje intenzivní selekcí a produkcí "standardních" zvířat. Existence vysoce konkurenčního evropského a mezinárodního trhu vedla ke společné organizaci nákupu vybavení a zásob, poradenství a technické podpory, jakož i uvádění vyprodukovaných prasat na trh (sdružování dodávek, uvádění na trh, vážení a třídění jatečně upravených těl).

Svaz chovatelů prasat na základě požadavku na analýzu plemenného složení zvířat poražených v ČR provedl dotazníkové šetření mezi svými členy. Svaz chovatelů prasat sdružuje podniky produkující přibližně 65% z celkové produkce ČR. Členy jsou chovatelé využívající všechny hybridizační programy. Zároveň jsou členy SCHP podniky všech velikostí i organizace chovu – chovy s uzavřeným obratem stáda, producenti selat i chovy nakupující selata a provádějící výhradně výkrm. Všem 134 členským subjektům byl rozeslán elektronický dotazník týkající se, mimo jiné, používaného genetického materiálu.

Výsledky šetření

Odpovědi obdržel SCHP od 56 respondentů, kteří dohromady chovají 42 528 prasnic a 511 300 prasat celkem. Výsledky dotazníku jsou shrnuty v Tab. E.2.

Tab. E.2 Výsledky dotazníkového šetření

	Počet podniků		Prasnice		Prasata celkem	
	počet	podíl	počet	Podíl	počet	podíl
Dánská genetika (DanBred, Danish Genetics)	12	21%	22402	53%	263760	52%
TOPIGS	13	23%	5732	13%	64049	13%
Český národní program CzePig	14	25%	4691	11%	47272	9%
PIC	7	13%	4546	11%	70719	14%
Bu x La, C pozice dánský duroc	3	6%	2560	6%	39000	8%
HYPOR	1	2%	800	2%	14500	3%
Ostatní	5	9%	1797	4%	12000	2%
Celkový součet	**56**	**100%**	**42528**	**100%**	**511300**	**100%**

Nejčastěji využívaná genetika je původem z Dánska. Tvoří ji dodávky dvou konkurenčních společností: DanBred a Danish Genetics (dohromady 52 %). Ve formě kompletního hybridizačního programu je v ČR využívána genetika PIC (14 %), TOPIGS (13 %), CzePig (9 %) a v malém množství HYPOR (3 %). Mezi kompletní hybridizační programy se vklínila i poměrně často využívaná varianta mateřská pozice CzePig a v C pozici dánský duroc (8 %). V kategorii ostatní jsou uváděny chovy, které porážejí čistokrevná prasata ze šlechtění, zvířata genetického zdroje PC a nejasně identifikované plemenné složení finálního hybrida.

Korekce výsledků

Výsledky dotazníkového šetření není možno brát jako reprezentativní vzorek. V České republice bylo podle šetření ČSÚ ke 31.21.2021 chováno 87 tisíc prasnic a 1,5 mil. prasat celkem. Šetření se tedy z pohledu počtu prasnic účastnila přibližně polovina chovatelů. Z pohledu počtu prasat celkem to potom bylo 34 %.

Výsledky jsou proto velmi výrazně ovlivněny strukturou podniků, které se dotazníkové akce zúčastnily. Po vlně repopulací z let 2011–2014 je dánská genetika koncentrována ve velkých podnicích. Naproti tomu ostatní dodavatelé genetického materiálu se koncentrují spíše do většího počtu menších podniků.

Velké podniky odpověděly ve výrazně větším procentu než podniky menší. Naopak od podniků o velikosti pod 100 prasnic nebyla získána žádná odpověď. Podle informací o prodeji inseminačních dávek potom tyto podniky v drtivé většině používají genetiku CzePig.

Ve výsledcích průzkumu je proto předpokládáno nadhodnocení počtu zvířat dánské genetiky a naopak podhodnocení ostatních programů. Nejvýraznější je pravděpodobně v případě CzePig.

Graf E.1 Odhadované rozložení zvířat poražených v ČR

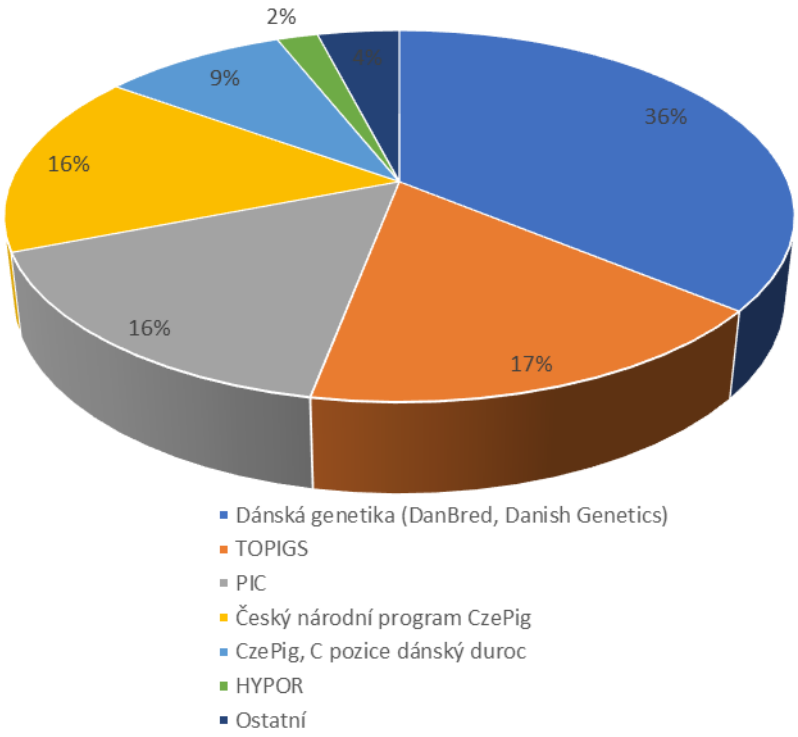

Pramen: SCHP

F. PRODUKCE OBILOVIN A VÝROBA KRMNÝCH SMĚSÍ

Produkce obilovin

Tab. F.1.1 Výroba obilovin celkem (kromě rýže) v ČR

Ukazatel	Jedn.	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22*
Osevní plocha	tis. ha	1 359,0	1 354,7	1 338,8	1 352,5	1 344,9	1 345,8
Výnos	t/ha	6,33	5,50	5,21	5,65	6,04	6,11
Výroba	tis. t	8 596,4	7 456,8	6 971,0	7 646,2	8 126,7	8 227,1

Pramen: ČSÚ, MZe, ÚZEI
Poznámka: * údaje kromě osevní plochy, výnosu a výroby – odhad

Krmivářské užití

Pšenice je stále v ČR nejdůležitější krmnou obilovinou. V marketingovém roce 2020/2021 došlo k nevýznamnému snížení její krmné spotřeby na úroveň 1 250,0 tis. tun. Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2020/2021 nebyly problémy se zajištěním dostatku kvalitní suroviny pro potřeby krmivářského sektoru. V marketingovém roce 2021/2022 se očekává ve srovnání s předchozím marketingovým rokem další mírné snížení v užití pšenice pro krmivářské účely ve výši 1 230,0 tis. tun.

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2020/2021 došlo k snížení celkového užití pšenice, a to vzhledem k dalšímu snížení objemu domácí spotřeby pšenice v roce 2020. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2019/2020 se nevýznamně snížilo celkové užití pšenice o 21,0 tis. tun (tj. o 0,4 %) na úroveň 4 981,5 tis. tun. Díky tomuto snížení došlo k poklesu konečných zásob, které jsou stále na podprůměrné hladině 493,7 tis. tun.

Za předpokladu uskutečnění uvažované spotřeby pšenice na krmiva v množství 1 230,0 tis. tun a realizaci pokračujícího vývozu pšenice ve výši 2 360,0 tis. tun, dojde v marketingovém roce 2021/2022 ke stagnaci v celkovém užití pšenice na úroveň 4 975,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2020/2021 se jedná o nevýznamný pokles o 6,5 tis. tun (tj. o 0,1 %). Konečné zásoby by měly mírně vzrůst, ale přesto by měly zůstat na stále nízké úrovni ve výši 535,6 tis. tun.

Cenový vývoj

V marketingovém roce 2020/2021, s ohledem na vyšší sklizeň obilovin, ale s průměrnými jakostními ukazateli, a také vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, ceny všech obilovin stagnovaly, nebo začaly postupně narůstat, a držely se tohoto trendu po celý marketingový rok. V ČR ihned po sklizni ceny pšenice začaly různě kolísat v cenové hladině kolem 4 100–5 000 Kč/t a kolem této hladiny se pohybovaly prakticky po celý marketingový rok. Nejvyšší cenová úroveň marketingového roku 2020/2021 byla u pšenice potravinářské docílena v listopadu 2021 ve výši 4 959 Kč/t. U pšenice krmné rovněž probíhal cenový nárůst v rozmezí od 3 910 Kč/t do 4 800 Kč/t. Cenové maximum bylo u pšenice krmné docíleno rovněž v měsíci listopad 2021 a to 4 760 Kč/t. Pro marketingový rok 2021/2022 se předpokládá, že přes vyšší produkci obilovin, ale s průměrnými kvalitativními parametry, dojde k výraznému nárůstu cen na obilním trhu u většiny komodit, jednak s ohledem na evropskou a světovou produkci obilovin, ale především na nejistou politickou situaci kolem Ukrajiny a Ruska a také s ohledem na nárůst veškerých nákladů (nafta, energie, hnojiva, náhradní díly apod.) Tab. F.1.2.

Tab. F.1.2 Měsíční průměry cen pšenice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2014/2015–2021/2022 (bez DPH)

Plodina	Mark.	Měsíc											
	rok	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravinářská	2013/2014	5 656	4 424	4 216	4 273	4 343	4 436	4 555	4 585	4 599	4 671	4 778	4 789
	2014/2015	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/2016	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208	4 205	4 131	4 061	3 912	3 711	3 614	3 631
	2016/2017	3 589	3 539	3 548	3 563	3 550	3 590	3 594	3 673	3 774	3 814	3853	3 881
	2017/2018	3 884	3 847	3 829	3 918	3 899	3 877	3 858	3 860	3 874	3 903	3 912	3 922
	2018/2019	3 917	4 050	4 347	4 474	4 479	4 559	4 600	4 661	4 707	4 614	4 588	4 525
	2019/2020	4 363	4 087	4 089	3 982	3 978	3 949	3 969	4 004	4 066	4 123	4 252	4 344
	2020/2021	4 221	4 129	4 119	4 200	4 272	4 374	4 486	4 623	4 809	4 916	4 959	4 950
	2021/2022	4 997	4 821	4 982	5 249	5 605	5 883	6 130	6 320				
Pšenice krmná	2013/2014	4 815	4 241	4 022	4 093	4 054	4 114	4 279	4 344	4 376	5 516	4 666	4 538
	2014/2015	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/2016	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912	3 945	3 961	3 864	3 697	3 507	3 456	3 492
	2016/2017	3 416	3 340	3 351	3 337	3 387	3 414	3 445	3 493	3 551	3 611	3 687	3 706
	2017/2018	3 695	3 654	3 631	3 627	3 645	3 680	3 709	3 688	3 717	3 679	3 654	3 668
	2018/2019	3 736	3 813	4 038	4 210	4 187	4 304	4 283	4 477	4 466	4 414	4 372	4 328
	2019/2020	4 138	3 845	3 833	3 840	3 826	3 810	3 861	3 902	3 926	3 986	4 040	4 150
	2020/2021	4 095	3 963	3 914	4 003	4 029	4 082	4 157	4 363	4 454	4 603	4 760	4 699
	2021/2022	4 710	4 518	4 658	4 870	5 224	5 452	5 607	5 794				

Pramen: ČSÚ

Výroba krmných směsí

V roce 2021 dosáhla celková výroba krmných směsí pro hospodářská a ostatní zvířata 2 850 171 t, což je meziročně o 85 119 t více (3 %) v porovnání s rokem 2020. A to i přesto, že tento sektor významně zasáhla koronavirová krize a její dopady z předešlého roku. I přes tuto epidemiologickou situaci byly požadavky spotřebitelů na krmiva relativně stabilní, avšak výrobci krmných směsí zaznamenali značný problém v zásobování krmnými surovinami zahraniční provenience. Jednalo se zejména o sojový extrahovaný šrot, vitamino-minerální premixy, aminokyseliny a ostatní dovozové krmné komponenty. Dalším problémem byl skokový propad koruny vůči euru a dolaru, který ze dne na den zdražil veškerá krmiva nakupovaná v zahraničí. Zajistit výrobu krmných směsí v důsledku nedostatečného plnění závazků dodavatelů jednotlivých krmných surovin převážně zahraniční provenience (syntetické aminokyseliny, fosforečná krmiva, premixy krmných aditiv apod.) bylo pro průmyslové výrobce krmných směsí velmi problematické. Rovněž časté změny v recepturách krmných směsí v důsledku nedostupnosti nebo neúměrně vysoké ceně esenciálních krmných komponent, vyžadovalo od výživářů krmivářských podniků hledat vhodnou alternativu, s cílem zabezpečit požadovanou užitkovost, zdraví zvířat a bezpečnost finálního produktu. Dalším velkým problémem byla platební neschopnost prvovýrobců v důsledku vysokých cen krmiv a nízkých výkupních cen jatečných zvířat a vajec.

Nejvíc krmných směsí bylo vyrobeno pro drůbež 1 071 264 tun, prasata 796 410 tun, méně potom pro skot 598 109 tun a ostatní zvířata 58 851 tun. Do kategorie ostatní zvířata spadají krmné směsi

pro ovce, kozy, králíky a ryby. Meziroční nárůst výroby krmných směsí byl u krmných směsí pro prasata a skot a ostatní zvířata určená k produkci potravin. Výroba krmných směsí pro prasata se zvýšila o 35 540 tun (4,67 %) a pro skot o 28 170 tun (4,94 %). Výroba krmných směsí pro drůbež se rovněž meziročně zvýšila, a to o 26 807 t (2,56 %) Tab. F.2.1.

Krmiva jsou vyráběna pro vlastní spotřebu výrobce, nebo jsou uváděna do oběhu pro cizí odběratele. U všech výše jmenovaných kategorií zvířat převažovala v roce 2021 výroba krmných směsí uváděných do oběhu pro cizí odběratele. Podíl vyrobených krmiv určených pro vlastní spotřebu na celkové výrobě u jednotlivých kategorií zvířat dosáhl u skotu 21,4 %, u prasat 10,5 %, u drůbeže 2,5 % a u ostatních zvířat 0,45 %.

Tab. F.2.1 Výroba krmných směsí v ČR pro hospodářská a ostatní zvířata (t)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prasata celkem	**786 001**	**765 062**	**775 008**	**764 272**	**758 627**	**760 870**	**796 410**
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	704 498	681 005	704 232	702 754	703 236	699 893	712 538
Určené pro vlastní spotřebu	81 503	84 057	70 776	61 518	55 391	60 977	83 872
Drůbež celkem	**949 604**	**982 971**	**1 009 403**	**1 064 717**	**1 061 730**	**1 044 457**	**1 071 264**
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	905 182	924 136	976 264	1 032 703	1 029 854	1 015 993	1 043 443
Určeno pro vlastní spotřebu	44 422	58 835	33 139	32 014	31 876	28 464	27 821
Skot celkem	**519 809**	**532 624**	**532 590**	**524 656**	**563 007**	**569 939**	**598 109**
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	420 474	425 920	425 065	428 249	462 369	468 350	469 859
Určeno pro vlastní spotřebu	99 335	106 704	107 525	96 407	100 638	101 589	128 250
Ostatní zvířata	**95 698**	**77 304**	**73 389**	**76 961**	**70 609**	**87 393**	**58 851**
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	95 244	77 052	73 250	76 430	70 445	87 203	58 586
Určené pro vlastní spotřebu	454	252	139	531	163	190	265
Celkem	**2 351 112**	**2 357 961**	**2 390 630**	**2 430 606**	**2 453 972**	**2 462 658**	**2 524 634**

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Položka „Ostatní zvířata" do roku 2015 zahrnuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO. Od roku 2016 tato položka zahrnuje směsi pro ovce, kozy, králíky a ryby.

Krmné směsi pro prasata

Podobná situace, která postihla chov a výkrm drůbeže postihla i sektor vepřového masa. Od roku 2005 se sledují měsíční ceny průmyslových výrobců (CPV) pouze u krmných směsí (KS) pro předvýkrm prasat a krmných směsí pro prasata nad 65 kg. Ostatní měsíční ceny průmyslových výrobců krmiv pro prasnice, selata a pro výkrm prasat A2 se již nesledují. Po poklesu cen krmných směsí v období let 2013 až 2017 byl v letech 2018 a 2019 zaznamenán naopak jejich nárůst, který zejména v letech 2021 a 2022 strmě pokračuje. Ve srovnání s rokem 2020 doznala tato nejvýznamnější nákladová položka při produkci prasat v roce 2021 nárůst o 8,3 % (491 Kč) v případě KS pro prasata nad 65 kg nárůst o 4,8 %

(263 Kč) u krmných směsí pro prasata v předvýkrmu. V prvních čtyřech měsících roku 2022 z důvodu růstu cen krmných surovin se zvýšila cena krmných směsí pro finální výkrm prasat o 15,8 % (1114 Kč/t) na 5 650,3 Kč/t a pro prasata v předvýkrmu o 11,6 % (1131 Kč/t) na 6 814,3 Kč/t.

Vývoj cen obou druhů KS pro prasata v uplynulých letech je souhrnně uveden v Tab. F.2.2 a Grafu F.2.1.

Tab. F.2.2 Vývoj cen krmných směsí (KS) pro prasata v letech 2012–2022 (Kč/t)

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	I–VI/2022
KS pro prasata nad 65 kg	6 000	6 727	6 046	5 813	5 463	5 262	5 489	5 741	5 443	5 933	7 336,6
KS pro prasata v předvýkrmu	6 802	7 568	7 037	6 795	6 415	6 151	6 377	6 715	6 649	6 986	8 347,5

Pramen: ČSÚ

Graf F.2.1 Vývoj cen průmyslových výrobců KS pro prasata v letech 2012–2022

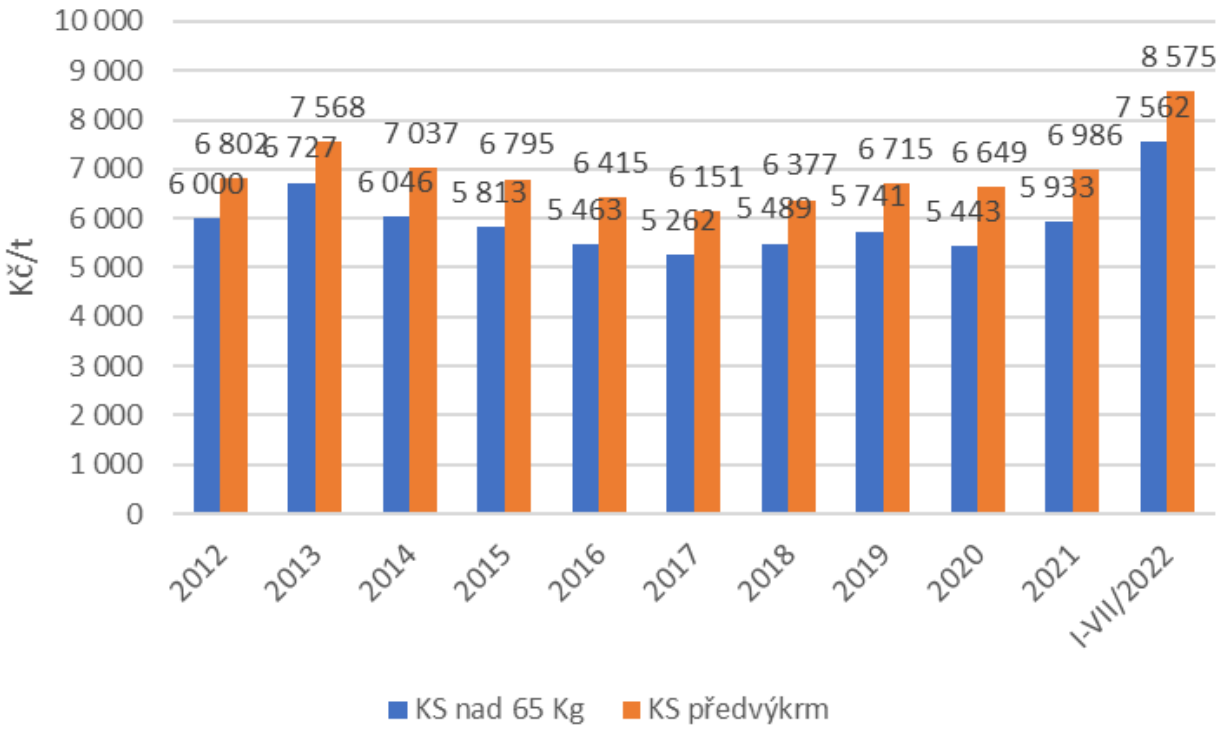

Pramen: ČSÚ

G. KVALITA A BEZPEČNOST POTRAVIN VE VZTAHU K VEPŘOVÉMU MASU

Dlouhodobě zajistit vysokou úroveň bezpečnosti potravin a dostupnost zdravých potravin pro všechny spotřebitele je cílem Akčního plánu realizace Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2030 (Akční plán). Akční plán vznikl ve spolupráci Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví. Definuje 83 opatření, která mají do roku 2030 přispět k posílení bezpečnosti potravin a oblasti výživy v České republice.

Akční plán stanovuje konkrétní opatření k naplnění Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2030 (dále jen Strategie), kterou schválila vláda ČR v březnu 2021. Ta má dva základní strategické cíle. Prvním cílem je umožnění výroby a uvádění pouze bezpečných potravin na trh, poskytování ověřených informací o bezpečnosti a kvalitě potravin, a tím posílení ochrany spotřebitelů, jejich zájmů a důvěry v systém. Druhým strategickým cílem je zaměření na správnou výživu podporující zdraví populace a vybraných rizikových skupin obyvatelstva.

Ministerstvo zemědělství vnímá otázku kvality a bezpečnosti potravin jako jednu ze svých priorit, kterou podporuje např. prostřednictvím značek kvality „KLASA“ a „Regionální potravina“.

Značka kvality „KLASA“ po dobu své existence od roku 2003 směřuje primárně k podpoře výrobků vykazujících výjimečné nadstandardní kvalitativní charakteristiky, které zvyšují jeho přidanou hodnotu a zaručují jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Celkem bylo k červenci 2022 značkou „KLASA“ oceněno 964 výrobků od 266 výrobců, z nichž 186 jsou masné výrobky.

Česká republika podporuje také kvalitní regionální potraviny, a to prostřednictvím značky „Regionální potravina“. Projekt „Regionální potravina“ vznikl na počátku roku 2010 a je organizován Ministerstvem zemědělství ve spolupráci s jednotlivými kraji za podpory Agrární a Potravinářské komory ČR. Tento projekt je důležitý nejen pro podporu tradičních regionálních výrobků, ale také pro podporu regionů jako takových, pro zachování jejich charakteru, tradic, historie či kultury, včetně podpory zaměstnanosti a cestovního ruchu. Značka je určena pro malé a střední podniky. K měsíci červenci 2022 bylo celkem značkou „Regionální potravina“ oceněno 411 výrobků od 314 výrobců.

Kromě značek „KLASA“ a „Regionální potravina“, které mají význam zejména pro prodej potravin v České republice, mohou naši producenti využívat registraci produktů v systémech platných v celé Evropské unii, kterými jsou: Zaručená tradiční specialita, Chráněné označení původu a Chráněné zeměpisného označení. Tato označení napomáhají ke zvýraznění a zdůraznění kvality českých výrobků na trhu a rovněž k ochraně a propagaci jmen kvalitních zemědělských výrobků a produktů v celé EU.

Chráněné zeměpisné označení a Chráněné označení původu je vyhrazeno zemědělským produktům a potravinám vyprodukovaným nebo zpracovaným v určitých oblastech nebo místech. V případě Zaručené tradiční speciality jde o marketingový nástroj pro výrobky s tradiční recepturou či tradičním způsobem zpracování nebo produkce. Česká republika má doposud zapsány výrobky „Tradiční Špekáček“, „Tradiční Lovecký salám“, „Spišské párky“, „Liptovský salám“ a „Pražská šunka“.

H. OPATŘENÍ VE VETERINÁRNÍ OBLASTI

Opatření jsou každoročně dána Metodikou kontroly zdraví a nařízené vakcinace (dále jen Metodika). Návrh Metodiky zpracovává Státní veterinární správa (SVS), v souladu s § 44 odst. 1 písm. d) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů. Schvaluje a vydává ji ve svém věstníku Ministerstvo zemědělství. Tímto ministerstvo stanovuje povinné preventivní a diagnostické úkony k předcházení vzniku a šíření nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, jakož i k jejich zdolávání, které se provádějí v příslušném kalendářním roce. Rovněž určuje, na které z nich a v jakém rozsahu se poskytují příspěvky z prostředků státního rozpočtu a které jsou nařízené, ale hrazené chovatelem.

Zdravotní zkoušky se musí realizovat do jednoho roku od jejich provedení v předcházejícím roce. Výsledek zkoušek, vyšetření a úkonů musí pak být předložen do jednoho měsíce místně příslušné krajské veterinární správě. Všechny níže uvedené zdravotní zkoušky jsou v kapitole nařízených úkonů hrazených ze státního rozpočtu.

1. Africký mor prasat

Africký mor prasat (AMP) je nebezpečné, nakažlivé onemocnění domácích i divokých prasat všech plemen a věkových kategorií. Na člověka se nepřenáší. Původcem nákazy je DNA virus, který se šíří ve vnímavých prasečích populacích a u nakažených zvířat vyvolává širokou škálu klinických příznaků. Onemocnění se může rychle šířit nejen přímým kontaktem s nakaženým zvířetem, ale i prostřednictvím produktů získaných z nakažených zvířat nebo kontaminovanými předměty a krmivem. Při výskytu AMP v populaci prasat divokých dochází k přenosu a šíření viru AMP jednak přímým kontaktem mezi prasaty, ale také kontaktem s kadávery prasat divokých, která uhynula následkem infekce AMP. Infikované kadávery se pak stávají hlavním rezervoárem viru AMP v prostředí. Největším rizikem šíření AMP na velké vzdálenosti je pak přenos prostřednictvím tepelně nedostatečně opracovaných produktů z vepřového masa.

AMP je charakteristický vysokou, téměř 100 % letalitou a je tak velkou hrozbou nejen pro prasata divoká, ale zejména pro chovy domácích prasat.

Léčba AMP neexistuje. V současné době není k dispozici účinná vakcína, což významně komplikuje možnosti prevence proti této nebezpečné nákaze.

Do Evropské unie byl AMP zavlečen v roce 2014, kdy byl diagnostikován v pobaltských zemích (Estonsku, Lotyšsku a Litvě) a došlo k jeho rozšíření i do Polska. Proto byl v České republice v srpnu 2014 zaveden monitoring, v jehož rámci jsou všechna nalezená uhynulá prasata divoká, včetně prasat sražených dopravním prostředkem, vyšetřována jak na klasický mor prasat, tak i na africký mor prasat Tab. H.1.

Tab. H.1 Počet vyšetření nalezených uhynulých prasat divokých na celém území ČR

Pasivní monitoring AMP u nalezených uhynulých prasat divokých na celém území ČR 2014–2021								
Rok	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Počet vyšetřených / pozitivních	243 / 0	348 / 0	404 / 0	1622 / 191	1408 / 21	1763 / 0	1535 / 0	2279 / 0

V České republice se africký mor prasat (AMP) až do roku 2016 nikdy nevyskytoval.

Dne 26. 6. 2017 byl zjištěn Státním veterinárním ústavem (SVÚ) Olomouc historicky první případ pozitivního nálezu AMP v ČR u uhynulého divokého prasete ve Zlínském kraji. To následně potvrdila i Národní referenční laboratoř v SVÚ Jihlava.

SVS okamžitě přijala mimořádná veterinární opatření (MVO) k zabránění šíření a následné eradikaci AMP na našem území. Důsledným uplatňováním přijímaných opatření se podařilo zabránit šíření infekce AMP v populaci prasat divokých a zavlečení AMP do chovů domácích prasat. Poslední pozitivní případy AMP tak byly zaznamenány 8. 2. 2018 u uloveného prasete divokého a 15. 4. 2018 u nalezeného uhynulého prasete divokého. V tomto případě se ale jednalo o kadáver starý 5–6 měsíců.

Celkem bylo od 26. 6. 2017 do 15. 4. 2018 diagnostikováno 230 pozitivních případů AMP u prasat divokých, z toho 212 případů u nalezených uhynulých a 18 případů u ulovených prasat divokých. Všechny pozitivní případy byly zjištěny pouze v malé části zamořené oblasti v okrese Zlín. Nebyl zjištěn žádný pozitivní případ AMP u domácích prasat.

Na základě prováděného plošného monitoringu AMP a jeho výsledcích byly prováděcím rozhodnutím Evropské komise (EU) 2019/404 ze dne 12. 3. 2019 všechny oblasti ČR vyjmuty z části I a části II Přílohy prováděcího rozhodnutí Komise 2014/709/EU. Tímto rozhodnutím EK oficiálně uznala, že ČR úspěšně dokončila eradikaci AMP na svém území a nadále je považována za členský stát bez výskytu AMP.

Následně byl Světovou organizací pro zdraví zvířat (OIE) obnoven status země prosté AMP dne 19. 4. 2019 uveřejněním self-declaration ČR na webových stránkách OIE http://www.oie.int/en/animal-health-in-the-world/self-declared-disease-status/.

SVS v souvislosti s dokončením eradikace AMP v ČR ke dni 14. 3. 2019 zrušila zamořenou oblast a oblast s intenzivním odlovem a s tím i opatření, která se na ně vztahovala. Nadále tak zůstala v platnosti jen některá opatření s platností pro celé území ČR.

Intenzivní monitoring AMP nicméně pokračoval, stejně jako v letech 2019–2020, i v roce 2021, a to jak u prasat divokých (všechna nalezená uhynulá prasata divoká včetně sražených dopravním prostředkem na celém území ČR, všechna ulovená prasata divoká v oblasti s intenzivním odlovem), tak i u domácích prasat (všechny zmetalky, podezřelá uhynulá prasata a prasata uhynulá bez zjevné příčiny, hromadné úhyny prasat).

Vzhledem k nepříznivé nákazové situaci v sousedních státech – zejména v Polsku a Německu, kde byly potvrzeny případy AMP u divokých prasat pouze cca 60 km od hranice s ČR, vydala SVS s platností od 16. 11. 2020 MVO, kterými vymezila tzv. oblast s intenzivním odlovem prasat divokých v části Libereckého a Ústeckého kraje. Jedná se o oblast o celkové rozloze 1 440 km^2. V této oblasti byl nařízen intenzivní lov prasat divokých a všechna ulovená prasata divoká jsou zde vyšetřována na AMP. Z důvodu neustále se zhoršující nákazové situaci v sousedních státech – zejména v Polsku a Německu, kde byly v průběhu roku 2021 potvrzeny případy AMP u divokých prasat pouze cca 10 km od hranice s ČR, upravila SVS dne 30. 11. 2021 MVO vydaná v roce 2020 vymezující oblast s intenzivním odlovem prasat divokých a rozšířila tuto oblast o příhraniční oblasti Královéhradeckého, Pardubického, Olomouckého a Moravskoslezského kraje podél celé hranice s Polskem. Jedná se o oblast o rozloze cca 8 500 km^2, která je nejrizikovější z hlediska možného zavlečení AMP na naše území prasaty divokými. V této oblasti byl nařízen intenzivní lov prasat divokých a všechna ulovená prasata divoká jsou zde vyšetřována na AMP.

V roce 2021 bylo v oblasti s intenzivním odlovem uloveno celkem 7 602 prasat divokých a nalezeno celkem 141 uhynulých či sražených kusů. Všechna byla vyšetřena na AMP s negativním výsledkem. Všechna ulovená či nalezená a sražená divoká prasata byla vyšetřena na AMP s negativním výsledkem.

V rámci monitoringu AMP bylo v roce 2021 celkem vyšetřeno 3 622 prasat domácích a 9 881 prasat divokých (z toho 2 279 uhynulých a 7 602 ulovených). Všechna tato vyšetření byla negativní na AMP.

V případě dovozu je nezbytné, aby se dovozce živých zvířat nebo živočišných produktů předem informoval u místně příslušné Krajské veterinární správy na veterinární podmínky dovozu, a to i v rámci intrakomunitárního obchodu (povinná očkování, vyšetření, nákazová situace atd.).

Potřebné formuláře pro veterinární osvědčení pro dovoz do ČR i pro obchodování v rámci EU jsou volně k dispozici na webové stránce SVS ČR:

https://www.svscr.cz/obchodovani-s-veterinarnim-zbozim/osvedceni-v-ramci-eu/zvirata-sperma-vajicka-embrya-traces/

2. Klasický mor prasat

Klasický mor prasat (KMP) je nebezpečná nákaza, která postihuje prase domácí a černou zvěř. Původcem je RNK virus, který se šíří nemocnými prasaty, výměšky nemocných prasat a masem. Virus přenášejí i drobní hlodavci, ptáci a ektoparazité. Vakcinace je v ČR od roku 1992 zakázána.

KMP se na území ČR nevyskytuje od roku 1999, kdy byl zjištěn poslední případ výskytu viru u černé zvěře. Poslední ohnisko u domácích prasat bylo v roce 1997 na okrese Kroměříž. Poslední sérologický nález u divokých prasat byl v srpnu 2010 v okresu Jindřichův Hradec.

OIE v květnu 2016 zařadila Českou republiku mezi země prosté KMP.

Na území EU se naposledy vyskytl klasický mor prasat u divokých prasat v roce 2015 v Lotyšsku.

Monitoring nákazové situace je prováděn dle Metodiky, která stanovuje rozsah a způsob odběru vzorků jak u domácích, tak divokých prasat Tab. H.2.1.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

U domácích prasat se na klasický mor prasat vyšetřují chovná prasata při dovozu ze třetích zemí, plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a 3 % poražených prasnic a všichni kanci z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky.

Tab. H.2.1 Vyšetření na klasický mor u prasat domácích v roce 2021

Rok	Sérologické vyšetření				Virologické vyšetření	
	Celkem vyšetřeno	Počet pozitivních	Z toho zmetalky	Počet pozitivních	Celkem vyšetřeno	Počet pozitivních
2021	5 314	0	1 643	0	6	0

Rozsah vyšetření u prasat divokých

Na celém území České republiky se sérologicky vyšetřuje 5 % odlovených prasat divokých, a to do doby prvního pozitivního sérologického vyšetření. Dále se sérologicky a virologicky vyšetřují všechna nalezená uhynulá divoká prasat Tab. H.2.2.

Tab. H.2.2 Vyšetření na klasický mor u prasat divokých v roce 2021

Rok	Sérologické vyšetření	Počet pozitivních	Virologické vyšetření	Počet pozitivních
2021	7 543	0	2 363	0

3. Vezikulární choroba prasat

Vezikulární choroba prasat (VCHP) je nakažlivé onemocnění prasat vyvolané enteroviry a charakterizované tvorbou puchýřů na koronárním okraji končetin, příležitostně na pyscích, jazyku, rypáku a strucích. Kmeny viru VCHP mohou být z hlediska virulence velmi variabilní a vyvolávají příznaky subklinické až po velmi výrazné v závislosti na ustájovacích podmínkách. VCHP nelze klinicky odlišit od slintavky a kulhavky (SLAK) a ohniska VCHP musí být proto považována za ohniska SLAK až do výsledku laboratorního vyšetření. Tato nákaza nebyla v ČR nikdy diagnostikována.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

Vyšetření se provádí u cca 3 % poražených prasnic a všech kanců z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky Tab. H.3.

Tab. H.3 Počet vyšetření prasat domácích

Rok	Počet vyšetřených prasnic a kanců	Počet pozitivních
2021	2 363	0

4. Aujeszkyho choroba u domácích prasat

Aujeszkyho choroba je nebezpečná nákaza více druhů, přičemž prase je považováno za přirozeného hostitele, od kterého je nákaza přenosná na skot, ovce, kozy, psy, kočky, králíky i na volně žijící živočichy, u kterých vyvolává nesnesitelné svědění a následný úhyn. Nákaza se na člověka nepřenáší.

U prasat je morbidita téměř 100 %, mortalita u selat činí 80–100 %. Dospělá prasata nákazu většinou přežívají.

Při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území České republiky prohlášeno za úředně prosté Aujeszkyho choroby prasat ve vztahu k chovu domácích prasat. Poslední případ se vyskytl v malochovu v Nové Vsi na okrese Benešov v březnu 2004. Jednalo se o přenos nákazy z uloveného divočáka na domácí prasata. Všechna prasata v chovu byla vyšetřena, pozitivní tři kusy byly utraceny, negativní byly poraženy.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

U domácích prasat se na Aujeszkyho chorobu vyšetřují chovná prasata při dovozu ze třetích zemí, plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a všechny poražené prasnice a kanci Tab. H.4.

Tab. H.4 Počet vyšetření prasat domácích

Rok	Počet poražených prasnic a kanců	Počet pozitivních	Počet vyšetřených zmetalek	Počet pozitivních
2021	54 805	0	1 642	0

5. Brucelóza prasat

Brucelóza prasat je infekční onemocnění většinou latentního průběhu, projevující se aborty (opakování říje za 5–8 týdnů po připuštění), porody mrtvých selat, neplodností obou pohlaví. Onemocnění je vyvoláno bakterií Brucella suis, která proniká do organismu alimentárně (infikované krmivo/voda), šíří se lymfatickými cestami do mízních uzlin. Následně propukají ve tkáních a orgánech nekroticko-zánětlivé procesy. Nejpříznivější podmínky pomnožení brucel jsou v březí děloze a pohlavních orgánech samců. Onemocnění může probíhat chronicky s afinitou k pohlavnímu ústrojí. V posledních letech se vyskytovaly falešně pozitivní reakce, které však kultivačně nepotvrdily výskyt Brucela suis.

Rozsah vyšetřování u domácích prasat

U domácích prasat se na brucelózu vyšetřují plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a všechny poražené prasnice a kanci Tab. H.5.

Tab. H.5 Počet vyšetření prasat domácích

Rok	Počet vyšetřených prasnic a kanců	Počet pozitivních	Počet vyšetřených zmetalek	Počet pozitivních
2021	54 763	0	1 642	0

I. INTEGROVANÁ PREVENCE A OMEZOVÁNÍ ZNEČIŠTĚNÍ (IPPC)

Podstatou zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci) ve znění pozdějších předpisů („dále jen zákon“) je dosáhnout maximální možné ochrany životního prostředí a zabezpečit plnou slučitelnost právního řádu České republiky s právem EU. To znamená i se směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2010/75/EU, o průmyslových emisích (IED), která byla naposledy implementována do českého práva jako novela zákona o IPPC pod č. 69/2013 Sb. V rámci Evropské unie je směrnicí IED regulováno 52 000 zařízení, přičemž cca 39 % z nich tvoří velkochovy drůbeže a prasat a 20 % zařízení pro nakládání s odpady. V České republice je aktivních cca 1 500 zařízení.

Legislativa

V současnosti Evropská komise (EK) vede rozsáhlou revizi stávající směrnice. Při předložení Rámcové pozice ČR z 13.5.2022 byla ze strany MZe uplatněna řada připomínek, jelikož nejvýznamnější změny nastávají bezpochyby v oblasti velkochovů. Lze vítat příslib zavedení zjednodušeného povolovacího režimu, který by mohl přinést úspory administrativních nákladů na straně povolujících orgánů i provozovatelů. Nicméně nejproblematičtější se jeví změna formátu prahových hodnot na dobytčí jednotky.

Pro názornost:

Navržené znění nového článku směrnice 70a „Činnosti“, který zahrnuje:

1. Chov skotu, prasat nebo drůbeže v zařízeních o 150 nebo více dobytčích jednotkách (DJ).
2. Chov jakékoli směsice těchto zvířat: skotu, prasat nebo drůbeže, v zařízeních o velikosti nejméně 150 DJ (tzv. smíšené hospodářství).

Tato změna by v praxi znamenala, že nově by do působnosti zákona č. 76/2002 Sb. spadal mnohem vyšší počet chovatelů a jejich chovů.

Aktuální prahová hodnota dle směrnice IED a zákona č. 76/2002 Sb.	Nová prahová hodnota (orientační přepočet z dobytčích jednotek)
2 000 prasat na porážku (nad 30 kg)	500 prasat na porážku (nad 30 kg)
40 000 kusů drůbeže	10 714 kusů nosnic 5 000 kusů u jiné drůbeže
750 prasnic	300 prasnic

Navrhovatelé přes mnohá negativní vyjádření vidí z dlouhodobého hlediska větší soulad s legislativou v oblasti ochrany životního prostředí, zemědělství a reportingu. Jedním z negativ je rozšíření působnosti směrnice i na menší chovy, které aktuálně nejsou na národní úrovni nijak adresně regulovány. Návrh v této oblasti již zašel velmi daleko a regulační tlak i výrazně zjednodušeného povolovacího režimu na malé chovy může být až likvidačního charakteru.

Dne 12. 7. 2022 proběhlo jednání mezinárodní pracovní skupiny pro životní prostředí (WPE). Závěry nejsou jednoznačné, ale atmosféra nad klastrem pokrývajícím pravidla a rozsah zemědělských činností v živočišné výrobě vyzdvihla význam problému. EK nejprve vysvětlila některé konkrétní aspekty rozšíření rozsahu směrnice i na tyto aktivity. Následně proběhla velmi obsáhlá debata členských států nad celou řadou konkrétních ustanovení.

Pro výrobní odvětví resortu Ministerstva zemědělství zatím zůstávají v platnosti původní 3 kategorie 6.4–6.6, tj. potravinářská a zpracovatelská výrobní odvětví, kafilerní a asanační činnost, a kategorie pro intenzivní chovy drůbeže a prasat dle přílohy č. 1 zákona.

K zákonu byla novelizována i původní vyhláška č. 554/2002 Sb. Aktuální prováděcí předpis vyšel pod č. 288/2013 Sb., jako vyhláška o provedení některých ustanovení zákona o integrované prevenci. Oproti původní verzi obsahuje i vzor tzv. Základní zprávy, dále Odborné posouzení k udělení výjimky z úrovní emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami (BAT) a vzor Zprávy o plnění podmínek integrovaného povolení.

Kontrola

Kontrolní činnost v oblasti IPPC vykonává Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) podle ustanovení § 34 zákona.

Technické pracovní skupiny MZe

Ministerstvo zemědělství jako odbornou podporu procesu výměny informací o nejlepších dostupných technikách (BAT) koordinuje tři odvětvové Technické pracovní skupiny (TPS) a podle potřeby participuje na dalších pracovních skupinách. Odborníci z praxe, státních institucí, univerzit, vědeckých a výzkumných organizací v těchto skupinách se pak podílejí formou diskuse na řešení konkrétní problematiky IPPC a připravují odborná stanoviska pro státní a evropské instituce. V rámci národní výměny informací o BAT je každoročně organizováno Ministerstvem průmyslu a obchodu tzv. Fórum pro výměnu informací o nejlepších dostupných technikách (BAT) pro všechny průmyslové, potravinářské a zemědělské výrobní činnosti dané zákonem o IPPC.

BAT Centra

V roce 2011 z iniciativy a podpory Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí a Státního fondu životního prostředí (SFŽP – OSA 5) vznikla na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a dále na Mendelově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně specializovaná pracoviště tzv. BAT Centra v rámci odborné působnosti resortu Ministerstva zemědělství.

Obě BAT Centra jsou vzdělávacím, konzultačním a poradenským orgánem řešícím problematiku eko-inovací, environmentálních technologií, nejlepších dostupných technik (BAT), metodik, postupů a nově vznikajících technik (emerging technique), zejména v oblastech potravinářské, asanační a zemědělské problematiky.

Hlavním cílem a posláním BAT center je analýza problémů i aplikace vědy, výzkumu a inovací do praxe, včetně odborné pomoci a podpory při posilování konkurenceschopnosti podniků v resortu MZe. Se vznikem obou center BAT se předpokládá posílení expertní činnosti, rozšíření odborného zázemí členské základny Technických pracovních skupin MZe a současně vzájemné propojení prioritních projektů aplikovaného výzkumu s potřebami praxe, poradenstvím a vzdělávacími programy na národní, mezinárodní i evropské úrovni.

Tato Centra jsou nadále ve smluvním vztahu s Odborem bezpečnosti potravin MZe a aktivně spolupracují na aktuálních úkolech. Pro rok 2022 byl stanoven hlavní úkol analyzovat dopady návrhu EK na rozšíření směrnice IED na chovy drůbeže, prasat a skotu s kapacitou 150 dobytčích jednotek, včetně experimentálního měření emisí amoniaku a metanu, vykazovaných z chovu skotu v porovnání s faktorovým výpočtem.

Kategorie 6.6 – intenzivní chovy drůbeže a prasat

V současné době byl ukončen v kategorii 6.6 – intenzivní chovy drůbeže a prasat čtyřletý přezkum integrovaných povolení jako výstup z revize referenčního dokumentu (BREF) pro intenzivní chovy drůbeže a prasat po zveřejnění rozhodnutí Komise (EU) o závěrech o BAT v Úředním věstníku EU dne 15. 2. 2017 pod číslem 2017/302. Revidovaný dokument Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs (BREF IRPP 2017) byl schválen a zveřejněn dne 6. 7.2017. Viz odkaz:
http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/IRPP/JRC107189_IRPP_Bref_2017_published.pdf

Na základě výše uvedeného rozhodnutí o závěrech o BAT vznikla povolovacímu úřadu povinnost zajistit, aby byly závazné podmínky integrovaného povolení (zejména emisní limity) v souladu se závěry o BAT (výtah z BREF). Povinnost přezkumu již vydaných integrovaných povolení vychází z § 18 odst. 3 zákona. Náš resort nezaznamenal kromě ojedinělých případů pochybení a žádné významné potíže provozovatelů během tohoto období. Ohlášené stížnosti byly řešeny operativně ve spolupráci s MŽP, konkrétně s oddělením IPPC a IRZ ze Sekce technické ochrany životního prostředí.

Další zajímavé informace pro chovatele i z hlediska ochrany ovzduší lze nalézt v odkazu:

https://ippc.mzp.cz/ nebo https://www.mzp.cz/cz/zemedelstvi

Tab I.1 Stav podání žádostí o IPPC v ČR pro kategorii 6.6 ke dni 31. 7. 2022

Typ zařízení		Počet žádostí			
		podáno	rozhodnuto	v řízení	zastaveno/ zamítnuto
Chovy drůbeže o kapacitě větší než 40 000 ks – celkem:		**279**	**271**	**2**	**6**
Chovy prasat celkem:		**237**	**233**	**1**	**3**
z toho:	výkrm prasat nad 2 000 ks nad 30 kg	162	161	1	0
	chovy prasnic nad 750 prasnic	40	39	0	1
	chovy prasnic nad 750 ks prasnice se současným výkrmem	35	33	0	2
Celkem kategorie 6.6		**516**	**504**	**3**	**9**

Zdroj: MŽP, CENIA, MZe

Poznámka: Uváděný typ zařízení se týká možné ustájovací kapacity prostoru zařízení – nikoliv aktuálního stavu ve stáji. Bližší informace o integrovaných povolení týkající se jednotlivých zařízení lze získat na místně příslušných krajských úřadech nebo odkazem na webový adresář IPPC na konci článku.

Chovatelských zařízení pro chov prasat a drůbeže, která podala žádost o integrované povolení k 31. 7. 2022, bylo celkově 516, což odpovídá kvalifikovanému odhadu cca 99 % ze všech relevantních zařízení spadajících do procesu IPPC v ČR. Ve srovnání s uplynulým obdobím evidované počty podání, rozhodnutí a pozastavení žádostí u všech kategorií pro chov drůbeže a prasat v rámci systému IPPC vykazují zanedbatelný vzestup v řádu 0,6 %. Krajské úřady zaznamenávají nadále mírný nárůst změnových řízení u stávajících zařízení i změny vlastníků, což souvisí mimo jiné i s ukončením hromadných přezkumných řízení Tab. I.1.

Další relevantní odkazy:

https://www.mpo.cz/ippc/
http://portal.mze.cz/public/web/mze/zivotni-prostredi/
www.cenia.cz
www.cizp.cz

J. DOTAČNÍ POLITIKA

Od roku 2020 došlo k převodu administrace národních dotací na Státní zemědělský intervenční fond.

V rámci Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2022 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, jsou vyhlášeny následující dotační programy a podprogramy, směřující do sektoru prasat (pro přehlednost je zachováno číslování používané v „Zásadách“):

1. Dotační politika v oblasti chovu prasat v ČR v roce 2022

Ministerstvo zemědělství podporuje chov prasat v tuzemsku prostřednictvím národních i unijních zdrojů. V rámci národních podpor to jsou především dotační programy:

DP 2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat – podpora ověřování původu, zavádění plemenných knih, kontrola užitkovosti a kontrola dědičnosti.

Účel: na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č.154/2000 Sb.“) a vyhlášek MZe ČR, kterými se provádějí některá ustanovení zákona č.154/2000 Sb. a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 166/1999 Sb.“) zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

2.A.a. Podpora ověřování původu

1 Předmět dotace

Podpora majiteli plemenného býka a dárkyně embrya u skotu, schválené příslušným uznaným chovatelským sdružením v daném roce pro stanovení DNA typu za účelem ověření původu potomstva. Týká se plemenných býků používaných v plemenitbě a dále pak býků nově zařazovaných do plemenitby (v tomto případě včetně stanovení DNA jejich matek, u býků masných plemen v období od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2022), podpora osobě, která zajistí analýzu pro stanovení genomické plemenné hodnoty plemenného skotu, schváleného příslušným uznaným chovatelským sdružením, podpora majiteli kance zapsaného do plemenné knihy za stanovení DNA typu pro účely ověření jejich původu. Týká se plemenných kanců používaných a nově zařazovaných do nukleových a rezervních chovů.

2 Subjekt

uveden u každého předmětu dotace.

3 Forma dotace

dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

4 Výše dotace

- **2.A.a.1**. do 500 Kč za provedenou analýzu u skotu a prasat,
- **2.A.a.2.** do 70 % nákladů na analýzu vykonávanou třetí stranou nebo jejich jménem s cílem stanovení genomické plemenné hodnoty.

2.A.b. Podpora zavádění a vedení plemenných knih dle plemen vyjmenovaných hospodářských zvířat

1 Předmět dotace

Podpora uznanému chovatelskému sdružení na zavádění a vedení PK podle plemen.

V rámci dotačního podprogramu 2.A.b. – skot, prasata, koně – mohou žadatelé podat maximálně 4 žádosti, na každé čtvrtletí zvlášť.

- **2.A.b.P.** do 55 Kč na kus prasat, vedených v PK (dle čtvrtletního průměrného stavu, potvrzeného osobou pověřenou vedením ústřední evidence hospodářských zvířat)

2.A.e. Kontrola užitkovosti, výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a posuzování a kontrola dědičnosti užitkových vlastností a zdraví vyjmenovaných hospodářských zvířat

▶ **2.A.e.1.a.** Podpora chovateli, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou zařazena do KU, oprávněným osobám zajišťujícím KU. Podpora chovatelům bude poskytnuta prostřednictvím oprávněných osob, které zajišťují KU, z toho oprávněná osoba obdrží, pokud se jedná o skot 8 %, pokud se jedná o ostatní vyjmenovaná hospodářská zvířata 4 % z přiznané dotace za účelem zajištění administrace.

Prasata:

- **2.A.e.1.a.P.** do 3 000 Kč na jednu prasnici – matku kanců (dle kritérií PK) v KU v uznaných nukleových chovech
- **2.A.e.1.a.L.** do 2 000 Kč na jednu prasnici (plemene bílé ušlechtilé, nebo landrase) zařazenou do tvorby superplodných linií (dle kritérií PK)
- **2.A.e.1.a.R.** do 200 Kč na jednu prasnici v uznaných rezervních chovech

- **2.A.e.2.** Výkonnostní zkoušky, kontrola dědičnosti, odhad plemenné hodnoty

▶ **2.A.e.2.e.** Podpora uznanému chovatelskému sdružení a osobě oprávněné k provádění a zabezpečování KD u skotu, prasat v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022.

- **2.A.e.2.e.4.** do 29 Kč na jedno změřené prase v nukleových a rezervních chovech prasat – zkouška vlastní užitkovosti

▶ **2.A.e.2.g.** Podpora chovateli za testování kanečků unifikovaným testem vlastní užitkovosti v uznaných nukleových a rezervních chovech, kteří pocházejí od vybraných matek kanců, podle šlechtitelského programu uznaného chovatelského sdružení pro chov prasat a kteří ukončili test vlastní užitkovosti v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022.

- **2.A.e.2.g.1.** do 3 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní)
- **2.A.e.2.g.2.** do 4 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní) v případě unifikované testace s individuálním zjišťováním spotřeby testovací krmné směsi
- **2.A.e.2.g.3.** do 5 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní), které prokáží, že pochází z chovu sérologicky negativního na PRRS
- **2.A.e.2.g.4.** do 6 000 Kč na 1 kus u plemen bílé ušlechtilé, landrase, bílé otcovské, duroc, hampshire, české výrazně masné a pietrain (stresstabilní) v případě unifikované testace s individuálním zjišťováním spotřeby testovací krmné směsi a které prokáží, že pochází z chovu sérologicky negativního na PRRS

▶ **2.A.e.2.h.** Podpora majitelům kanců pocházejících z uznaných nukleových a rezervních chovů prasat za testování kanců v období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2022 podle metodiky uznaného chovatelského sdružení pro chov prasat.

- **2.A.e.2.h.** do 20 000 Kč na 1 kus

  - **2.A.e.3. Podpora testování**

    Prasata, stanice výkrmnosti a masné užitkovosti prasat a chovatelské podniky prasat

    - **2.A.e.3.b.1**. do 600 Kč na 1 dokrmené prase použité pro odhad plemenné hodnoty
    - **2.A.e.3.b.2.** do 90 000 Kč na 1 prověřenou skupinu v roce

DP 8.F. Podpora vybraných činností a opatření zaměřených proti rozšiřování nákaz prasat a ozdravování chovů drůbeže zvýšením biologické bezpečnosti

8.F.a. Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic

1 Účel dotace

Podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním „Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nákaz prasat“ (dále jen „OPVNP“) schváleného příslušnou KVS SVS v souladu § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb.

2 Předmět dotace

Podpora chovatelům na částečnou úhradu nákladů na úkony spojené s prováděním opatření zaměřených proti rozšiřování vyjmenovaných chorob prasat.

3 Žadatel

Chovatel prasnic podnikající podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb., v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, který provedl ozdravení formou repopulace od vyjmenovaných chorob prasat podle OPVNP v období od 1. 1. 2023 do 30. 9. 2023.

4 Výše dotace

- 34 600 Kč za 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnic (bez výkrmu prasat, bez opravy hygienické smyčky a černobílého provozu)
- 48 100 Kč za 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnic (bez výkrmu prasat, s opravou hygienické smyčky a černobílého provozu)
- 65 400 Kč za 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnic (s výkrmem prasat v rámci vlastního uzavřeného obratu stáda, bez opravy hygienické smyčky a černobílého provozu)
- 78 900 Kč za 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnic (s výkrmem prasat v rámci vlastního uzavřeného obratu stáda, s opravou hygienické smyčky a černobílého provozu)

Poznámka k výši dotace: Výše uvedené pevně stanovené sazby mohou být kráceny v návaznosti na disponibilní rozpočtové prostředky určené na tento dotační podprogram.

5 Podmínky poskytnutí dotace

a. povinnou přílohou Žádosti o dotaci je Ozdravovací program od vyjmenovaných nákaz prasat schválený příslušnou KVS SVS v souladu s § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb., platný pro dané sledované období;

b. Poskytnutí dotace na 1 ozdravené ustájovací porodní místo prasnice je podmíněno dokončením naskladnění ozdravených míst zdravými zvířaty v souladu s OP VNP minimálně v poměru 1 : 4 (na 1 ozdravené porodní místo prasnice – 4 ks naskladněných zdravých zvířat);

c. předmětné vyjmenované choroby prasat – reprodukční a respirační syndrom prasat nebo brucelóza prasat, které souvisí s plněním „Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nákaz prasat“ schváleného příslušnou KVS SVS v souladu § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb.

8.F.d. Podpora opatření zaměřených proti šíření nákaz prasat zvýšením biologické bezpečnosti

1 Účel dotace

Podpora vybraných opatření zaměřených proti šíření nákaz prasat zvýšením biologické bezpečnosti související s plněním Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nákaz prasat schváleným příslušnou KVS SVS v souladu s § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb. (dále jen „OPVNP“).

2 Předmět dotace

Podpora chovatelům prasat na částečnou úhradu nákladů na úkony provedené formou služeb nebo vlastními silami spojené s prováděním opatření zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti ve stájích určených pro vyjmenované kategorie prasat:

Kategorie A selata – od odstavu do 25 kg živé hmotnosti, jejichž otec je zapsán v ústředním registru plemeníků.

Kategorie B plemenné prasničky a kanečci ve věku do 8 měsíců, jejichž otec je zapsán v ústředním registru plemeníků.

Kategorie C prasnice základního stáda.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb., v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, který provedl úkony v souvislosti s ozdravováním od vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti podle OPVNP v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

4 Forma dotace

Dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

5 Výše dotace

Do 100 % prokázaných způsobilých nákladů, maximálně však do 1 000 Kč za 1 ozdravené ustájovací místo pro vyjmenované kategorie prasat, kdy:

- pro úkony (I., II., III., V. a VI.) provedené formou služeb, případně vlastními silami je maximální výše limitu stanovena do 750 Kč za 1 ozdravené ustájovací místo;
- pro úkony (IV., VII. a VIII.) provedené pouze formou služeb je maximální limit stanoven jako rozdíl mezi maximálním možným limitem za 1 ozdravené ustájovací místo (tedy 1 000 Kč) a částkou zjištěnou v předchozím bodě.

Na základě Žádosti o dotaci, ve které bude uvedeno číslo hospodářství a počet předpokládaných ozdravených míst na daném hospodářství, bude v rámci dotačního podprogramu 8.F.d. žadateli poskytnuta záloha ve výši 700 Kč na jedno ustájovací místo uvedené v této Žádosti v souladu s Ozdravovacím programem.

6 Podmínky poskytnutí dotace

a. povinnou přílohou Žádosti o dotaci je Ozdravovací program od vyjmenovaných nákaz prasat schválený příslušnou KVS SVS v souladu s § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb., platný pro dané sledované období, který musí být potvrzen příslušnou KVS SVS před datem podání žádosti o dotaci;

b. doklady prokazující uhrazení skutečně vynaložených uznatelných nákladů (výpis z bankovního účtu, doklad o platbě v hotovosti). Z dokladu o úhradě uskutečněné převodem z bankovního účtu musí být zřejmé, že bankovní účet je ve vlastnictví žadatele. Z příjmového/výdajového dokladu musí být zřejmé, že úhrada v hotovosti byla provedena žadatelem. Uznatelné jsou jen doklady s datem uskutečnění zdanitelného plnění po datu potvrzení Ozdravovacího programu příslušnou KVS SVS;

c. poskytnutí dotace na 1 ozdravené ustájovací místo pro vyjmenované kategorie prasat je podmíněno naskladněním zdravým zvířetem v souladu se schváleným OP VNP;

d. předmětné vyjmenované nákazy prasat – brucelóza prasat, Aujeszkyho choroba prasat, klasický mor prasat, vezikulární choroba prasat, reprodukční a respirační syndrom prasat a salmonelóza;

e. subjekt, který si v rámci sledovaného období 2023 podal nebo podá žádost na opatření „Welfare – Dobré životní podmínky zvířat" na stejná hospodářství (pro podopatření „Zlepšení životních podmínek v chovu prasat – titul pro prasnice" dle nařízení vlády č. 74/2015 Sb.), nemůže u těchto hospodářství uplatnit náklady uvedené v bodě 6, písm. g) v rámci úkonů z bodu III. u kategorie prasnice;

f. veškeré kopie dokladů dokumentující vynaložené náklady za úkony provedené formou služeb nebo za náklady provedené vlastními silami jsou v souladu s dotačním podprogramem 8.F.d. a souvisí s prováděním preventivních opatření zaměřených na zvýšení biologické bezpečnosti v návaznosti na aktuálně platný OP VNP;

g. do způsobilých výdajů lze zahrnout náklady za činnosti provedené vlastními silami (úkony pod body: I., II., III., V., VI.) nebo náklady na služby spojené s prováděním činností zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti (úkony lze zahrnout do nákladů pouze, pokud jsou součástí OP VNP schváleného příslušnou KVS SVS a nejedná se o běžnou údržbu). Za uznatelný náklad je považován i separátní nákup prostředků pro činnosti, spojené s prováděním dezinfekce, deratizace a desinsekce a dalších opatření zaměřených proti šíření vyjmenovaných nákaz prasat s cílem zvýšení biologické bezpečnosti. Seznam úkonů, které lze zahrnout do těchto nákladů jsou:

   I. mechanická očista a mytí tlakovou vodou stájí a jejich logických součástí, zejména podlah a podroštových prostorů, oken, stropů i svislých stěn a vnitřního vybavení stájí, dále též zásobníků, skladů krmiv, mícháren, skladů nástrojů a nářadí;

   II. čištění a desinfekce rozvodů zdravotně nezávadné napájecí a užitkové vody;

   III. desinfekce, desinsekce a deratizace stájových prostorů, obslužných prostorů, kejdového hospodářství, vstupních prostor, včetně desinfekčních van a brodů, manipulačních prostor, kafilérních boxů, dále též prostor používaných obsluhujícím personálem a jejich optimalizace pro účinné použití desinfekčních, desinsekčních a deratizačních prostředků nebo baktericidních zářičů;

   IV. optimalizace řízeného větrání a funkce mikrobiálních filtrů – lze uplatnit servisní práce a maximálně 30 % z materiálových nákladů na optimalizaci ventilace;

   V. drobná úprava sanitárních zařízení;

   VI. ošetření vnitřních prostor sanitačním prostředkem;

   VII. veterinární úkony vyplývající z plnění požadavků OP VNP a odběrové soupravy spojené s odběry vzorků, stěrů a provedení rozborů vyplývajících z plnění požadavků OP VNP, týkající se zvířat i zařízení chovu;

   VIII. ošetření krmiva a napájecí vody – způsoby ošetření a preparáty jsou uvedeny v Příloze k DP 8.F. Zásad.

   a. do nákladů za služby nebo za náklady provedené vlastními silami nelze zahrnout náklady, které jsou předmětem pojistného plnění shodného s předmětem dotace a které byly předmětem náhrady z prostředků státního rozpočtu podle § 67 zákona č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů;

   b. výše dotace bude stanovena z uhrazených způsobilých nákladů;

   c. příjemce dotace je po dobu 10 let od data poskytnutí dotace povinen uchovávat účetní doklady prokazující všechny vzniklé náklady (faktury a zjednodušený daňový doklad).

7 Úkony provedené vlastními silami

V případě provedení úkonů vlastními silami lze do nákladů zahrnout prokázané mzdové náklady pracovníků společně se sociálním a zdravotním pojištěním odváděným zaměstnavatelem za zaměstnance.

Výše mzdových nákladů, včetně odvodů zaměstnavatele, je stanovena na základě předložených mzdových listů zaměstnanců, z nichž bude také stanovena průměrná hodinová mzda.

Příloha k DP 8.F.

Způsoby ošetření krmiva a napájecí vody a použitelné preparáty:

Ošetření krmiva – hydrotermické ošetření, nástřik konzervantů bránících rekontaminaci, okyselování krmiva, probiotika, vyvazovače endotoxinů a mykotoxinů, antioxidanty, mastné kyseliny s krátkým a středním řetězcem (SCFA a MCFA) a jejich deriváty, látky snižující pufrační kapacitu krmiva, enzymaticky ošetřené sojoproteinové koncentráty, vitamínové premixy, prebiotika, imunomodulanty, aminokyseliny snižující pH krmiva (DL methionin, MHA), emulgátory tuků, enzymy (pokud nejsou použity v jiném dotačním programu), fytogenní látky podporující imunitu, střevní integritu a růst symbiotické střevní mikroflóry.

Ošetření napájecí vody – preparáty:

Produkty na bázi organických kyselin a jejich solí.

Vitaminové a multivitaminové tekuté a vodorozpustné preparáty pro podporu zdraví hospodářských zvířat a snížení stresové zátěže.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Podpora v rámci tohoto programu se neposkytuje na investiční akce ze strany žadatele.

DP 20.C. Zlepšení životních podmínek v chovu prasat

Pro všechny podprogramy v rámci DP 20.C. (20.C.a., 20.C.b., 20.C.c., 20.C.d., 20.C.e., 20.C.f. a 20.C.g.) je podávána jedna společná Žádost o dotaci a jeden společný Formulář s doklady prokazujícími nárok na dotaci.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

A Žádost o dotaci

Termín pro podání Žádosti o dotaci je u tohoto DP pro sledované období dotačního roku 2023 (1. 10. 2022–30. 9. 2023) stanoven od 1. 9. 2022 do 30. 9. 2022. Po datu 30. 9. 2022 již není v Žádosti o dotaci možné přidat/změnit dotační podprogram.

Pokud žadatel nepodal Žádost o dotaci pro sledované období dotačního roku 2023 (1. 10. 2022–30. 9. 2023), nemůže podat Formulář s doklady prokazujícími nárok na dotaci a dotace mu tak nebude poskytnuta.

Termín pro podání Žádosti o dotaci je u tohoto dotačního programu pro sledované období dotačního roku 2024 (tj. 1. 10. 2023–30. 9. 2024) stanoven od 1. 9. 2023 do 30. 9.2023. Po datu 30. 9. 2023 již není možné v Žádosti o dotaci přidat/změnit dotační podprogram.

B Formulář s doklady prokazujícími nárok na dotaci

Termín pro podání Formuláře s doklady prokazujícími nárok na dotaci je u tohoto DP pro sledované období 2023 (1. 10. 2022–30. 9. 2023) stanoven od 1. 10. 2023 do 31. 10. 2023.

Žadatel může v rámci jednotlivých podprogramů u DP 20.C. podat Formulář s doklady prokazujícími nárok na dotaci pouze na ty podprogramy, které měl uvedené v Žádosti o dotaci pro dotační rok 2023.

V případě, že žadatel bude na Formuláři s doklady prokazujícími nárok na dotaci uvádět hospodářství (a v případě podprogramu 20.C.c. i prostředky proti nežádoucímu hmyzu – aplikaci adulticidů a/nebo larvicidů), které nejsou uvedeny v příloze protokolu o kontrole „Seznam pro účely kontrol na místě pro ověření podmínek", nebude na tato hospodářství (a v případě podprogramu 20.C.c prostředky proti nežádoucímu hmyzu – aplikaci adulticidů a/nebo larvicidů) poskytnuta dotace, neboť žadatel při kontrole neumožnil kontrolu podmínek v souladu s bodem 5, písm. b) části A Zásad.

V rámci jednotlivých podprogramů je zapotřebí doložit následující doklady prokazující nárok na dotaci:

- **dotační podprogram: 20.C.a. Podpora opatření ke snížení tepelného stresu prasat v letním období**
  - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel na uvedených hospodářstvích zajistil v období od 1. 5. 2023 do 30. 9. 2023 provádění opatření ke zlepšení stájového prostředí (ochlazování), vedoucí ke snížení tepelného stresu prasnic.
- **dotační podprogram: 20.C.b. Podpora zlepšení stájového mikroklimatu prasat**
  - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře o skutečnosti, že v integrovaném povolení k provozu platném v uvedeném dotačním období není uvedena jako podmínka provozu užití techniky BAT 3.d.;
  - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že na uvedených hospodářstvích byla v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023 provedena měření hladiny amoniaku u daných kategorií prasat v hodnotě max. 9,5 ppm.
- **dotační podprogram: 20.C.c. Podpora zlepšení životního prostředí prasat**
  - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel na uvedených hospodářstvích zajistil v období od 1. 4. 2023 do 30. 9. 2023 ošetření stájového prostředí proti nežádoucímu hmyzu formou použití:
    d. adulticidů,
    e. larvicidů.
- **dotační podprogram: 20.C.d. Podpora opatření k zajištění zlepšeného světelného režimu**
  - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel na uvedených hospodářstvích zajistil v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023 nadstandardní osvětlení stájového prostředí (75 lx, resp. 100 lx po dobu minimálně 14 hodin denně) u prasnic.
- **dotační podprogram: 20.C.e. Podpora šetrných metod kastrace prasat**
  - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel na uvedených hospodářstvích zajistil v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023 při kastraci selat použití anestetik, analgetik a protizánětlivých léků u deklarovaného počtu selat.
- **dotační podprogram: 20.C.f. Podpora zvětšení nezaroštované plochy kotců prasat**
  - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel na uvedených hospodářstvích zajistil v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023 u odstavených selat poskytnutí nezaroštované plochy kotce tvořící v celku minimálně 20 % z celkové plochy kotce.
- **dotační podprogram: 20.C.g. Podpora zvýšené péče o prasnice a selata na porodnách**
  - potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře, že žadatel zajistil na daných hospodářstvích v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023 dostatečný počet kvalifikovaných ošetřovatelů na porodně prasnic.

C Specifikace jednotlivých dotačních podprogramů

20.C.a. Podpora opatření ke snížení tepelného stresu prasat v letním období

1 Účel dotace

Zlepšení životních podmínek prasat snížením jejich tepelného stresu ve stájovém prostředí v letním období od 1. 5. 2023 do 30. 9. 2023.

2 Předmět dotace

Prasnice na porodně, která byla chována v ustájení, kde byla prováděna opatření ke zlepšení stájového prostředí (ochlazování), vedoucí ke snížení tepelného stresu prasnic v letním období.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil provádění opatření ke zlepšení stájového prostředí (ochlazování), vedoucí ke snížení tepelného stresu prasnic na porodně v letním období.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 796 Kč na jednu prasnici splňující předmět dotace, dle průměrného stavu prasnic v letním období od 1. 5. 2023 do 30. 9. 2023.

7 Podmínky poskytnutí dotace

a. pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;

b. výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2023 dle žadatelem ve formuláři s doklady prokazujícími nárok na dotaci uvedených a ošetřujícím veterinárním lékařem v dokladu potvrzených registračních čísel hospodářství;

c. příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o provádění opatření ke zlepšení stájového prostředí (ochlazování), vedoucí ke snížení tepelného stresu prasnic v letním období (v rozsahu číslo hospodářství, datum ochlazování), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace.

20.C.b. Podpora zlepšení stájového mikroklimatu prasat

1 Účel dotace

Zajištění nadstandardní pohody prasat zlepšením jejich životního prostředí použitím biotechnologických přípravků pro snížení emisí amoniaku a dalších nežádoucích plynů a ke snížení zápachu, které se aplikují do krmiva, do napájení, na podestýlku nebo u roštových technologií v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

2 Předmět dotace

Prasnice, selata do odstavu, mladé chovné prasničky, u kterých bylo prováděno zlepšení stájového mikroklimatu pomocí biotechnologických přípravků, které zajistily u vybraných kategorií hladinu amoniaku v hodnotě nejvýše 9,5 ppm.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., který zajistil zlepšení stájového mikroklimatu pomocí biotechnologických přípravků pro snížení emisí amoniaku a dalších nežádoucích plynů a ke snížení zápachu u prasnic, selat do odstavu a mladých chovných prasniček.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 928 Kč/ks průměrného stavu prasnic v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

7 Podmínky poskytnutí dotace

a. pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;

b. uznatelné přípravky pro účely této dotace jsou přípravky snižující emise amoniaku, uvedené na webových stránkách http://www.vuzt.cz/index.php?l=A138;

c. dotace nemůže být poskytnuta žadateli, který v rámci integrovaného povolení používá techniku BAT 3.d.;

d. výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2023 dle žadatelem ve formuláři s doklady prokazujícími nárok na dotaci uvedených a ošetřujícím veterinárním lékařem v dokladu potvrzených registračních čísel hospodářství;

e. doložení dokladů prokazující vzniklé náklady. Uznávají se pouze doklady za nákup prostředků v termínu od 1. ledna roku, ve kterém je zahájeno dané dotační období. Tímto dokladem se rozumí faktury, zjednodušený daňový doklad. Na faktuře se jedná o datum uskutečnění zdanitelného plnění (DUZP);

f. příjemce dotace je, po dobu 10 let od data poskytnutí dotace, povinen uchovávat:

   I. účetní doklady prokazující vzniklé náklady (faktury, zjednodušený daňový doklad)[1];

   II. etikety krmných směsí a vážní lístky od každého druhu použitého přípravku snižující emise amoniaku;

   III. potvrzení výrobce krmných směsí;

   IV. příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o aplikaci biotechnologických přípravků (do napájení, na podestýlku) s údaji číslo hospodářství, příp. číslo objektu, datum aplikace přípravku a název aplikovaného přípravku a průkaznou stájovou evidenci o výši hladiny amoniaku (v rozsahu: registrační číslo hospodářství, příp. číslo objektu, datum a čas měření, použité měřící zařízení vč. výrobního čísla, naměřené hodnoty koncentrace NH_3 v bodech M1 až M5, výsledná vypočtená hodnota koncentrace NH_3 K, jméno a podpis osoby, která měření provedla, přesnost měřícího zařízení, datum poslední kalibrace), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace;

g. zásady pro stanovení koncentrace amoniaku jsou uvedeny v Příloze k DP 20.C. Zásad.

20.C.c. Podpora zlepšení životního prostředí prasat

1 Účel dotace

Zajištění nadstandardní pohody prasat zlepšením životního prostředí prasat v období od 1. 4. 2023 do 30. 9. 2023.

2 Předmět dotace

Skupina a) Prasnice, selata v předvýkrmu a prasničky pro obnovu stáda, u kterých bylo prováděno ošetření prostředí prostředky proti nežádoucímu hmyzu formou použití adulticidů.

Skupina b) Prasnice, selata v předvýkrmu a prasničky pro obnovu stáda, u kterých bylo prováděno ošetření prostředí prostředky proti nežádoucímu hmyzu formou použití larvicidů.

---

[1] *Jedná se o účetní doklady za nákup ověřených biotechnologických přípravků, které snižují emise amoniaku a snižují emise i dalších nežádoucích plynů.*

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil ošetření prostředí u prasnic, selat v předvýkrmu a prasniček pro obnovu stáda prostředky proti nežádoucímu hmyzu.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Skupina a) do 63 Kč/ks průměrného stavu prasnic v období od 1. 4. 2023 do 30. 9. 2023;

Skupina b) do 220 Kč/ks průměrného stavu prasnic v období od 1. 4. 2023 do 30. 9. 2023.

7 Podmínky poskytnutí dotace

a. pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;

b. uznatelné prostředky pro účely této dotace jsou prostředky proti nežádoucímu hmyzu, které jsou v době nákupu uváděny na trh v souladu s platnou legislativou ČR, a které jsou:

   I. v souladu se zákonem o veterinární péči č. 166/1999 Sb.; jedná o veterinární přípravky (VP) a veterinární technické prostředky (VTP), které jsou zveřejněny na webových stránkách Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL) v seznamu VP nebo v seznamu VTP

   nebo

   II. v souladu se zákonem o biocidech č. 324/2016 Sb., které reguluje Ministerstvo zdravotnictví a jsou uvedeny v Seznamu oznámených biocidních přípravků popřípadě v seznamu povolených biocidních přípravků na Evropské agentuře pro chemické látky (ECHA);

c. výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2023 dle žadatelem ve formuláři s doklady prokazujícími nárok na dotaci uvedených a ošetřujícím veterinárním lékařem v dokladu potvrzených registračních čísel hospodářství;

d. doložení dokladů prokazující vzniklé náklady. Uznávají se pouze doklady za nákup prostředků v termínu od 1. ledna roku, ve kterém je zahájeno dané dotační období. Tímto dokladem se rozumí faktury, zjednodušený daňový doklad. Na faktuře se jedná o datum uskutečnění zdanitelného plnění (DUZP);

e. příjemce dotace je, po dobu 10 let od data poskytnutí dotace, povinen uchovávat:

   I. účetní doklady prokazující vzniklé náklady (faktury a zjednodušené daňové doklady)[2];

   II. příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o podání přípravků proti nežádoucímu hmyzu (v rozsahu číslo hospodářství, příp. číslo objektu, datum aplikace, název aplikovaného přípravku), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace.

---

[2] *Jedná se o účetní doklady dokumentující nákup prostředků s adulticidním, případně larvicidním účinkem.*

20.C.d. Podpora opatření k zajištění zlepšeného světelného režimu

1 Účel dotace

Zlepšení životních podmínek prasat zajištěním optimálního světelného režimu v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

2 Předmět dotace

Prasnice, která byla chována v ustájení, kde je zajištěno přirozené nebo umělé osvětlení v rozsahu minimálně 75 luxů po dobu 14 hodin denně na porodně a 100 luxů po dobu minimálně 14 hodin denně s 8hodinovým nočním režimem ve stáji pro jalové a březí prasnice.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil nadstandardní osvětlení stájového prostředí (75 lx, resp. 100 lx po dobu minimálně 14 hodin denně) u prasnic.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 910 Kč na jednu prasnici splňující předmět dotace, dle průměrného stavu prasnic v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

7 Podmínky poskytnutí dotace

a. pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;

b. výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2023 dle žadatelem ve formuláři s doklady prokazujícími nárok na dotaci uvedených a ošetřujícím veterinárním lékařem v dokladu potvrzených registračních čísel hospodářství;

c. příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o provádění měření intenzity osvětlení (v rozsahu: registrační číslo hospodářství, příp. číslo objektu, datum a čas měření, použité měřící zařízení vč. výrobního čísla, naměřené hodnoty intenzity osvětlení v bodech M1 až M5, jméno a podpis osoby, která měření provedla, přesnost měřícího zařízení, datum poslední kalibrace), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace;

d. zásady pro stanovení intenzity osvětlení jsou uvedeny v Příloze k DP 20.C. Zásad.

20.C.e. Podpora šetrných metod kastrace prasat

1 Účel dotace

Zlepšení životních podmínek prasat v případech, kdy je kastrace považována za nutnou, postupy, při nichž se používají anestetika, analgetika a protizánětlivé léky v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

2 Předmět dotace

Sele ve stáří od narození do 7 dní věku, u kterého byly při kastraci použity anestetika, analgetika a protizánětlivé léky.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil použití šetrné metody kastrace u selat.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 23 Kč na jedno sele splňující předmět dotace v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

7 Podmínky poskytnutí dotace

a. pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;

b. příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o použití šetrné metody kastrace u selat (v rozsahu číslo hospodářství, příp. číslo objektu, datum kastrace, počet kastrovaných selat do 7 dnů věku, použitá metoda kastrace, název aplikovaného léku, jméno a podpis osoby, která kastraci provedla), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace.

20.C.f. Podpora zvětšení nezaroštované plochy kotců prasat

1 Účel dotace

Zlepšení životních podmínek prasat zvětšením nezaroštované plochy kotců v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

2 Předmět dotace

Odstavené sele do 30 kg ž. hm., kterému je poskytnuto minimálně 20 % nezaroštované plochy kotce z celkové plochy kotce.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil u odstavených selat minimálně 20 % nezaroštované plochy kotce z celkové plochy kotce.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 846 Kč/ks průměrného stavu prasnic v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

7 Podmínky poskytnutí dotace

a. pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;

b. výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2023 dle žadatelem ve formuláři s doklady prokazujícími nárok na dotaci uvedených a ošetřujícím veterinárním lékařem v dokladu potvrzených registračních čísel hospodářství.

20.C.g. Podpora zvýšené péče o prasnice a selata na porodnách

1 Účel dotace

Zajištění nadstandardní pohody prasnic a selat na porodnách zajištěním stálé přítomnosti kvalifikovaného

ošetřovatele po dobu 24 hodin denně v předpokládané době prasení v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

2 Předmět dotace

Prasnice na porodnách, u kterých byla zajištěna přítomnost kvalifikovaného ošetřovatele po dobu 24 hodin denně v předpokládané době prasení.

3 Žadatel

Chovatel prasat podnikající v zemědělské výrobě (podle § 420 zákona č. 89/2012 Sb. v zemědělské výrobě podle § 2e odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb.), který zajistil u prasnic a selat na porodnách stálou přítomnost kvalifikovaného ošetřovatele po dobu 24 hodin denně v předpokládané době prasení.

4 Forma dotace

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

5 Typ dotace

Sazbová dotace.

6 Výše dotace

Do 443 Kč na jednu prasnici splňující předmět dotace, dle průměrného stavu prasnic v období od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2023.

7 Podmínky poskytnutí dotace

a. pro účely tohoto dotačního podprogramu se chovatelem rozumí subjekt, kterému vznikly náklady na předmět podporované činnosti;

b. kvalifikovaný ošetřovatel:

   I. je osoba ve smyslu znění §12f zákona č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání;

   II. v podobě jedné osoby zajistí nadstandardní pohodu prasnic a selat na porodnách maximálně pro 750 prasnic;

c. výše dotace bude stanovena na základě údajů z Integrovaného zemědělského registru (IZR) ke dni 31. 10. 2023 dle žadatelem ve formuláři s doklady prokazujícími nárok na dotaci uvedených a ošetřujícím veterinárním lékařem v dokladu potvrzených registračních čísel hospodářství;

d. příjemce dotace je povinen vést průkaznou stájovou evidenci o přítomnosti kvalifikovaného ošetřovatele na porodně prasnic po dobu 24 hodin denně v předpokládané době prasení (v rozsahu číslo hospodářství, příp. číslo objektu, číslo porodny, období prasení, datum a čas zahájení a ukončení přítomnosti kvalifikovaného ošetřovatele na porodně, jméno a podpis kvalifikovaného ošetřovatele), kterou je povinen uchovávat nejméně po dobu 10 let od data poskytnutí dotace.

Příloha k DP 20.C.:

20.C.b. Zásady pro stanovení koncentrace amoniaku (NH_3) v chovech prasat

Dále uvedený postup stanovení koncentrace NH_3 v chovech prasat je určen pro účely ověření nadstandardní pohody prasat zlepšením jejich životního prostředí použitím ověřených biotechnologických přípravků pro snížení emisí NH_3 podle dotačního programu 20.C.b. Podpora zlepšení stájového mikroklimatu prasat dle „Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2023 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů“.

Požadavky na hodnoty koncentrace NH_3

- Koncentrace NH_3 v chovech prasnic, selat do odstavu a mladých chovných prasniček nepřekročí 9,5 ppm.

Stanovení koncentrace NH_3

Z důvodu zajištění reprodukovatelnosti a porovnatelnosti naměřených hodnot koncentrace NH_3 v chovech prasat je nezbytné dodržovat tyto požadavky na měření:

- V objektech pro chov prasnic a selat do odstavu proběhne měření 1x při každém zástavu, a to mezi 15. a 30. dnem turnusu; ve stájích bez turnusového provozu (mladé chovné prasničky) proběhne měření nejméně 1x za 3 měsíce.
- Měření realizuje ošetřující veterinární lékař nebo jím pověřená osoba.
- Nevyžaduje se akreditace metody měření. Deklarovaná přesnost přístroje (měřícího zařízení) musí být v rozmezí 0–10 %. Je nutné, aby chovatel před měřením požadoval platný kalibrační list a zároveň aby ve venkovním prostoru v dostatečné vzdálenosti od objektu s ustájenými zvířaty požadoval kontrolu tzv. nulového bodu (údaj na displeji ve vzduchu bez přítomnosti amoniaku).
- Používané měřicí zařízení musí být pravidelně ověřováno dle požadavků výrobce nebo dodavatele zařízení. Pokud výrobce nebo dodavatel tyto lhůty neuvádí, je kalibrace platná maximálně 1 měsíc od data poslední kalibrace.
- V průběhu měření je ventilace ponechána ve standardním provozním režimu, který odpovídá aktuálním klimatickým podmínkám a druhu a kategorii chovaných prasat.

Postup měření koncentrace NH_3

- Koncentrace NH_3 se měří v zóně zvířat ve výšce hlav zvířat.
- Koncentrace NH_3 se měří v pěti měřicích místech M1 až M5 a to 1x v průsečíku úhlopříček a 4x na jednotlivých úhlopříčkách ve vzdálenosti od rohů haly, která odpovídá 1/5 délky stěny haly, viz obrázek. Pokud by tato vzdálenost byla menší než 1,5 m, měří se ve vzdálenosti 1,5 m od rohů haly.

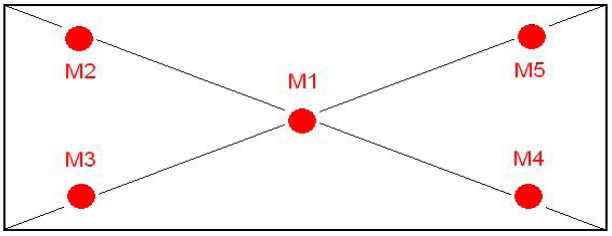

Obrázek: Měřicí místa v objektu pro chov prasnic

- Výsledná hodnota koncentrace NH_3 K se spočítá jako aritmetický průměr hodnot naměřených v místech M1 až M5.

Výpočet výsledné hodnoty koncentrace NH_3 K v kontrolovaném objektu:

$$K = \frac{K_{M1} + K_{M2} + K_{M3} + K_{M4} + K_{M5}}{5}$$

- Doba měření koncentrace NH_3 v každém měřicím místě musí být minimálně 3 minuty.
- Měření koncentrace NH_3 se ve všech měřících místech opakuje, je-li rozdíl naměřených hodnot koncentrace NH_3 mezi dvěma libovolnými měřicími místy M1 až M5 50 % a více.
- V případě, že pro měření koncentrace NH_3 bude použit přístroj s elektrochemickým senzorem, je nutné bezprostředně před zahájením měření koncentrace NH_3 ve všech měřicích místech M1 až M5 provést krátkodobé měření okamžité relativní vlhkosti vzduchu. Měření koncentrace NH_3 se neprovádí, pokud okamžitá relativní vlhkost vzduchu, naměřená v daném měřicím místě, přesáhne 90 % (důvodem je především negativní vliv vysoké relativní vlhkosti vzduchu na životnost senzoru pro měření koncentrace NH_3). Zahájení měření po zapnutí přístrojů se provádí po uplynutí doby náběhu senzoru, pokud ji výrobce nebo dodavatel zařízení uvádí.

- Záznam o realizovaném měření musí obsahovat:
  - datum a čas měření,
  - registrační číslo hospodářství, příp. číslo objektu,
  - jméno a podpis osoby, která měření provedla,
  - použité měřicí zařízení vč. výrobního čísla,
  - naměřené hodnoty koncentrací NH_3 v bodech M1 až M5,
  - výslednou vypočtenou koncentraci NH_3 *K*,
  - přesnost měřicího zařízení,
  - datum poslední kalibrace.

20.C.d. Zásady pro stanovení intenzity osvětlení v chovech prasat

Dále uvedený postup stanovení intenzity osvětlení v chovech prasat je určen pro účely ověření nadstandardní pohody prasat zlepšením životních podmínek prasat zajištěním optimálního světelného režimu podle dotačního programu 20.C.d. Podpora opatření k zajištění zlepšeného světelného režimu dle „Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2023 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů".

Požadavky na intenzitu osvětlení v chovech prasnic

- Intenzita osvětlení pro prasnice na porodně dosáhne minimálně hodnoty 75 lux po dobu 14 hodin.
- Intenzita osvětlení pro prasnice jalové a březí dosáhne minimálně hodnoty 100 lux po dobu 14 hodin s 8hodinovým nočním režimem.

Stanovení intenzity osvětlení

Z důvodu zajištění reprodukovatelnosti a porovnatelnosti naměřených hodnot intenzity osvětlení v chovech prasnic je nezbytné dodržovat tyto požadavky na měření:

- V objektech pro chov prasnic proběhne měření nejméně 1x za 3 měsíce.
- Měření realizuje ošetřující veterinární lékař, nebo jím pověřená osoba.
- Nevyžaduje se akreditace metody měření. Deklarovaná přesnost přístroje (měřícího zařízení) musí být v rozmezí 0–10 %.

Postup měření intenzity osvětlení

- Intenzita osvětlení se měří v zóně zvířat ve výšce hlav zvířat.
- Intenzita osvětlení se měří v pěti měřicích místech M1 až M5 a to 1x v průsečíku úhlopříček a 4x na jednotlivých úhlopříčkách ve vzdálenosti od rohů haly, která odpovídá 1/4 délky stěny haly, viz obrázek. Pokud by tato vzdálenost byla menší než 1,5 m, měří se ve vzdálenosti 1,5 m od rohů haly.

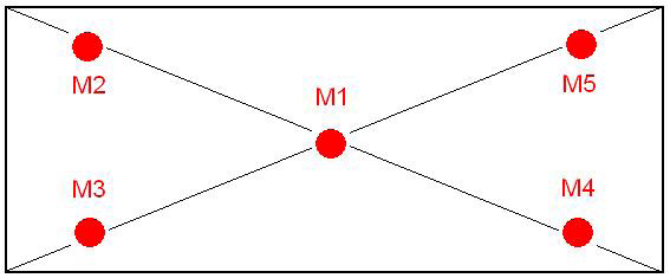

Obrázek: Měřicí místa v objektu pro chov prasnic

- Přístroj musí být kalibrován pověřeným pracovištěm ve lhůtách odpovídajících údajům výrobce. V případě, že pro přístroj není výrobcem stanovena perioda kalibrace, je žadatel povinen tento přístroj kalibrovat dle přílohy vyhlášky č. 345/2000 Sb. bod 5.1.2. – luxmetry v periodě 2 let.

- Při vlastním měření je nutné postupovat podle pokynů výrobce nebo dodavatele luxmetru. Pokud výrobce neuvádí minimální dobu pro ustálení měřené hodnoty, musí být doba od počátku měření do odečtu naměřené hodnoty intenzity osvětlení alespoň 10 s pro každé měřicí místo M1 až M5.

- Pozn.: Zahájení měření po zapnutí luxmetru se provádí po uplynutí doby náběhu přístroje, pokud ji výrobce nebo dodavatel zařízení uvádí.

- V halách, kde je pouze umělé osvětlení, se měření provádí v libovolnou dobu v průběhu 14hodinového cyklu. V halách, kde je kombinováno přirozené a umělé osvětlení, se měří na počátku nebo na konci 14hodinového cyklu tak, aby bylo vždy měřeno při nejnižší intenzitě venkovního osvětlení.

- Žádná hodnota intenzity osvětlení, naměřená v bodech M1 až M5, nesmí být pro prasnice na porodně menší než 75 lux nebo pro prasnice jalové a březí menší než 100 lux.

- Záznam o realizovaném měření musí obsahovat:
  - datum a čas měření,
  - registrační číslo hospodářství, příp. číslo objektu,
  - jméno a podpis osoby, která měření provedla,
  - použité měřicí zařízení vč. výrobního čísla,
  - přesnost měřicího zařízení,
  - datum poslední kalibrace,
  - naměřené hodnoty intenzity osvětlení v bodech M1 až M5.

Zásady pro měření koncentrace NH_3 v chovech prasat a intenzity osvětlení v chovech prasnic zpracovali dne 22. 6. 2022:

Ing. Miroslav Češpiva, Ph.D., Ing. Petra Zabloudilová, Ph.D.

Výzkumný ústav zemědělské techniky, v. v. i.

2. Využívání dotací v chovu prasat v roce 2021

Producenti prasat mohli v roce 2021 čerpat finanční prostředky z národních dotačních titulů: **2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.** V tomto dotačním titulu byla za rok 2021 vyplacena v sektoru chovu prasat částka **2,7 mil. Kč**. Dále **8.F.d. Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovu prasat** a **20.C.Zlepšení životních podmínek v chovu prasat**. Prostřednictvím těchto dvou programů bylo v roce 2021 chovatelům prasat vyplaceno **1 176,2 mil. Kč**.

Ministerstvo zemědělství si uvědomuje svízelnost situace v sektoru živočišné výroby, a proto v roce 2022 odsouhlasilo mimořádnou podporu do odvětví chovu prasat, aby zemědělcům pomohla zmírnit škody způsobené aktuálním nárůstem cen vstupů. Celková částka určená chovatelům prasat činila **334,43 mil. Kč**.

K. PROGRAM ROZVOJE VENKOVA NA OBDOBÍ 2014–2022

Investiční podpora z Programu rozvoje venkova se v období 2014–2022 řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Na základě tohoto nařízení mohli chovatelé prasat žádat o dotaci na investice z Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2022 zejména z operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků**, kde měli vyčleněny samostatné záměry a nemuseli tak soupeřit s projekty z ostatních sektorů. Podpora byla určena na investice do výstavby či rekonstrukce stájí pro prasata, výstavby či rekonstrukce jímek a hnojišť, nebo skladů krmiv a dále také na pořízení veškerých potřebných technologií a na speciální mobilní stroje pro živočišnou výrobu. U projektů do 1 milionu Kč předložených žadateli, kteří hospodaří na méně než 150 ha, bylo možné čerpat dotace i na běžné zemědělské stroje, vč. traktorů. Za celé programové období proběhlo celkem 6 kol příjmu žádostí v této operaci. Finanční alokace na období činí (po navýšení o prostředky z vládní rozpočtové rezervy a prostředků z EURI – nástroje EU na podporu oživení) 15,835 mld. Kč. Bylo podáno celkem 17 430 žádostí o dotaci s výší požadované dotace přibližně 38 mld. Kč, a z toho bylo 647 žádostí o dotaci s požadovanou výší dotace 4,54 mld. Kč zaměřeno na prasata. Schváleno k podpoře bylo doposud 9 222 žádostí o dotaci s výší požadované dotace přibližně 15 mld. Kč, z toho 319 žádostí o dotaci se zaměřením na prasata s výší požadované dotace přibližně 1,8 mld. Kč. Proplaceno bylo doposud 231 projektů za 1,1 mld. Kč zaměřených na prasata.

Poslední příjem žádostí v této operaci proběhl v rámci 12. kola v termínu 15. 6. 2021–13. 7. 2021. Chovatelé prasat mohli v tomto kole žádat o dotaci v záměru a) projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na maximálně 150 ha a splňuje definici mikro, malého nebo středního podniku; Živočišná výroba (skot, prasata, drůbež, ovce, kozy, koně, králíci). Podmínka maximální výměry 150 ha se nevztahuje na ekologické chovy prasat, pokud žadatel požadoval dotaci na technologie zvyšující biologickou bezpečnost, stáje nebo pastevní areály. Finanční alokace pro 12. kolo příjmu žádostí pro operaci 4.1.1 byla 3,75 mld. Kč.

Další možností, kde bylo možné také čerpat dotace na chov prasat, byla operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**. V této operaci mohli zemědělci do 40 let, kteří nepodnikali v zemědělství déle než 2 roky před podáním žádosti o dotaci, získat dotaci ve výši 45 tis. EUR na realizaci svého podnikatelského plánu.

Dotační příležitostí pro chovatele prasat byla také operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**. Operace byla zaměřena na rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě. Jednalo se o projekty, které zaváděly nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití. To zahrnuje významná zlepšení technických vlastností, komponentů a materiálů, software, uživatelské vstřícnosti nebo jiných funkčních charakteristik. Žadatelem byl zemědělský podnikatel. Nová technologie, produkt nebo proces musely být vyvinuty ve spolupráci s výzkumným subjektem nebo žadatelem, který má k vývoji nového produktu, postupu nebo technologie prokazatelně dostatečné zdroje v podobě kvalifikovaného personálu a výrobních zdrojů.

Výše dotace činila 50 % ze způsobilých výdajů na provozní výdaje spolupráce (vývoj a aplikace) a na přímé investice, které souvisí se zavedením inovativních produktů, postupů nebo technologií do praxe. Podporovány byly projekty od 1 mil. do 100 mil. Kč způsobilých výdajů. V programovém období 2014–2022 už byly všechny prostředky na tuto operaci závazkovány, i vzhledem k delší době realizace tohoto typu projektů.

V operaci **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů** byly podporovány investice do zařízení a moderních technologií, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů, tedy i vepřového masa, a uváděním výrobků na trh. Konkrétně byly podporovány investice do zařízení pro výrobu potravin a krmiv, do vybavení pro finální úpravu, balení a značení produktů a do skladování. V neposlední řadě bylo možné podpořit projekty zaměřené na investice související s uváděním produktů

na trh, a to včetně výstavby a rekonstrukcí budov. Příjemcem byl zemědělský podnikatel, výrobce potravin, nebo výrobce krmiv. Výše dotace pro zpracovatele masa a masných výrobků činila 50 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt činila od 100 000 Kč včetně do 75 000 000 Kč včetně. Doposud proběhlo 7 kol příjmu žádostí. Finanční alokace na období činila (po navýšení o prostředky z vládní rozpočtové rezervy a prostředků z EURI – nástroje EU na podporu oživení) 5,795 mld. Kč. Bylo podáno celkem 3 989 žádostí o dotaci s výší požadované dotace cca 12 mld. Kč, a z toho se na zpracování masa (včetně vepřového) zaměřilo 1 316 žadatelů s požadavkem na dotaci 3,7 mld. Kč. Schváleno pak bylo celkem 1 805 žádostí o dotaci s výší požadované dotace přibližně 5,2 mld. Kč. Z těchto schválených projektů bylo na zpracování masa zaměřeno 635 žadatelů s požadavkem na dotaci 1,8 mld. Kč.

Obdobně jako v rámci operace 16.2.1 byly i v potravinářství podporovány projekty zaměřené na inovace v oblasti potravinářství, tedy i pro zpracovatele vepřového masa, a to prostřednictvím operace **16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh**.

I zde výše dotace činila 50 % ze způsobilých výdajů, podporovány byly projekty od 1 mil. do 150 mil. Kč způsobilých výdajů a v programovém období 2014–2022 už byly všechny prostředky na tuto operaci závazkovány.

Program rozvoje venkova pokračoval poskytováním podpor prostřednictvím opatření **Dobré životní podmínky zvířat**, v němž bylo realizováno podopatření **Zlepšení životních podmínek v chovu prasat – prasnic** a **prasniček** a podopatření **Zvětšení plochy pro odstavená selata**.

Opatření Dobré životní podmínky zvířat přispívá na jiná vylepšení v chovech, než která jsou nyní nově hrazena z národních zdrojů. Z PRV mohou chovatelé získat příspěvek například na ustájení s nadstandardní plochou pro nejchoulostivější věkovou kategorii prasat, selata po odstavu nebo na posunutí termínu prvního zapouštění prasniček.

Podmínky pro poskytnutí dotace jsou stanoveny nařízením vlády č. 74/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací na opatření dobré životní podmínky zvířat, ve znění pozdějších předpisů. Se zněním nařízení vlády a metodikou, která ho provádí, je možno se seznámit na internetových stránkách MZe https://portal.mze.cz/public/web/mze/dotace/ a SZIF https://www.szif.cz/cs/prv2014-m14

Žadatel musí plnit podmínky opatření ve stanoveném období na celém hospodářství, kde chová podporovaná zvířata a které uvede do žádosti o poskytnutí dotace.

Sazba dotace:

Pro prasničky v rámci podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat 147 EUR/1 VDJ.

Pro prasnice v rámci podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat 59 EUR/1 VDJ.

Pro selata v rámci podopatření zvětšení plochy pro odstavená selata 89 EUR/1 VDJ.

Podopatření zlepšení životních podmínek v chovu prasat

Pro prasničky

Žadatel na každém z deklarovaných hospodářství plní po dobu závazku následující podmínky:

- Chová minimálně 1 VDJ prasniček
- Provádí individuální označení prasniček
- Provádí první zapuštění prasniček nejdříve ve věku 230 dní
- Eviduje prasničky v integrovaném zemědělském registru
- Žadatel deklaruje do žádosti počet prasniček zapouštěných na uvedeném hospodářství během retenčního období

Pro prasnice
Žadatel na každém z deklarovaných hospodářství plní po dobu závazku následující podmínky:

- Chová minimálně 3 VDJ prasnic
- Provádí turnusový provoz
- Provádí kontroly spárků, příp. jejich ošetření
- Eviduje prasnice v integrovaném zemědělském registru databáze ústřední evidence
- Vede evidenci o turnusovém provozu a o kontrole, případně ošetření spárků podle uvedeného vzoru

Podopatření zvětšení plochy pro odstavená selata
Žadatel na každém z deklarovaných hospodářství plní po dobu závazku následující podmínky:

- Chová minimálně 1 VDJ odstavených selat
- Navýší celkovou plochu pro odstavená selata o 20 %, tj. minimálně na 0,24 m^2/ks
- Označí jednotlivé sekce, kde odstavená selata chová
- Eviduje odstavená selata v integrovaném zemědělském registru databáze ústřední evidence

Vyplacené finanční prostředky (ke dni 31. 3. 2022) z žádostí podaných v letech 2015–2020 na opatření Dobré životní podmínky zvířat: Celkem bylo vyplaceno na podopatření pro prasata 745 873 513 Kč.

Strategický plán na období SZP 2023–2027

V souladu s těmito cíli a závazky Strategický plán SZP zohledňuje doporučení EK z roku 2020 související s cíli Zelené dohody pro Evropu, navazuje a využívá zkušeností z PRV 2014–22 zejména z doporučení plynoucích z provedených průběžných hodnocení.

27.70 – Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací

Intervence reaguje na slabou stránku současného vysokého užívání antimikrobik v chovech prasat. Jednou z možností, jak omezit množství používání antimikrobik v chovech prasat, je aktivní budování imunity proti stanoveným bakteriálním a virovým původcům onemocnění zvířat pomocí vakcín. Hlavní účinek vakcín spočívá v prevenci vzniku samotného onemocnění. Účinek opatření se maximalizuje odborně zdůvodněným použitím vakcín zapracovaným do imunizačního programu příslušného chovu. Očekává se, že omezené používání antimikrobik v chovech prasat se pozitivně projeví snížením selekčního tlaku a snížením prevalence výskytu rezistentních patogenů a genů rezistence u těchto zvířat a také v jejich prostředí.

Cílem navržené intervence je snížit používání antimikrobik v chovu prasat na základě podávání vakcín a omezovat tak rizika pro zdraví zvířat i konzumentů potravin pocházejících od těchto zvířat.

28.70 – Dobré životní podmínky zvířat

Intervence je zaměřena na podporu dobrých životních podmínek v chovu prasat, kde se nastavená opatření týkájí kategorie prasnic, prasniček a odstavených selat. Zahrnuje zlepšení životních podmínek v chovu prasat, zvětšení plochy pro odstavená selata a rutinní krácení ocásků.

37.73 – Technologie snižující emise GHG a NH_3

Součástí intervence bude rovněž podpora zemědělských bioplynových stanic na zastřešení koncových skladů digestátu, čímž dojde ke zvýšení reakčního objemu, a dále podpora instalace akumulace bioplynu. Realizací těchto prvků dojde ke snížení emisí GHG a NH_3, a navíc ke zvýšení výroby bioplynu o 10–20 %.

Příjem a administrace žádostí o dotaci u všech výše uvedených operací se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace z Programu rozvoje venkova na období 2014–2020. Tato Pravidla, včetně dalších metodik, jsou k dispozici na internetové stránce www.eagri.cz/prv. Konkrétní dotazy k podporám chovatelů prasat z Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2022 je možné zasílat a e-mail: info@mze.cz, nebo poštou na adresu Ministerstvo zemědělství, Odbor Řídicí orgán PRV, Těšnov 17, 110 00 Praha 1.

L. OPATŘENÍ ADMINISTROVANÁ PROSTŘEDNICTVÍM PGRLF

(Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.)

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (dále také „Fond" či „PGRLF"), jehož jediným akcionářem je Česká republika – Ministerstvo zemědělství, realizoval v roce 2021 svou činností v souladu s přijatou resortní strategií, a to zejména v oblasti poskytování podpor v rámci programů realizovaných na základě předchozích usnesení vlády.

Podpory PGRLF byly v roce 2021 poskytovány jak ve formě **přímých nevratných podpor** (grantů), tak prostřednictvím **finančních nástrojů** (úvěrů, ve kterých PGRLF vystupuje jako věřitel) respektive v **kombinaci finančních nástrojů a grantů**. V roce 2021 bylo v nabídce celkem 8 otevřených programů podpor. Projednáno bylo přes 13 tisíc žádostí o poskytnutí podpory a z toho více jak 12 tisíc žádostí bylo schváleno.

V roce 2021 obdržel Fond ze státního rozpočtu finanční prostředky ve výši **1 500 mil. Kč**. Spotřebována byla celá částka ve výši 1 500 mil. Kč, která byla beze zbytku využita na vzniklé závazky Fondu vyplývající ze smluv uzavřených s klienty v roce 2021 v rámci všech programů Fondu. Žádnou část z přijaté státní dotace Fond nepoužil na úhradu provozních nákladů, které byly pokryty z vlastních zdrojů. Celková výše podpor ke smlouvám uzavřeným v roce 2021 dosáhla **1 821 mil. Kč,** což převýšilo přijatou státní dotaci, přičemž tento převis Fond financoval z vlastních prostředků. V témže roce bylo klientům vyplaceno celkem 1 800 mil. Kč, z velké části jde o výplaty podpor ke smlouvám uzavřeným v přechozích letech.

Fond dále spravuje dlouhodobý finanční majetek v podobě vlastnických podílů v dceřiných akciových společnostech. Jediným akcionářem je Fond v dceřiné společnosti Výstaviště České Budějovice a.s. Podstatný podíl vlastní ve společnosti Českomoravská společnost chovatelů, a.s. Ke dni 16. 2. 2021 byl úplatně převeden minoritní akciový podíl PGRLF, a.s. ve společnosti Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s. (převeden celý podíl ve výši 32,93 %).

Předmět činnosti PGRLF:

- poskytování podpor podnikatelům, obcím a dobrovolným svazkům obcí ve venkovských oblastech ve formě
  - a. zápůjček, úvěrů a zajištění dluhu
  - b. finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení v případě úvěrů
  - c. finančních prostředků určených pro podporu pojištění a pro další schválené programy
- správa finančních prostředků určených na financování hlavních činností vymezených zakladatelem
- správa majetkových práv k akciím společnosti

Programy podpory:

A. Podpora komerčních úvěrů – formou podpory je poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení, případně snížení jistiny úvěrů poskytovaných komerčními bankami a jinými financujícími subjekty. V roce 2021 bylo přijato 4 579 žádostí, schváleno 3 758 žádostí s celkovou výší podpory 721 mil. Kč k podporovaným komerčním úvěrům ve výši přes 9,5 mld. Kč, vyplaceno bylo 496 mil. Kč. Bylo uzavřeno celkem 3 175 smluv s celkovou podporou ve výši 614 mil. Kč. V roce 2021 došlo k meziročnímu poklesu u většiny sledovaných ukazatelů (počet přijatých žádostí, výše podpory u smluv uzavřených v daném roce, výše vyplacených podpor, počet uzavřených smluv).

A.1. Program zemědělec – investiční podpora zaměřená zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.

A.2. Program podpora nákupu půdy – program ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení komerčních úvěrů na nákup zemědělské půdy, která není ve vlastnictví státu v režimu podpory de minimis.

A.3. Program lesní hospodář – příjemci této podpory mohou být podnikatelé, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími s hospodařením v lesích. Alternativně může být také příjemcem podpory podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem nebo vypůjčitelem lesa a hospodařící dle schváleného lesního hospodářského plánu nebo převzaté platné lesní hospodářské osnovy. Program je poskytován v režimu de minimis. V roce 2021 bylo přijato 190 žádostí, schváleno 137 žádostí a uzavřeno 139 smluv.

A.4. Program zpracovatel dřeva – cílem programu podpory je zpřístupnit nákup techniky nebo technologií pro zpracování dřeva, které umožní zpracování dřeva a dřevního odpadu v jednotlivých částech výroby.

A.5. Program zpracovatel – program je určen pro podnikatele, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů.

B. Finanční podpora pojištění

B.1. Program podpora pojištění – Cílem programů na podporu pojištění je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným rizikům. Formou podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění s cílem dosažení vyšší propojištěnosti.

Program je určen zemědělským podnikatelům, kteří sjednali pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními pohromami, nepříznivými klimatickými jevy či škůdci, anebo sjednali pojištění hospodářských zvířat na ztráty způsobené chorobami zvířat, přírodními pohromami či nepříznivými klimatickými jevy. Program je určen pro malé a střední podniky.

1. Podprogram Podpora pěstiteli na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin.
2. Podprogram Podpora chovateli na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat.

Maximální výše podpory činí 65 % pro pojištění speciálních plodin, 50 % pro pojištění ostatních plodin a pro pojištění hospodářských zvířat. Procentní výše sazeb podpory byly pro rok 2021 stanoveny takto: 62 % pro pojištění speciálních plodin, 50 % pro pojištění ostatních plodin a pro pojištění hospodářských zvířat.

B.2. Program podpora pojištění lesních školek – program je určen zemědělským podnikatelům, kteří sjednali smluvní pojištění na ztráty způsobené sadebnímu materiálu lesních dřevin pěstovaného v lesních školkách a zapříčiněné riziky jako např. vichřice, požár, krupobití atd.

B.3. Program pojištění lesních porostů – program je určen podnikatelům, kteří jsou vlastníky, nájemci, pachtýři, či vypůjčiteli lesa nebo obcím (dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace obcí či právnické osoby založené obcí), a kteří sjednali pojištění lesních porostů zejména proti požárům anebo dalším abiotickým činitelům.

C. Úvěry poskytované PGRLF

C.1. Program investiční úvěry zemědělec – v rámci programu jsou od roku 2018 poskytovány úročené úvěry přímo PGRLF s možností snížení jistiny úvěru, a to na pořízení investičního majetku. Program je určen zemědělským podnikatelům působícím v oblasti zemědělské prvovýroby, kteří jsou řazeni do kategorie malých a středních podniků. Podpora snížení jistiny úvěru může činit max. 400 000 Kč a zároveň max. 30 % z celkové výše poskytnutého úvěru. U začínajících podnikatelů, kteří nejsou zapsáni v evidenci zemědělských podnikatelů déle než 24 měsíců před podáním žádosti, může činit podpora na snížení jistiny úvěru maximálně až 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru. Příjem žádostí byl v roce 2021 otevřen v 12. a 13. kole příjmu žádostí úvěrových programů, který byl zahájen 7. 4. 2021, respektive 13. 10. 2021 a ukončen ke stejnému dni z důvodu naplnění stanovené kapacity počtu přijatých žádostí.

C.2. Program investiční úvěry lesnictví – Program schválený roku 2019, v rámci kterého jsou poskytovány úročené úvěry přímo PGRLF s možností snížení jistiny úvěru v režimu de minimis, a to na pořízení investičního majetku. Program je určen podnikatelům působícím v oblasti hospodaření v lese, vlastníkům, pachtýřům nebo nájemcům lesa včetně obcí a podnikatelům, kteří provozují lesní školky

C.3. Dříve poskytované programy půjček a úvěrů – v roce 2021 byla prováděna administrace a vypláceny finanční prostředky v rámci programů podpory formou úvěrů s možností snížení jistiny úvěru, jejichž poskytování (přijímání a projednávání žádostí) bylo ukončeno v minulých letech.

Více informací na: http://www.pgrlf.cz/

M. OPATŘENÍ ADMINISTROVANÁ PROSTŘEDNICTVÍM SZIF

Regulace společného trhu s vepřovým masem

Úřední věstník EU (Official Journal of the European Union) obsahuje nařízení, směrnice a rozhodnutí. Právní předpisy jsou obsaženy v řadě L (Legislation), v řadě C jsou informace, oznámení a přípravné akty. Řady L a C je možné nalézt na internetové adrese http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=cs. Platným předpisem je znění zveřejněné v Úředním věstníku Evropské unie.

Komise může přijmout prováděcí akty, kterými stanoví výjimečná podpůrná opatření v zájmu postiženého trhu, aby se zohlednila:
a) omezení obchodu uvnitř Unie a obchodu se třetími zeměmi, která mohou vyplynout z použití opatření, jejichž cílem je zabránit šíření nákaz zvířat,

b) závažná narušení trhu přímo související se ztrátou důvěry spotřebitelů z důvodu ohrožení zdraví veřejnosti, zvířat nebo rostlin a nákazy.

Základním nařízením upravujícím všeobecné podmínky společné organizace trhu je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty. Toto nařízení obsahuje dále uvedená opatření:

Podpora soukromého skladování

Podpora soukromého skladování prostřednictvím finanční podpory je legislativně upravena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, dále pak nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 a prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240.

Systém podpory soukromého skladování je založen na uzavírání smluv mezi SZIF a žadateli o podporu soukromého skladování. Základním závazkem je uskladnění vepřového masa po stanovenou dobu. Účelem této podpory je stažení přebytků vepřového masa po stanovenou dobu z trhu. Tento zásah je považován za mimořádné intervenční opatření, které může Evropská komise vyhlásit na základě dlouhodobě nepříznivé situace na trhu s vepřovým masem.

Výše podpory soukromého skladování může být poskytnuta dvěma způsoby:

- podpora soukromého skladování je stanovena na základě nabídkového řízení
- výše podpory je stanovena paušální sazbou předem.

Žádosti o podporu soukromého skladování vepřového masa mohly být naposledy přijímány do 3.2.2016, tímto dnem byl režim soukromého skladování této komodity ukončen. V České republice se do tohoto opatření žádný subjekt nezapojil (soukromé skladování vepřového masa bylo v ČR naposledy aktivně využito v letech 2007 a 2011).

Regulace vývozu a dovozu

Dovoz vepřového masa do EU a jeho vývoz z EU není množstevně omezen a není ani podmíněn dovozním či vývozním povolením. Je však nezbytné vědět, že vepřové maso podléhá při propuštění do volného oběhu EU výběru dovozního cla.

Existuje mnoho preferenčních dohod, na jejichž základě je dovoz vepřového masa od placení dovozního cla osvobozen. Jedná se o tarifní preference. Clo může být sníženo také v případě, že jsou uvedené komodity dováženy v rámci celních kvót, přičemž se rozlišují celní kvóty založené na **metodě časového pořadí** a celní kvóty spravované prostřednictvím **metody souběžného zkoumání**.

Dovozy uskutečněné na základě metody časového pořadí jsou spravované celní správou a nejsou podmíněny žádným dovozním povolením. Tyto kvóty jsou přidělovány v takovém pořadí, v jakém o ně dovozci požádají. Jedná se především o režimy, kde není nutné plnění specifických podmínek pro přidělení kvóty.

Pro uplatnění zvýhodněných dovozních podmínek v rámci kvót řízených systémem licencí (metoda souběžného zkoumání) je při propuštění do volného oběhu vyžadováno předložení dovozní licence. Dovozní licence je vydána pouze subjektu, který splní požadavky dané jednotlivými kvótami. Nejčastěji se jedná o prokázání historie obchodování s vepřovým masem. Společně s žádostí o dovozní licenci musí být složena finanční jistina, jíž držitel licence ručí za to, že dovoz množství, na které mu byla licence vystavena, uskuteční. O tento typ licence se žádá v celé EU v přesně stanovených termínech, přičemž na pořadí podané žádosti nezáleží. Všechny žádosti jsou nahlášeny Evropské komisi. Překračuje-li celkové požadované množství dostupný objem v dané kvótě, stanoví Evropská komise přídělový koeficient, kterým jsou všechny žádosti jednotně poníženy a licence na toto nově stanovené množství vystaveny.

Základní pravidla k dovozním licencím pro zemědělské komodity jsou upravena **nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1237** ze dne 18. května 2016 a **prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2016/1239** ze dne 18. května 2016, kterým se stanovují prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí pro zemědělské produkty.

Systém kvót je spravován **nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/760** ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o pravidla pro správu dovozních a vývozních celních kvót podléhajících licencím, a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o složení jistoty v rámci správy celních kvót. A dále **prováděcím nařízením Komise (EU) 2020/761** ze dne 17. prosince 2019, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, (EU) č. 1308/2013 a (EU) č. 510/2014, pokud jde o režim správy celních kvót s licencemi.

Dovozní a vývozní licence pro živočišné a rostlinné komodity vystavuje na centrálním pracovišti SZIF v Praze Oddělení záruk, licencí a podpor školního projektu. Podrobné informace o dovozních a vývozních licencích naleznete na internetových stránkách www.szif.cz

Seznam dovozních kvót v sektoru vepřového masa spravovaných metodou souběžného zkoumání

Číslo kvóty	Komodita Kód KN	Země původu	Roční objem v tunách	Typ dohody	Prokazování historie	Hospodářský rok
09.4271	Vepřové maso čerstvé, chlazené, zmrazené	Ukrajina	20 000	bilaterální dohoda	ANO	1. 1.–31. 12.
09.4272	Vepřové maso čerstvé, chlazené, zmrazené [1])	Ukrajina	20 000	bilaterální dohoda	ANO	1. 1.–31. 12.
09.4038	Vykostěné hřbety a kýty	Všechny země [2])	12 680	WTO	NE	1. 7.–31. 6.
09.4170	Vykostěné hřbety a kýty	USA	1 770	WTO	ANO	1. 7.–31. 6.
09.4282	Vepřové maso čerstvé, chlazené, zmrazené [3])	Kanada	80 548	CETA	ANO	1. 1.–31. 12.

[1]) Kromě kýt, hřbetů a vykostěných kusů
[2]) Všechny třetí země kromě Spojeného království
[3]) Kýty, plece a kusy z nich

Informace o čerpání jednotlivých kvót v rámci celé EU lze nalézt na oficiálním veřejně přístupném webovém portálu Evropské Unie ec.europa.eu, v části Allocation coefficients and decisions: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/market-measures/trqs_en

N. LEGISLATIVNÍ PŘEDPISY A PŘEHLED DOVOZNÍCH CEL

Vybrané právní předpisy EU, týkající se chovu prasat, dovozu a vývozu vepřového masa a potravinářských výrobků

Úřední věstník EU (Official Journal of the European Union) obsahuje nařízení, směrnice a rozhodnutí. Právní předpisy jsou obsaženy v řadě L (Legislation), v řadě C jsou informace, oznámení a přípravné akty. Řady L a C je možné nalézt na internetové adrese: http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=cs.

Platným předpisem je znění zveřejněné v Úředním věstníku Evropské unie.

Základním nařízením upravujícím všeobecné podmínky společné organizace trhu je **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013** ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty. Toto nařízení obsahuje mimo jiné opatření týkající se:

a. **Podpora soukromého skladování** – dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, dále pak nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 a prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240.

b. **Regulace vývozu a dovozu** – dle Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1237 a prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2016/1239.

c. **Jednotná klasifikace obchodních tříd jatečných prasat (SEUROP)** – dle Nařízení Komise (EU) č. 2017/1184 a Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2017/1182.

Vybrané právní předpisy související s chovem prasat vydané ve Sbírce zákonů České republiky a ve Věstníku MZe ČR

a. Oblast zemědělství

- **Zákon č. 252/1997 Sb.**, o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 256/2000 Sb.**, o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 242/2000 Sb.**, o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 147/2002 Sb.**, o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

b. Oblast veterinární péče a péče o pohodu zvířat

- **Zákon č. 166/1999 Sb.,** o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 246/1992 Sb.,** na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 208/2004 Sb**., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 4/2009 Sb**., o ochraně zvířat při přepravě, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 418/2012 Sb**., o ochraně zvířat při usmrcování, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 22/2013 Sb**., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

- **Zákon č. 501/2020 Sb.,** zákon, kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- **Nařízení Rady (ES) č. 1/2005** o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97
- **Nařízení Rady (ES) č. 1099/2009** o ochraně zvířat při usmrcování

c. Oblast šlechtění, evidence a označování zvířat

- **Zákon č. 154/2000 Sb.,** o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
  - **Vyhláška č. 136/2004 Sb.,** Ministerstva zemědělství, kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 370/2006 Sb., Ministerstva zemědělství,** o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat
  - **Vyhláška č. 448/2006 Sb., Ministerstva zemědělství,** o provedení některých ustanovení plemenářského zákona, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 72/2017 Sb., Ministerstva zemědělství,** o genetických zdrojích zvířat

d. Oblast zahraničního obchodu

- **Zákon č. 17/2012 Sb.,** o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 18/2012 Sb.,** kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 242/2016 Sb.,** celní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 594/2004 Sb.,** jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 500/2004 Sb.,** správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 634/2004 Sb.,** o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 89/1995 Sb.,** o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 256/2000 Sb.,** o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů
  - **Vyhláška č. 245/2016 Sb.,** k provedení některých ustanovení celního zákona
  - **Vyhláška č.328/2020 Sb**., vyhláška o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech
  - **Vyhláška č. 160/1988 Sb.,** o Mezinárodní úmluvě o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží a Protokol o její změně
  - **Vyhláška č. 422/2012 Sb.,** o stanovení minimální prahové hodnoty pro počet a objem dovozních operací, které jsou dostatečné pro vydání osvědčení schváleného hospodářského subjektu
  - **Nařízení vlády č. 224/2004 Sb.,** o některých podrobnostech provádění společných organizací trhu v režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty

e. Oblast potravinářství

- **Zákon č. 110/1997 Sb.,** o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 417/2016 Sb.,** o některých způsobech označování potravin
  - **Vyhláška č. 69/2016 Sb.,** o požadavcích na maso, masné výrobky, produkty rybolovu a akvakultury a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich
  - **Vyhláška č. 211/2019 Sb.**, o způsobu provádění klasifikace jatečně upravených těl jatečných zvířat a podmínkách vydávání osvědčení o odborné způsobilosti fyzických osob k této činnosti
- **Zákon č. 395/2009 Sb.,** o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, ve znění pozdějších předpisů

f. Oblast krmivářství

- **Zákon č. 91/1996 Sb.,** o krmivech, ve znění pozdějších předpisů
  - **Vyhláška č. 295/2015 Sb.**, o provedení některých ustanovení zákona č.91/1996 Sb., o krmivech
  - **Směrnice Komise 82/475/EHS,** kterou se stanoví skupiny krmných surovin, které mohou být použity k označování krmných směsí pro domácí zvířata, v platném znění
  - **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES** ze dne 7.5.2002 o nežádoucích látkách v krmivech, v platném znění
  - **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 767/2009** o uvádění na trh a používání krmiv

Přehled dovozních cel EU

Od roku 2015 přešla Celní správa ČR pouze na on-line verzi Českého integrovaného tarifu, tzv. e-ČIT. Aplikace e-ČIT je výpis z databáze TARIC CZ, což je integrovaný tarif společenství TARIC rozšířený o národní legislativu – daně a obchodně politická opatření dle národní legislativy.

Od 1. ledna 2021 vstoupily v platnost změny kombinované nomenklatury dle prováděcího nařízení Komise (EU) 2020/1577 ze dne 21. září 2020, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

Přehled dovozních cel EU platných od 1. 1. 2021

Kód KN	Komodita prasata, vepřové maso – název zboží	Smluvní celní sazba (%) pro třetí země, tj. země, které nejsou členy EU
Živá prasata		
0103 10 00	Plemenná čistokrevná zvířata	bez cla
Ostatní živá prasata		
0103 91 10	O hmotnosti menší než 50 kg	41,2 €/100 kg net.
0103 91 90	O hmotnosti menší než 50 kg – ostatní	bez cla
0103 92	O hmotnosti 50 kg nebo vyšší:	
0103 92 11	Prasnice s hmotností nad 160 kg	35,1 €/100 kg net.
0103 92 19	Ostatní	41,2 €/100 kg net.

Kód KN	Komodita prasata, vepřové maso – název zboží	Smluvní celní sazba (%) pro třetí země, tj. země, které nejsou členy EU
Vepřové maso čerstvé nebo chlazené		
0203 11 10	V celku nebo půlené	53,6 €/100 kg net.
0203 12 11	Kýty a kusy z nich nevykostěné	77,8 €/100 kg net.
0203 12 19	Plece a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 19 11	Přední části a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 19 13	Hřbety s kostí a kusy z nich	86,9 €/100 kg net.
0203 19 15	Bůčky prorostlé a kusy z nich	46,7 €/100 kg net.
0203 19 55 až 59	Panenky, hřbety, kýty vykostěné, samostatně předkládané	86,9 €/100 kg net.
Vepřové maso zmrazené		
0203 21 10	V celku nebo půlené	53,6 €/100 kg net.
0203 22 11	Kýty a kusy z nich nevykostěné	77,8 €/100 kg net.
0203 22 19	Plece a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 29 11	Přední části a kusy z nich nevykostěné	60,1 €/100 kg net.
0203 29 13	Hřbety s kostí a kusy z nich	86,9 €/100 kg net.
0203 29 15	Bůčky prorostlé a kusy z nich	46,7 €/100 kg net.
0203 29 55 až 59	Panenky, hřbety, kýty vykostěné, samostatně předkládané	86,9 €/100 kg net.
Droby		
0206 30 až 49	Jedlé droby vepřové čerstvé, chlazené či mrazené	bez cla
Tuk vepřový, neprorostlý libovým masem		
0209 10 11	Čerstvý, chlazený, zmrazený, solený nebo ve slaném nálevu	21,4 €/100 kg net.
0209 10 19	Sušený nebo uzený	23,6 €/100 kg net.
0209 10 90	Jiný tuk než 0209 10 11 a 0209 10 19	12,9 €/100 kg net.
Vepřové maso a jedlé droby solené (nebo ve slaném nálevu), uzené (nebo sušené)		
0210 11 11	Kýty a kusy z nich nevykostěné – solené	77,8 €/100 kg net.
0210 11 19	Plece a kusy z nich – solené	60,1 €/100 kg net.
0210 11 31	Kýty a kusy z nich nevykostěné – uzené	151,2 €/100 kg net.
0210 11 39	Plece a kusy z nich – uzené	119,0 €/100 kg net.
0210 11 90	Ostatní – solené, uzené	15,4 %
0210 12 11	Bůčky (prorostlé) a jejich části – solené	46,7 €/100 kg net.
0210 12 19	Bůčky (prorostlé) a jejich části – uzené	77,8 €/100 kg net.
0210 12 90	Ostatní – solené, uzené	15,4 %
0210 19 10	Slaninové půlky nebo přední tři čtvrti – solené	68,7 €/100 kg net.
0210 19 20	Zadní tři čtvrti nebo půlky – solené	75,1 €/100 kg net.
0210 19 30	Přední části a kusy z nich – solené	60,1 €/100 kg net.
0210 19 40	Hřbety a kusy z nich – solené	86,9 €/100 kg net.
0210 19 50	Kýta ve slaném nálevu – zabalená	86,9 €/100 kg net.
0210 19 60	Přední části a kusy z nich – uzené	119,0 €/100 kg net.
0210 19 70	Hřbety a kusy z nich – uzené	149,6 €/100 kg net.
0210 19 81–89	Kotleta – uzená, vepřová krkovička – sušená na vzduchu	151,2 €/100 kg net.
0210 19 90	Ostatní	15,4 %
0210 99 41	Droby – játra	64,9 €/100 kg net.
0210 99 49	Droby – ostatní	47,2 €/100 kg net.

Kód KN	Komodita prasata, vepřové maso – název zboží	Smluvní celní sazba (%) pro třetí země, tj. země, které nejsou členy EU
Štětiny		
0502 10 00	Štětiny a chlupy z domácích nebo divokých prasat,	bez cla
Střeva		
0504 00 00	Střeva, měchýře a žaludky z jiných zvířat než ryb	bez cla
Tuk pro průmyslové účely		
1501 10 10	Vepřový tuk pro průmyslové účely (jiný než 0209 nebo 1503)	bez cla
Uzenky a salámy z masa, drobů či krve		
1601 00 10	Z jater ze zvířat 0101–0104 s výjimkou divokých prasat	15,4 %
1601 00 91	Uzenky a salámy, suché nebo roztíratelné, tepelně neupravené	149,4 €/100 kg net.
Přípravky a konzervy z masa, drobů a krve nezahrnuté do 1601		
1602 10 00	Homogenizované přípravky	16,6 %
1602 41 10	Z kýty	156,8 €/100 kg net.
1602 42 10	Z plece	129,3 €/100 kg net.
1602 49 11	Hřbety s kostí včetně směsí ze hřbetu a kýty (s výjimkou krkovičky)	156,8 €/100 kg net.
1602 49 13	Krkovička, včetně směsi z krkovičky a plece	129,3 €/100 kg net.
1602 49 15	Ostatní směsi obsahující kýtu, krkovičku, plec, hřbet s kostí	129,3 €/100 kg net.
Kůže		
4103 30 00	Vepřové surové kůže – kusy	bez cla
4106 31/32	Vyčiněné nebo polovyčiněné kůže vepřové – kusy v mokrém stavu (včetně wet-blue) /suchém stavu (crust)	2,0 %
4113 20 00	Usně po vyčinění nebo po zpracování	2,0 %

Pramen: EČIT 2021

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e–mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-659-0

Praha 2022